

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXXXVIII. évfolyam • 2003. június

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

Pénzügyminiszter a nyíri erdőben

Beszámoló a 158. oldalon

A harmadik oldal

A technikai sportokban jártas olvasóink jól ismerik a kötött pályán indított autós gyorsasági versenyek bevezető ceremóniáját. Az élen baladó pl. kanárisárga rendezői kocsi mögött felsorakoznak – igaz, hogy már az előversengés szabta rendben – a versenyzők, még egy párszor kigyózva, ráfőkezve, gázba taposva, stb., mielőtt a rajtvonalnál elfoglalják a helyüket.

A mi egyesületi-szakmai életünkben az elmúlt évben vette kezdetét a sajátos technikai verseny **Az év erdésze** cím elnyeréséért, kötött pályán és kötött tartalommal. A versenyt számos helyszínen rendezett, meghatározott tartalmú futam legeredményesebb résztvevőire alapozta a szervezőbizottság. A képzeletbeli felvezető mögé a döntőn, Sopronban több tíz versenyző sorakozott fel, sorsolás szabta rendben. Meglehető, a helyi csoportoknál szervezett különféle szakmai versenyekről nem mindenki jutott Sopronba, aki jelesen teljesített, mert hát a technikai feltételek mellett persze a pénz szabta keret is kötött. Egyesületünk a szervezeti élet egyik jeles eseményeként tartja számon és patronálja a rendezvénysorozatot (Más, kiemelt jelentőséggel említett rendezvények mellett, ez az a találkozó, amelynek az egyesületünk törzsét adó technikai sereg a mozgatója.) Remélhető, hogy a helyi csoportok, gazdálkodó, irányító, batósági és civil szervezetek a két évente ismétlődő versenyek rendezőiként, rendszeres szponzoraiként szintén támogatást nyújtanak. Egyrészt a legjobb versenyzők részvételét, másrészt a kevésbé tehető cégek versenyzőinek részvételét is segítve, az igazán így nemesülő találkozóon.

Mert verseny ide, verseny oda, a találkozás, a viszontlátás, újabb tapasztalatok, ismeretségek le-téteményese is. A következő helyszín, 2004-ben a SEFAG Rt., hazánk erdészeti kultúrájának egyik jellegzetes kútfeje. Érdeemes arra, hogy ki-ki elhozza ide az otthon kapott útravalóját, és felkészültségben is megerősödve térjen vissza a megszokott erdőbe.

Most tehát a helyi csoportokon, régiókon a sor, hogy a körzeteikben felkészüljenek az 'előfutamokra', és a 2004. évi verseny kiírásáig mozgósítsák a technikus tagtársaikat.

Apatóczy István

Tartalom

Pápai Gábor:
Vár a „Vackor vár” 158

Ormos Balázs:
„...van államtitkára az erdészetnek...”!? 160

Halász Gábor–Gémesi József–dr. Mészáros Károly:
Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram II.....161

Társadalmi szervezetek állásfoglalása 164

Pápai Gábor:
Beszélgetés Pallagi László vezérigazgatóval 165

Magánerdő hírek.....167

Kurdy István:
Telepítsünk „újra” erdőt!.....168

Tesch Tamás:
Változik a munka törvénykönyve 169

Apatóczy István:
A mezsgye túloldalán 171

Riedl Gyula–Sárvári János:
Miről írtunk 100 éve, 50 éve? 172

Pápai Gábor:
Egy sikeres magánerdész 174

Fenyősiné dr. Hartner Anna:
Erdésziskola a Dráva mellett 176

Magyar–szlovák együttműködési megállapodás 178

Pacsay Norbert–Roland Migende–
Horváth Ernő:
A „Szolnoki Modell” 180

Molnár Sándor:
A hegyi juhar fájának ipari felhasználása.....182

Rakk Tamás: Erdőgazdálkodás vagy erdőkezelés... 184

Riedl Gyula: Emlékezés – hála – köszönet 186

Detrich Miklós: Magyar erdészdiák találkozó 196

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXXXVIII. évfolyam 6. szám (június)

FŐSZERKESZTŐ: PÁPAI GÁBOR • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: DR. SZIKRA DEZSŐ

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI: Andrési Pál, Apatóczy István, dr. Bartha Dénes, Detrich Miklós, Greguss László Géza, dr. Járasi Lőrinc, dr. Sárvári János, Zétényi Zoltán.

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon/fax: 201 77 37 • Mobil: 06 30 97 15 255

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • FELELŐS KIADÓ: CSERÉP JÁNOS elnök

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2003. május 31.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írókért, fotóért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

Címképünk: A nyírederi „Vackor vár”. Fotó: Pápai Gábor.

Vár a „Vackor vár”

Balról: Bondor Antal, László Csaba, Cserép János, Koleszár István és Gémesi József

Május elején ünnepélyes keretek között került sor a KEFAG Rt. nyíri erdejében az ország legújabb erdei iskolájának átadására. A nyíri erdőt igen sok erdész ismeri, hiszen itt található *Szulyouszky László* 1848-as gyűjteménye, mely a helyet országosan is közismertté tette. És bizonyára emlékeznek azok is, akik 1994 tavaszán jelen voltak a második országos erdész fórumon Boross Péter miniszterelnökkel együtt.

A hely valóban csodálatos. Évszázados tölgyek, óriási fehérynárok a lankás homokdombok tövében. Egyike a még ritkán fellelhető homokpusztai tölgyeseknek. Jól választottak a kecskeméti kollégák, amikor ide álmodták a „Vackor vár” erdei iskolát. Lenyűgöző környezet és országosan bejáratos helyszín. Az avatásra meghívót kapott *László Csaba* pénzügyminiszter is, aki a meghívást elfogadta, és lehetőséget adott arra is, hogy több mint két órán keresztül elmondhassuk véleményünket az erdészeti ágazat gondjairól, bajairól.

Dr. Bondor Antal, a KEFAG Rt. igaz-

gatótanácsának elnöke köszöntötte a minisztert. Röviden ismertette a részvénytársaság területi adottságait, kiemelve, hogy a termőterületek nem érik el a 3 aranykorona-értéket, így a gyenge állományokkal, mostoha viszonyok között kell helytállnia az itteni erdészeknek.

„Hogy a polgári társaságbéli rend jobban épülhessen, szükséges dolognak tartottam eleitől fogva, hogy a felső rendek scholákat állítsanak, tartsanak, melyekben az ifjúságot minden szükséges dologra s szép tudományokra még gyermekkorokban megtanítsák, hogy mind szülőknek, mind Isteneknek, mind pedig hazájoknak jobban szolgáljanak.”

Apáczai Csere János

László Csaba pénzügyminiszter rövid felvezetőjében jelezte, hogy nagy szimpatizánsa az erdőnek, hiszen maga is erdőjáró ember. Megemlítette, hogy korábban nem volt feszültség, és nem volt szükség kormányzati döntésre a

problémák megoldására. Most tanulni szeretne, mert minden szakma szereti azt mondani, hogy ő a speciális, de véleménye szerint több ilyen is van.

Ezután *Cserép János*, az OEE elnöke kapott szót. Elmondta, hogy eddig nem kértünk, hanem tettük a dolgunkat. Ismertette, hogy az erdészkedés a biológia és a mérnöki tudomány szintézise voltaképpen, ami egészen sajátos. Meg kell felelnünk a sokszínűségnek és a társadalom faigényének is. Nem hagyhatjuk pocsékba menni az értékes faanyagot. A megnövekedett közjóléti igényvel az erdő nyitott a társadalom felé. A kerületvezető erdészt az erdőszeretet és a hivatástudat tartja az erdőben, a létminimumot alig meghaladó fizetésért, mely olykor 70–90 ezer forint. Fahozamot nevelünk, de az egyéb funkciók kielégítése közgazdaságilag nincs a helyén, és ezzel a problémával a közeljövőben foglalkozni kell. A legértékesebb erdők vannak a részvénytársaságok kezében. A mai védett értékeket is erdészek nevelték. Jó lenne, ha a több mint 20 százaléknyi védett erdőterületeken nem passzív védelem lenne. Az ország termőföldre vetített erdőterülete 25 százalék, ami többet érdemelne a társadalom tehervállalásából. Hiszen jelentős adót fizet be az ágazat, és a vidéki munkahelyteremtés sem elhanyagolható. A termelőüzem nem kap támogatást, míg a Nemzeti Parkok költségvetésből gazdálkodnak. Ezt az ellentmondást fel kell oldani. Jószerivel a befizetéseinket kapjuk vissza, így többletet nem kapunk a költségvetésből. Az állami erdők jó állapotban vannak, hála a szakgárdának, a kerületvezető erdészeinknek, akik egész nap az erdőt járják, hiszen a falópások is megszaporoztak. Sajnos a nyereség érdekében komoly leépítést kell tenni a vezetőknek. A természetvédelem alkalmazottai olykor kétszer annyi javadalmazást kapnak, mint a nyereségért keményen dolgozó erdészek.

Mészáros Károly ismertette az országos vitára kiadott Nemzeti Erdőstratégiát. (EL márciusi szám)

Koleszár István, az ÁPV Rt. ügyvezető igazgatója ismertette az erdészeti portfólió legfőbb feladatait.

A 19 erdőgazdaság 40 milliárdos saját vagyonnal, 43 milliárd árbevétellel rendelkezik, melyből 76 százalékot a fahasználat ad, a többit a vadásztatás és egyéb szolgáltatás. Tendencia a fahasznosítás lehetőségének csökkenése, így át kell alakítani a finanszírozási rendet. Elmondta, hogy a rendszer kezelésére az ÁPV Rt. a legalkalmasabb, és hogy az ágazatirányítás területén váltani kell. A közjóléti, a természetvédelmi, a környezetvédelmi feladatok évről évre nőnek. Nem normális a jelenlegi állami finanszírozás. A termőhelyi, olykor hatalmas különbség csak nehezíti a helyzetet.

Gémesi József portfólió igazgató tájékoztatta a minisztert, hogy két évvel ez előtt a fapiac összeomlott. (Itt közbekezdett a miniszter, tudakolva az okokat.) A hatalmas francia széltörés faanyagkínálata mindent megzavart. Így lett a bükk szinte eladhatatlan. 2003-ban 11 százalékkal csökkent az ágazatban a támogatás – válaszolt Gémessy, és több segítséget kért.

Halász Gábor, az NFA részéről ismertette röviden munkájuk célját és a jövőbeni feladatokat. (EL májusi száma)

Führer Ernő, az ERTI képviselőjében kifejtette, hogy az erdészeti ágazat kizárólag és egyedül az erdő legfontosabb produktumának, a fának gazdaságos termelése, értékesítése és hasznosítása révén kapcsolódik a nemzetgazdasághoz. E pillanatban nincs más alternatíva.

Szilágyi Gábor, a KNP igazgatója:

Nem kell féltetni az erdőket a természetvédőktől, hiszen a mai modern világban igenis nagy szükség van arra, hogy legyenek olyan erdőterületek, ahová a Homo sapiens ne tegye be a lábát. Túl sokat tett tönkre az emberiség. Ezért kell az erdőrezervátum program. Az EU-ban a Natura 2000 egyenesen elvárja, hogy minden országban 15–20 százalék erdőterület védett legyen. A legfontosabbnak a folyamatos párbeszédet tartotta, hiszen ők is jogkövető magatartást kell hogy tanúsítsanak. Az állam olykor többféle feladatot és célt fogalmaz meg, viszont nem ad eligazítást a prioritásokra vonatkozóan. Ebben a kérdésben a Pénzügyminisztérium is tudna intézkedéseket tenni.

László Csaba ekkor a kommunikáció fontosságáról szólt. Arról, hogy ha egy szakma azt akarja, hogy elfogadja a tár-

sadalom, akkor kommunikálnia kell, hogy mit miért tesz, de úgy, hogy az közérthető legyen. Mert amit most hallottam az erdészek problémáiról, azt a társadalom nem tartja nyilvánvalónak. „Én is dühös vagyok, ha látom a tarra vágott erdőket. Nekem minden kivágott fa fáj, de nem mindig jut eszembe, hogy az a parketta, amin járok, az a kivágott fából van.” Az emberek szeretnék többet kirándulni az erdőben, ott több kilátót, lovaglót és tanösvényeket, vadsparkokat és erdei iskolákat használni. A magánerdőkben tapasztalható fegyelmetlenséget szigorúan meg kell büntetni, és egyszerűen rá kell terhelni a befizetési kötelességszegőkre a tartozásukat. Az elkövetkezendő évtizedekben az erdőterület növeléséhez az anyagi források biztosítottak lesznek éppúgy, mint ahogy a közjóléti beruházásokra is kielégítjük az igényeket.

László Csaba miniszter ezután az újonnan épült „Vackor vár”-ral ismerkedett. Jó ötlet volt, hogy a szállás épülete előtt a „tornácon” az országban már régóta működő Erdei Iskolák vezetői tartottak tevékenységükről tájékoztatót, kiadványaikról bemutatót. *Vajda Rudolf*, az új iskola vezetőjének konferálása mellett adták elő a hetényegyházi Móríz Zsigmond iskola tanulója a „Faiskola” című jelenetet.

Bondor Antal az avatást megnyitó beszédében jelezte, hogy az ezerhektáros erdőtömb a Duna-Tisza-köze homokpusztai tölgyeseinek egyike, melyből 26 hektár lett elkerítve az iskola mű-

ködéséhez. Felhívta a figyelmet a hely szellemét idéző 1848 méter hosszú tanösvényre, és reményét fejezte ki, hogy „talán ha a fiatal nemzedék kezdettől fogva az erdővel, a természettel szoros barátságban nő fel, akkor tudni fogja, hogy mire kell vigyázni, és tudni fogja, hogy milyen sokat veszíthet.”

László Csaba pénzügyminiszter végül örömmel közölte, hogy nem hivatali kötelessége miatt jött. Az erdő nemcsak arról szól, hogy fát lehet termelni, és azt Kínába vagy bárhová eladni, mert az erdő sokkal több ennél. Az élet maga. Az a hely, ahová oly sokszor visszamenekülünk a mindennapok gondjaitól. A városban egyre rövidebb távú szemlélettel nézzük a jövőt, a napi, a havi profit szemüvegén keresztül. Ha nyitott szemmel járunk, rájövünk, hogy a fontos dolgok nem egy nap, nem egy hónap alatt dőlnek el. Az erdőből vett haszon is mindig hosszú távon jelentkezik. Az erdei iskola átadása hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek megismerjék az erdőt és tartalmasabb életet élhessenek.

Az iskola avatása jó példa az összefogás erejére. A helyi erdészeti részvénytársaság, az önkormányzatok közös munkájának eredménye az épület. A több mint negyedmilliárd forint, amibe az objektum került, csak lehetőség, a közös ténykedés a legfontosabb. No de ne beszéljünk, inkább hallgassuk a levelek susogását, a madarak csicsergését, mert ezek a hangok mindennél többet érnek, mondotta a miniszter.

Pápai Gábor

FELHÍVÁS!

Az Erdésznök Országos Találkozója alkalmából a Soproni Erdészeti Múzeum kiállítást szervez „Erdésznök készítették” címmel. A kiállítás az Erdészeti Múzeum időszakos kiállításaként 2003. szeptember 18-tól november 13-ig lesz látogatható. A kiállítást Barátossy Gábor, az Erdészeti Hivatal elnöke fogja megnyitni szeptember 18-án 14 órakor. Tisztelettel kérünk minden erdész hölgyet, aki valamilyen alkotásban jeleskedik, legyen az kézimunka, varrás, szellemi alkotás, vers stb., és a kiállításra szánja, augusztus közepéig juttassa el az Erdészeti Múzeum címére (9400 Sopron, Templom u. 4.). A küldött anyagokat a kiállítás bontása után visszajuttatjuk a tulajdonosoknak.

A szervezők nevében: dr. Rácz Józsefné Schneider Ildikó dr. múzeumigazgató és Roth Matthaëa a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság részéről.
Sarród, 2003. május 26.

Roth Matthaëa

„...van államtitkára az erdészetnek...“!?

Dr. Tóth Imre megnyitja az ülést

Jobbról Benedek Fülöp, Ormos Balázs, Cserép János, Halász Gábor

Az OEE Szolnoki Helyi Csoportja dr. Tóth Imre vezérigazgató, a helyi csoport elnöke vezetésével szakmai programot szervezett, melynek témája az EU csatlakozás és a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet aktuális kérései valamint az OEE érdekvédelmi szerepe volt. Dr. Benedek Fülöp c. államtitkár az NFA elnöke, pontokba szedve ismertette az NFA jelentőségét a hazai termőföldek vonatkozásában, hangsúlyozva az erdők és erdészek kiemelt szerepét. Minden megyei szervezetnél lesz erdész képviselő, az erdők területi súlyát és értékét elismerve. Az állami erdők nem kerülnek privatizálásra, területük sem csökken az EU miatt. Kiemelt stratégiai célok: az erdőtelepítési program, az árvíz elleni hatékony védelem, nemzeti autópálya-építési program és az önkormányzatok közcélú területi igényeinek kielégítése. Az NFA-ban az erdő meghatározó területi arányt és értéket képvisel, ezért is számít az erdészek együttműködésére. A helyi birtokhasznosítási bizottságok megalakítása folyamatban van, 2400 településen számítanak létrejöttükre. Az erdészek szerepvállalása elengedhetetlen a bizottságokban,

hogy az együttműködés és az erdők birtokpolitikai szempontjai érvényesüljenek. Az EU csatlakozással a megállapodásban foglaltak szerint tíz év múlva lehet termőföldhöz jutni külföldieknek. Külföldről jelenleg a kínaiak mutatják a legnagyobb érdeklődést. Az NFA tevékenysége a település- és vidékfejlesztésre is nagy hatással lesz. Szükséges, hogy a termőföld, erdő értéke helyre kerüljön. Ebben a munkában kérte az erdészekkel való együttműködést. Az előadás után számos kérdést tettek fel a jelenlévők, melyek többek között az NFA erdészetet érintő működésével, az erdészeti költségvetési támogatásokkal, a magánerdő-tulajdonnal voltak kapcsolatosak. Az államtitkár úr válaszában kiemelte, hogy a közös gondokat csak együtt lehet megoldani, melyben számíthatnak tevőleges támogatására.

A továbbiakban Cserép János OEE elnök tartott tájékoztatót az eddig elvégzett munkáról és az elötűnk álló feladatokról. Kiemelte, hogy az erdészszakmát a társadalom találta ki, hiszen igénye van a folyamatos erdőborításra. A magánerdő-tulajdonosok által alapított

Egyesület kiemelt feladatai a szakmai önképzés, az érdekek képviselete és a közvélemény formálása.

A rendezvény bezárása után még egyik tagtársunk szólásra emelkedett, megköszönte Benedek Fülöp c. államtitkárnak együttműködési szándékát, hogy számít az erdészek munkájára és elmondta, hogy az erdészek régi vágya, hogy államtitkár képviselje érdekeiket, most úgy érzékelik, van államtitkára az erdészetnek.

Ormos Balázs
főtitkár

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdővagyon Gazdálkodási Intézete szervezésében egyhetes tanártovábbképző tanfolyam indult Kardosfán, *Környezetünk az erdő* címmel. A tanfolyam elméleti részét az egyetem oktatói, a gyakorlatot a Zselici Erdészeti munkatársai mutatják be. A 15 résztvevő az ország különböző részeiből érkezett.

A továbbképző tanfolyam alapvető célja – ahogy dr. Mészáros Károly professzor, az Erdőmérnöki Kar dékánja elmondta – megismertetni az erdőt, mint komplex környezeti rendszert, a környezetbarát faanyagot, és annak hasznosítását, illetve az erdőgazdálkodás, természetvédelem legfontosabb kérdéseit. Ezek személyes tapasztalatszerzésen is alapulnak, lehetőséget biztosítva arra, hogy a tanfolyamon résztvevők áttekinthessék az erdőgazdálkodók mindennapi életét, megfigyelhessék a legfontosabb folyamatokat. Az elméleti előadásokon belül az erdőgazdálkodás történetét, kapcsolatszerét, és azokat az információkat kapják meg az általános- és középiskolai tanárok, amelyek segítségével hasznos információkat tudnak átadni a gyermekek oktatásában.

Detrich Miklós

Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon II. rész –

Állami erdő és erdőgazdálkodás

A magyar erdészet történetét nem könnyű röviden úgy összefoglalni, hogy azok is megértsék, akik csak érintőlegesen ismerik ezt a szép szakmát és az előszeretettel alkalmazott nemzetközi összehasonlításban is valódi képet kapjunk. Viszonylag könnyű a dolguk azoknak, akik a zaklatott történelmüket, vagy annak egy-egy – az egész országot, népet megpróbáló – fejezetét ismerik. Jelen erdészeti problémáink – beleértve az állami erdőgazdálkodás sürgető megoldásra váró feladatait is – egyenesen levezethetők a viharos történelmünk évszázadain áthullámzó politikai, társadalmi és gazdasági eseményekből.

Az állami erdőbirtokok kialakulását, az államerdészeti szervezet működését az első átfogó felmérésnek tekinthető, az 1896-ban megjelent „A Magyar Állam Erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leírása” c. összefoglaló műben közölt adatok alapján célszerű bemutatni. Ekkor 27,5 %-os erdőszűcs mellett a szigorúan vett állami erdők, az összes erdő 15,7 %-át tették ki, ha ide számítjuk az ún. állami kezelésbe vett erdőket (községi úrbéres, közbirtokossági, kisebb egyházi és iskolai erdők) is, akkor az államerdészet kezelésében tudhatjuk a magyar állam erdőszűcsének 28,2 %-át. Jóllehet ez az arány, az 1938. évre az ismert, a magyar történelem legfőbb katasztrófája miatt 4,6 %-ra zsugorodott.

A II. világháború alatt és azt követő években keletkezett rendkívüli feladatok, ill. az elmaradt erdőápolások terhes örökségével indult az erdészet újjáépítése. Több lépcsőben történt meg az erdők államosítása. Első körben az erdők 91,6 %-a került állami kezelésbe, majd 1990-re az állami erdőgazdálkodás mintegy 70 %-os területi részarányt képviselt. (Négy évtized alatt több mint félmillió hektárral növekedett az erdőterület, nagyjából a szövetkezeti szektorban és a korábbi kisegítő és

egyéni gazdálkodók erdei is a szövetkezeti csoportot gyarapították.) Az állami erdőgazdálkodást a rendszerváltás folyamatában az általános törvényi szabályozás átalakulása, ennek következtében a kárpótlás és a privatizáció hatásainak érvényesülése, illetve a gazdasági válság alatt az állami erdőgazdálkodásnak az új helyzethez való alkalmazkodása határozta meg. Ez utóbbit az elodázhatatlan belső átalakulás és a külső gazdasági környezet (piaci helyzet, a gazdasági rendszerváltás főbb áramlataiba) hatásaihoz való illeszkedés jellemzi. Tagadhatatlan, hogy az események sodrása, a védekezési effektus és a nagyobb problémák elhárításának kényszere számos ellentmondás kialakulásához vezetett, és számos korábbi, évtizedek óta meg nem oldott probléma is terheli az állami erdőgazdálkodást.

A magyarországi erdőgazdálkodás alakulása és fejlődése szempontjából meghatározó volt a piacgazdaság útjára lépés. Az 1990-től felerősödött társadalmi és gazdasági változásoknak megfelelően az erdőgazdálkodás is igazodott az általános gazdaságpolitika új modelljéhez. Az erdők 40 %-a magánkézbe került, ugyanakkor a központi irányítású nagy állami erdőgazdaságok az 1993-94-es évek alatt részvénytársaságokká alakultak.

1992-ben az akkor vállalati önkormányzat (vállalati tanács) által irányított állami erdőgazdaságok államigazgatás felügyelete, az Állami Vagyonügynökség alá kerültek. Ugyanebben az évben, az állami vagyon kezelésére megalakult az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság (ÁV Rt.). A létrehozásról rendelkező 1992. évi LIII. törvény és végrehajtási rendelete az ÁV Rt. induló vagyoni körébe sorolta az állami erdőt, valamint a 19 erdőgazdasági vállalatot, míg 3 HM erdőgazdaságot a Honvédelmi Minisztérium vagyoni köréhez rendelt, különleges feladatai miatt.

A törvény alapján 1993-ban megkezdődött és 1994 tavaszára be is fejeződött az erdőgazdaságok részvénytársasággá alakulása. Ugyancsak a Törvény ezeket a társaságokat 50 % + 1 szavazat mértékig állami tulajdonba sorolta a két 100 %-os állami tulajdonba sorolt társaság kivételével.

Az átalakulás a vállalatoknál azonos szempontok alapján történt. Ennek tudhatóan az új részvénytársaságok gazdálkodásának alapjai rendezettek voltak. Értékesítésre kerültek az erdővagyon-gazdálkodáshoz szükségtelen, valamint a veszteséget hozó vagyonelemek, és elkülönítésre kerültek az erdőgazdálkodói tevékenységéhez szükséges ingatlanok, vagyontárgyak is. A folyamat legfőbb szempontja az volt, hogy az állami erdőgazdálkodás alapegységeit, az erdészeti üzemek működését ezek a gazdálkodási elemek ne zavarják. Ennek köszönhetően az erdőgazdasági alapterveken az átalakulás során mindvégig folyamatos volt.

Az állami erdőgazdálkodás egészét jelentős mértékben érintette az állami erdő egy részének magánosításra, kárpótlásra történő kijelölése. A 22 erdőgazdasági társaság termelőalapjainak mintegy 14 %-a, 150 ezer hektár került magántulajdonba. A megmaradó állami erdővagyon az ÁPV Rt. tulajdonosi jogkörében maradt.

1995-ben a két állami privatizációs szervezet összevonásával megalakult az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Részvénytársaság (ÁPV Rt.). Az államháztartásról szóló, többször módosított 1992. évi XXXVIII. törvénynek az 1995. évi CV. törvénnyel történt módosítása, valamint az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény szabályozta az állami erdővel kapcsolatos kérdéseket is. Ennek alapján a kincstári vagyon és az állam vállalkozói (termelői) vagyona különvált. Az állami erdők tulajdonosi jogosítványait a pénzügyminiszter kapta, megbízása alapján e feladatot a Kincstári Vagyon Igazgatóság látta el. Korábban az ÁV Rt.-hez tartozó erdőgazdasági társaságokat a törvény 100 %-ig tartóan állami tulajdonba és az ÁPV

¹ Nemzeti Földalap elnökhelyettese

² Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt., ügyvezető igazgatóhelyettes.

³ Nyugat-Magyarországi Egyetem, Erdővagyon-gazdálkodási Intézet, intézet igazgató. H-9400 Sopron, Ady u. 5., T: 06/99 518-201, 06/99 518-145, F: 06/99 329-911, e-mail: NFPHungary@emk.nyime.hu, Web: <http://erdostrategia.hu/>

Rt.-hez rendelt vagyoni körbe sorolta. A HM erdőgazdasági társaságoknál lényegi változás nem következett be.

Az állami erdőgazdálkodás legfontosabb jellemzői

Az erdők használata Magyarországon hagyományosan korlátozott gazdálkodás keretében folyik. Erdeink fenntartása évszázados elvek alapján a tartamosság (újabbban: fenntartható fejlődés) elvén alapszik. Az erdőgazdálkodás szigorúan szabályozott jogi és közgazdasági feltételek között folyik. Az állami előírások és az ellenőrzés a gazdálkodás minden szintjén közvetlenül hatnak.

1997-ben lépett életbe az erdőgazdálkodást alapvetően meghatározó három törvény: a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény és a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV törvény. Az új szabályozás egyértelműen az erdőgazdálkodás biológiai szempontjait, a természeteszerű erdőgazdálkodást és az őshonos fajokkal történő erdőfelújítást helyezi előtérbe és a korábbiaknál hangsúlyosabb szerepet kap a természetvédelem szempontrendszer, mely együtt jár a korlátozások erősödésével, a többletköltségek növekedésével. Ez is az erdőgazdasági alaptevékenység részbeni átforgalmazását követelte meg.

A hatékonyság növelésének igen jelentős eleme volt az erdei munkák vállalkozásba vitele. Kialakult egy stabil vállalkozói réteg, amely elsősorban a fakitermelés és a szállítás feladatait látja el. A vállalkozók tőkehiánya és a csekély jövedelmezőség miatt azonban az elhasznált eszközök pótlása gondot okoz, ezen a társaságok különféle konstrukciókkal igyekeznek segíteni. Nem minden esetben volt megfelelő továbbá a vállalkozók képzettsége, az alkalmazott technológiák és a munkavédelmi felszerelések színvonala, használata.

A szabályozás szigorodása a társaságok gazdálkodásában egyre nehezebb feltételeket jelentett. Az árbevétel a csökkentett fakitermelés és a leszorított árak mellett nem tudta követni az infláció mértékét, ugyanakkor a költségek és ráfordítások nagymértékben emelkedtek. A gazdaságok helyzete ennek ellenére stabilizálódott, fizetőképességük megmaradt, illetve javult.

A mai napig nem rendezett a közcélú feladatok, többek között a természetvédelemből fakadó többletráfordítás ellentételezése, a gazdaságtalan erdő-

fenntartás finanszírozásának kérdése. Erre az állami költségvetés csak minimális mértékben – vagy egyáltalán nem – áldoz, holott ez a „befektetés” a környezet- és természetvédelem, valamint a szociális szolgáltatások közvetetten jelentkező hatásaiban sokszorosán megtérülne (oktatás, egészségvédelem, rekreáció stb.).

Az állami erdő tulajdonlása

Ma az ország 1,8 millió hektár erdejéből 11415 ezer hektár állami erdő (59,4%, 2002). A kezelt erdőterületeket elsősorban lombos fafajok alkotják. Legfontosabbak ezek közül a tölgyek, a cser, a bükk, illetve az akác és a nyár. A természeteszerű erdők mellett jelentős a kultúr erdők és a faültvények kiterjedése is, főleg az akác és a nemes nyárok, fenyőféléké. Az állami erdők közel 40 %-a védelmi rendeltetésű, 28,2 %-án a természetvédelmi előírások figyelembe vételével folyik a gazdálkodás. Az összes természetvédelmi korlátozás alá eső erdőterület 84,4%-a állami tulajdonú (Gémesi, 2001).

Az állami erdőterület tulajdonosi jogait a Nemzeti Földalap Szervezet (NFA) és a Kincstári Vagyonigazgatóság (KVD) jeleníti meg és gyakorolja. Ez utóbbi a védett és védelemre kijelölt erdők feletti tulajdonosi jogosítvánnyal rendelkezik, mely utóbbi kategória egyáltalán nem meghatározott, jogilag nem értelmezhető. Tulajdonosi koncepció a Nemzeti Földalap esetében az erdőt illetően is **m e g j e l e n i k**, amely a vagyonérdekelt tartamos erdőkezelés és hatékony birtokpolitika irányába mutat.

Az NFA létrehozásának célja az állami tulajdonú termőföld

ingatlanokon az egységes elveken alapuló gazdálkodás elősegítése, az ökológiai feltételek figyelembe vétele, nemkülönben a gazdaságosság, jövedelmezőség szem előtt tartása volt. Végző célként a magyar termőföld megőrzése, a földből élők és a földet használók támogatása, a racionális hasznosítás elősegítése (a rendszerváltozást követő földbirtok-politika kedvezőtlen hatásainak ellensúlyozása, egy általános földrendezés kedvezőtlen politikai hatásainak ellentételezése) volt. Az állami erdővagyon NFA-ba vonása a tartamos erdőgazdálkodás feltételeit kívánta ezzel az eszközzel is megteremtteni. A Nemzeti Földalap vagyonkezelése és hasznosítása, a földbirtok-politikai irányelvek szerint történik.

A földbirtok-politika erdőgazdálkodást is érintő főbb irányelvei:

- a földhasználók helyzetének stabilizálása, fejlődésük elősegítése;
- a környezetbarát, a fenntartható fejlődést szolgáló termelés támogatása a földhasznosítás oldaláról;
- a Nemzeti Erdőtelepítési Programban foglaltak végrehajtásának támogatása;

- a racionális földtulajdonosi és bérleti rendszer kialakulásának elősegítése;
- a földpiac élénkítése és szabályozása;
- minőségi földcserék lebonyolításának megalapozása;
- termelési termékstruktúra átalakításának ösztönzése és befolyásolása,
- a mezőgazdasági művelésre leginkább alkalmas termőföldek mezőgazdasági termelési célú hasznosításának előtérbe helyezése,
- a mezőgazdasági művelésre kevésbé alkalmas termőföldek, földterületek más irányú hasznosításának előkészítése, támogatása, esetenként végrehajtása,
- művelésiág-változtatás támogatása;
- a nem művelt, vagy méretük és kialakításuk miatt gazdaságosan nem művelhető területek megvétele és hasznosításának állami kezdeményező szereppel történő meggyorsítása;
- pályakezdő agrárvállalkozók és mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú végzettséggel rendelkezők kedvezményezett támogatása;
- a különleges rendeltetésű gazdaságok működéséhez kedvezményes termőföld biztosítása (pl. oktatás, kutatás).

A kezelői vagyon tulajdonosi rendszere

Az állami erdőkben az erdőgazdálkodást 22 állami erdőgazdasági társaság, a vízügyi szervek és a KvVM gazdálkodók, ill. egyéb állami intézmények mint erdőgazdálkodók végzik (lásd 1. táblázat).⁴

Az állami erdőgazdasági társaságok feletti tulajdonosi jogkört az ÁPV Rt. Igazgatósága és a HM gyakorolja, bizonyos – törvényben meghatározott – esetekben a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter, a környezetvédelmi miniszter és a pénzügyminiszter egyetértésével. Az erdőgazdaságok belső szervezeti rendszerének legfontosabb eleme az erdészeti üzem, közismert elnevezéssel az erdészet, amely a gyakorlati erdőgazdálkodás napi feladatait látja el. Az általuk kezelt erdőterület nagysága 4000-12 000 hektár között van. Az erdőgazdálkodás legkisebb szervezeti egysége az erdészkerület, amelyért a kerületvezető erdész a felelős. Az erdészkerületek kiterjedése az adottságtól és a feladattól függően 300-1000 hektár.

Az erdőgazdálkodásban a különböző ágazatok egymásra épülnek. A

1. táblázat. Az állami erdőben gazdálkodó szervezetek területi áttekintő adatai, 2001.

Gazdálkodó	Terület (10 ³ ha)	Terület-hányad (%)	Gazdálkodók száma (db)	Átlagos terület (ha/db)
ÁPV Rt. Erdőg. rt.-k	971,7	50,6	19	51 140
HM Erdőg. rt.	89,0	4,6	3	29 674
Vízügyi szervek	13,3	0,7	31	430
KvVM gazdálkodók	20,9	1,1	24	869
Egyéb	46,6	2,4	184	253
Összes állami	1141,5	59,4	261	4373

Forrás: Állami Erdészeti Szolgálat, 2003.

mag- és csemetetermelés, az erdőtelepítés, az erdőfelújítás, a fakitermelés, a fafeldolgozás, a vadgazdálkodás és vadászat a fő tevékenység folyamatát jelentik. Mind az erdőtelepítés, mind a mesterséges erdőfelújítás sikerességének alapja a termőhelyhez és technológiához igazodó szaporítóanyag biztosítása. A társaságok nagyüzemi csemetekertjei saját gyűjtésű és vásárolt magokból, dugványból évente mintegy 150 millió darab csemetét állítanak elő. Az új erdők telepítése a részvénytársaságoknál nem jelentős, mivel nem rendelkeznek erre alkalmas földterülettel. Az erdőtelepítést, főként integrációs tevékenységükön belül, vállalkozásban végzik magánföldtulajdonosok számára.

A kitermelt erdő felújítását a törvény szigorúan előírja. A kedvező gazdasági helyzetben levő erdőgazdasági társaságok az erdőfelújítást magas színvonalon végzik, az erdőfelújítási hátralék már elenyésző az elvégzett erdőösztésekhez viszonyítva.

A fakitermelés éves mértéke nem éri el az erdőben évente megtermő faanyag mennyiségét, az állami erdők fakészlete gyarapszik. Az erdészeti igazgatás által – az üzemtervekben – megállapított éves fakitermelési lehetőséggel a társaságok általában csak mintegy 70-80 %-ig élnek, ami részben fakitermelési korlátozásokra, részben piaci okokra, vezethető vissza.

A fafeldolgozás elsősorban az erdőgazdasági társaságok által kezelt erdőkben megtermelt, kevésbé kedvezően értékesíthető faanyagra épül. Általában alacsony készülségű fűrészipari termékek készülnek. Kedvező tendencia, hogy folyamatosan növekszik a faipari termékek között a magasabb szinten feldolgozott választékok aránya, mint

pl. a raklap, a parketta, lemezipari termékek.

A melléktevékenységek közül legnagyobb jelentőségű a vadgazdálkodás és a vadászat. Az új vadászati törvény következtében a vadászterületek átrendeződtek. A hazai világhíres nagyvadállomány legnagyobb része és legértékesebb populációi elsősorban ezeken a területeken található. A vadászat árbevétele főként a szarvas, a dámvad, az őz, a vaddisznó vadászatából származik. Az apróvad, mint a nyúl és fécán, inkább mezőgazdasági területeken tenyészik.

Az erdő az ország legnagyobb parkja, üdülőterülete. A törvény – néhány kivétellel – biztosítja az erdőben való szabad mozgást, pihenést. Az erdőgazdasági részvénytársaságok által kezelt közjóléti erdőterület nagysága 18,5 ezer hektár. E területen a részvénytársaságok üdülőerdőket, parkerdőket, erdei pihenőhelyeket, sport- és egyéb berendezéseket hoztak létre, többségében az 1970-es, 80-as évek során. Fenntartásukra és új létesítmények megvalósítására azonban a közpénzek szűkössége miatt csak szerény lehetőség van.

Külön meg kell említeni, hogy az erdészeti részvénytársaságok és jogelődek mentették át és üzemeltetik a tulajdonukban levő, és a legfőbb turisztikai vonzerővel rendelkező erdei kisvasutakat. Mintegy 200 km-es pályahosszon van lehetőség erdei vasúton utazni.

Az erdőterület télen és nyáron egyaránt otthont ad a természethez közel álló sportoknak is. Az erdőgazdaságok sípályákat üzemeltetnek, otthont adnak a sítúrázóknak, tájékozódási futóknak, kerékpárosoknak és lovasoknak, akiknek szabályozott körülmények között módjuk van kedvenc sportjuk űzésére.

A hazai erdészeti kutatás tekintetében az állami tulajdonú társaságok a gyakorlati életben, a gazdálkodásban közvetlenül hasznosítható kutatások anyagi háttérét biztosítják.

⁴ A cikk a továbbiakban az államerdőt jellemzően kezelő erdőgazdasági társaságok tárgyalására korlátozódik (ÁPV Rt., HM).

Az erdőt valamilyen formában a lakosság minden tagja igénybe veszi. Ez a gyakorlatos túrizmustól a faanyag hasznosításán keresztül sajnos a nem engedélyezett személerakásig értendő. Nagyon fontos számunkra, hogy az erdőhöz kapcsolódó biológiai folyamatokat, emberi tevékenységet minél többen és lehetőleg fiatal korban megismerjék. Ennek érdekében valamennyi erdőgazdasági részvénytársaság erdei iskolát működtet, ahol hozzáértő erdészek és pedagógusok foglalkoznak a gyerekekkel. Ezt a célt szolgálják a bemutató házak, a tanösvények valamint a különböző erdei bemutatóhelyek. A kultúráltság igényét jelzi az a sok millió forint is, amit erdőgazdaságaink az erdők tisztán tartására költenek.

Az *erdőgazdasági társaságok* önálló piaci szereplők, hagyományosan nagyüzemek és 1993/1994 óta részvénytársaságként működnek. Gazdálkodásukat az ÁPV Rt., illetve a HM a tulajdonosi vagyongazdálkodás oldaláról, az erdészeti és a természetvédelmi hatóság pedig az erdőállomány-gazdálkodás oldaláról szabályozza és ellenőrzi. 1996 óta **ideiglenes vagyongazdálkodási szerződéssel** (speciális vagyongazdálkodási jogalappal) rendelkeznek.

A gazdálkodásuk és ezáltal az erdőfenntartás legfontosabb bázisa jelenleg a megtermelt faanyag értékesítéséből származó árbevétel. Meghatározóan ez a forrása az erdőfelújításnak, a természetvédelmi erdők fenntartásának, az infrastrukturális beruházásoknak, a közjóléti üzemeltetésnek. A fakitermelés éves mértéke nem éri el az erdőben évente megtermő faanyag mennyiségét, az állami erdők fakészlete gyarapszik.⁵

Az erdőgazdaságok mintegy 1,2 millió hektár területen gyakorolják a vadászati jogot. Jellemzően a túlszaporodott nagyvadállomány károkozása ellen a felújításokat és a fiatal erdőállományokat kerítésekkel kell védeniük.

(folytatjuk)

⁵ **Az erdészeti hatóság által megállapított éves fakitermelési lehetőséggel a társaságok általában nem több, mint 70-80 %-ig élnek, ami részben fakitermelési korlátozásokra, részben tervezési és piaci okokra, vezethető vissza.** (A félkövér betűvel jelölt mondat, szó szerint szerepel már a fő szövegben.) Az ÁPV Rt. erdőgazdasági társaságai által kezelt erdőkben az 1986. január 1-jén megállapított 187 millió m³-rel szemben 10 év után, tehát 1998-ban 198 millió m³ volt a fakészlet. Az 1 hektárra eső fatömeg 1986-ban 192 m³ volt, ma 208 m³. Az elmúlt 10 év alatt a fakészlet tehát 11 millió m³-rel, az egy hektárra eső fakészlet 16 m³-rel gyarapodott (Gémesi, 2001).

A Környezet- és Természetvédő Társadalmi Szervezetek 13. Országos Találkozójának állásfoglalása erdeink jövőben kívánatos kezeléséről

Az Országos Találkozó résztvevői jövőbeni életlehetőségeink megőrzése, élő környezetünk további pusztulásának megállítása és helyreállításának megkezdése érdekében felkérjük az Országgyűlést, illetve a Kormányt az alábbi intézkedések megtételére:

- Biztosítsa a jelenlegi állami erdőterületek tartós állami tulajdonban maradását. Sürgősen szüntesse meg állami erdeink rövid távú profitorientált, jelenleg részvénytársasági formában történő kezelését. Helyezze előtérbe az erdő védelmi és közjóléti funkciójának érvényesülését. Hozzon létre ennek megfelelő kezelő szervezetet és biztosítsa a hosszú távú működéshez szükséges forrásokat.

- Megfelelő szabályozással mozdítsa elő a természetvédelmi és gazdasági érdekek közti konfliktusok feloldását. Segítse elő a folyamatos erdőborítást s ezzel alapvető ökológiai funkciókat hosszú távon biztosító, természetes folyamatokra alapozó szemléletű (pl. PRO SILVA) erdőgazdálkodás elterjedését és kiemelt jelentőségű ismeretként való oktatását.

- Támogassa a magántulajdonban lévő erdőterületeken is a védelmi és közjóléti funkciók fokozott érvényesítését. Dolgozzon ki megfelelő programokat és mechanizmusokat a támogatások végrehajtásához.

- A Nemzeti Földalapba ezután kerülő erdőterületeket, illetve az erdő számára potenciálisan alkalmas területeket adja állami vagy társadalmi szervezetek kezelésébe.

- Az ország területén az erdő számára potenciálisan alkalmas területeken ökológiai szemléletű erdőtelepítést valósítson meg. E földterületek egy részén mielőbb jelöljön ki megfelelő méretű regenerációs mintaterületeket. E területek rendeltetése legyen a természetes újraerdősülés segítése, élő rendszerek helyreállítása, természetközeli gazdálkodási formák kísérleti bevezetése, valamint e tevékenységek bemutatása. Ennek megvalósulása érdekében ezeket a területeket adja egy e célra kijelölt szervezet teljes jogú kezelésébe.

- A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló törvény módosításával biztosítsa a földtulajdonosok, állami erdőterületek esetében a kezelő számára a vadászati jogok feletti gyakorlati rendelkezés lehetőségét. Ezzel és más hathatós intézkedésekkel gondoskodjon a – természetes szint sokszorosára duzzasztott (etetett, tenyésztett), mára már erdeink létét fenyegető, felújulását akadályozó – nagyvadlétszám jelentős mértékű csökkentéséről.

Európai tájvédelmi megállapodás

2000 októberében miniszteri konferencia szentesítette Firenzében azt a nemzetközi tájvédelmi, tájmegőrzési határozatot, amelyet 24 ország megbízottja írt alá és azóta már 5 európai ország ratifikált. Szükségesnek tartották ezt a lépést, mert a táj kihát az emberi élet minőségére, benne nemcsak a természeti tényezők képe jelenik meg, hanem az emberi kultúra évezredek története is. Akkor is, ha nincs turistacsalogató látványossága, hanem hétköznapi, az adott helyen mégis jellemző arculata. Minderről a NATUROPA folyóirat 2002. évi 98. száma közöl bővebb részleteket.

A magyar erdészek pedig büszkék

lehetnek arra, hogy a táji gondolatot 50 évvel ezelőtt Babos Imre már beleépítette az erdőgazdálkodásba, munkája nyomán határozott eligazítást szerezünk, hogyan is kell ezt a tájat hasznosítanunk, jellegzetességeit megővünk.

Dr. Szodfridt István

CSURGÓ. Erdőtelepítéssel mentesült fizetési kötelezettsége alól a csurgói önkormányzat. A múlt év végén kialakított tározótó területén ugyanis a tulajdonjog megszerzésével erdőterületeket is igénybe vettek, ezért 3,5 milliós igénybevételi díjat kellett volna fizetniük. Az önkormányzat csereerdőt ajánlott fel, amelynek a telepítési terve elkészült, és jelenleg az Állami Erdészeti Szolgálat jóváhagyására várnak.

(Somogyi Hírlap)

Az erdő közérdek

Beszélgetés Pallagi Lászlóval, az EGERERDŐ Rt. vezérigazgatójával

– Részvénytársaságunk négy tájegységben gazdálkodik. A Mátrában, a Bükk nyugati részén, a Hevesi-dombvidéken és a Tisza-ártéren néhány száz hektár ártéri erdőben. Hetvenkétezer hektár üzemtervezett erdeinket kilencven százalékban őshonos fajok alkotják. 35% kocsánytalan tölgy, 28% cser, 25% bükk, valamint gyertyán, juharok, kőrisek. Fenyőállományaink 10%-ról látványosan 6–7%-ra estek vissza. A kárpótlással járó erdővesztésünk következtében az akác is csak 3%-ban szerepel a statisztikánkban.

Az őshonos fajok arányából következően – melyre a törvény is kötelez – a természetes felújításunk eléri a nyolcvan százalékot. Ez az országos átlaghoz képest kimagasló arány. Erre büszkék is vagyunk, noha a fahasználat terén – ami évi 230 000 bruttó köbméter – komoly nehézségeket is jelent. Elég, ha csak jelzem, hogy az újulatkímélő döntésre, közelítésre bő két hónapunk van a tél folyamán. Ez igen nagy kihívást jelent, hiszen ilyenkor aki él és mozog, az erdőn dolgozik, és mivel teljes mértékben vállalkozókkal végeztetjük a fakitermelést, bizony az erdészeteknek megfeszített ellenőrző feladatot kell el látni. Ugyanakkor ez azért is gond, mert ezeknek a vállalkozóknak a nyár folyamán is munkát kellene adni. A vállalkozók többnyire tőkehiányosak, mondhatni máról holnapra élnek, így az elvégzett munka után járó bért rövid fizetési határidővel kell kifizetni.

Az értékesítésnél viszont kénytelenek vagyunk hosszú fizetési határidőt adni a vevőnek, s így is örülhetünk, hogy – különösen a füledékeny bükköt mondhatni egyszerre elszállítják. Kötelezettségeinket teljesítjük, követeléseinket viszont csak elhúzódva érvényesíthetjük, ezáltal folyamatosan hitelezői pozícióban vagyunk, esetenként többszáz millió forintos nagyságrendet is elérve.

– *Gazdálkodásotokban meghatározó a természetvédelem szerepe.*

– A kezelésünkben lévő területek 52%-a védett. Négy természetvédelmi egység található nálunk, úgymint a Bükki Nemzeti Park nagyobbik hányada, a Mátrai Természetvédelmi Körzet, a Tarnavidéki Tájvédelmi Körzet, a Hortobágyi Nemzeti Park és egyéb kisebb, egyedileg védett terület, mint például a kerecsendi erdő.

Összességében tehát 38 000 hektár védett természeti területen gazdálkodunk. Ezek a területeken a természetvédelmi előírások szerint kell gazdálkodnunk. Kiszámítottuk, hogy a hagyományos erdőgazdálkodáshoz viszonyítva a többletköltség és hozamkiesés évi közel százmillió forint. A hiányt jelenleg nem finanszírozza senki. Tíz erdészetünk van átlagosan hétezer hektáros területtel. 1980-ban a jogelődnél mintegy háromezer alkalmazott dolgozott. Ma 620 főt tartunk nyilván, és nem árulok el titkot, hogy a költséghatékonyági intézkedések további létszámleépítésekhez vezetnek.

– *A szakmaiság sérült a mondhatni radikális létszámleépítéssel?*

– Nem. Erre azért odafigyelünk, de azt meg kell jegyezni, hogy a jelenleg átlagosan 850 hektáros erdészkerületeket valószínűleg növelni kényszerülünk. Úgy tűnik, hogy ez elkerülhetetlen. Jelenleg a felső- és középszintű szakemberek létszámához nemigen nyúltunk, bár egy relatív létszámcsökkenés itt is tapasztalható, hiszen a nyugdíjba vonultak helyére sem az idén, sem jövőre, úgy tűnik, nem tudunk alkalmazni senkit. Ráadásul a közsférában bekövetkezett béremelés következtében meglehetősen leszakadtunk, hiszen a Szolgáltatnál és a Természetvédelemnél dolgozók jövedelmei ma már lényegesen meghaladják az erdészeti Rt.-k alkalmazottaikét. Emiatt már elvesztettünk néhány tehetséges szakembert. Terheljük a kollégákat, de sajnos a zsebeket nem tudjuk egy időben és arányosan terhelni.

Sajnos a szakmunkásokkal sincs minden rendben, mert a fahasználatot végző vállalkozók munkája bizony kívánivalót hagy maga után. Elég ki-

menni egy-egy vágástérre és ránézni a tuskókra. Azonnal szembetűnik, hogy bizony baj van a szakmaisággal. Legáltalában ahhoz képest, ahogyan tanultuk. Rászorultunk a vállalkozók munkájára, az azzal járó minden előnyre és hátrányra, úgy gondolom, de valójában országosan sem készültünk fel igazán a kialakult helyzet kezelésére. A bérszínvonal korlátozza a piacgazdálkodás működését. Hiszen a munkaerő maga is áru, és sajnos nem tudunk versenyezni bér terén a nyugati beruházókkal.

– *Mi várható a térséget érintő erdőtelepítési elképzelésektől?*

– Remélhetően a káli csemetekertünk termelése futhat fel, ahol jelenleg hetven főt foglalkoztatunk. A káli csemetekert egyike azoknak a nagyüzemi kerteknek, melyek az elmúlt évtizedek során komoly állami támogatásokkal létesültek. A hetvenhektáros csemetekert évi 10–12 millió csemetét bocsát ki. A magántermelők részéről elég nagy a konkurencia, a piac szinte kiszámíthatatlan, mert a certifikációs problémák az exportot nehezítik. Jelenleg nincs szándékunkban a kertet bezárni vagy privatizálni, hiszen a térségben jelentős területek várnak erdőtelepítésre, és ezekhez a munkákhoz csemete kell. Az autópálya-fásítás is jelentős szaporítóanyagot igényel. Igaz, itt már a mérete-sebb díszfaiskolai kategóriába tartozó növényeket és cserjéket kell jó minőségben előállítani.

A hajdani évi nyolcmillió csemete belső igény a természetes felújítások következtében alig több mint egymillióra csökkent.

Így jelenleg kilencven százalékban piacra termelünk.

– *Mi maradt meg a faiparból?*

– A gyöngyösi parkettagyár, mely évente négyezer négyzetméter parkettát termel. Négyféle parkettát gyártunk, úgymint a csaphornyos, a lamellás, a mozaik- és az új termékünket a felületkezelt, kétrétegű parkettát. A gyöngyösi gyárunkat is érinti az európai fapiaci recesszió. Az utóbbi évek kedvezőtlen árfolyamváltozása a nagyarányú export miatt jelentős veszteséget okozott a gyárnak. A technológia felújításra szorul, melyhez jelentős források bevonására lenne szükség. A Mátra erdeiből kikerülő viszonylag gyenge minőségű gömbfát csak a par-

kettagyártással lehet nyereségesen fel-
dolgozni.

– *A vadászat lehetőségei.*

– A részvénytársaság 55 000 hektáron vadgazdálkodik, melynek 85 százaléka állami erdő. Nem tartozunk az országosan kiemelkedő vadászterületek közé. Az rt. árbevételének mindössze 5–6 százalékát adja a vadászati ágazat. A természetes felújítást akadályozó túlszaporodott vadlétszám csökkentése a legfőbb feladatunk. Három, három és félezer vad van évente terítéken. Két vadaskertünk közül a verpeléti ben a muflontartás a cél mintegy 1200 ha területen, míg a szilvásvárad 300 hektáros kertben vaddisznót tartunk. A muflont a természetvédelem érdekeinek figyelembevételé miatt szorítottuk a verpeléti kertbe, mert az utóbbi időben fokozódik az érdeklődés a muflon vadászata iránt.

Meg kell említenem a három vasútüzemet, melyeket közjóléti célból fenn kell tartanunk, annál is inkább, mivel országos viszonylatban az éves utasforgalom harminc százalékát a mi vasútjaink bonyolítják.

Itt kell megemlítenem, hogy cégünk hagyományosan kiváló útépítő volt, amit bizonyít a területünkön lévő 740 kilométer nyilvánított úthálózat. Ezt a

vagyont bizony évről évre karban kell tartanunk, mert a hegyvidéki természetserű erdőgazdálkodás magas szintű feltartásigot igényel.

– *Nébány szót a vándorgyűlésről.*

– Ötödik alkalommal rendezi a térségben a százötvenkét éves Egyesület a vándorgyűlést. Úgy vélem, ebből is arra következtethetünk, hogy fontos volt a mátrai, bükk irdők bemutatása a szakközönség előtt. Most sincs másképpen. Mi elsősorban szakmai, baráti találkozót szeretnénk szervezni Gyöngyös, Mátrafüred térségében. A Vadas Jenő Erdészeti Szakközépiskola a rendezésben jelentős

Szerkesztői megjegyzés

Az elmúlt évtizedben számtalan vezető- (menedzsmen) váltás volt a részvénytársaságok élén. Meggyőződésem, hogy szinte kivétel nélkül politikai indítékoktól vezérelve. A váltásokkor nem számított sem az elért szakmai eredmény, sem Bedő-díj. A szerkesztőséget is többen kapacitálták a folyamattal kapcsolatos állásfoglalásra. Nem tehettem. Anyagiilag függő volt – mint most is. Mégis egy dolgot meg kell jegyezni a fenti beszélgetés kapcsán. A Vándorgyűlést rendező részvénytársaságnál az elmúlt években három személyt is érintett a vezérigazgató-váltás. Nos, a sértődöttség, az ellendrukkerség leghalványabb jelét sem tapasztaltam Egerben az érintettek részéről. Mindhárom teljes elbivatottsággal működnek a Vándorgyűlés sikere érdekében. Él tehat a selmeci szellem, a Sopronból jött ember típus, ahogy fogalmazott bajdan valaki. Kondor Endrét idézem, a balassagyarmati összejövetelen mondottakból: „Üljünk le egy erdei tisztás szélén lévő tuskóra és gondoljuk át az évszázados szakma múltját és jelenét. Az összefogás, az együttgondolkodás jelentőségét és soba nem látott fontosságát.”

Pápai Gábor

A globális felmelegedés a legértékesebb természeti kincseket fenyegeti

Az „Élőhelyek veszélyben: A globális felmelegedés és fajok eltűnése a nemzetközi jelentőségű szárazföldi ökoszisztémákról” címmel kiadott WWF tanulmány az első, amely kifejezetten azt vizsgálja, hogy a globális felmelegedés milyen hatással lesz a következő évtizedekben a világ legértékesebb természeti területeire – olyan kiemelkedő fontosságú élőhelyekre, amelyek fajgazdagsága és biológiai sajátosságai rendkívüliek. A tanulmány 113 szárazföldi terület vizsgálata alapján megállapítja, hogy a Föld óriási része – a trópusoktól a sarkvidékig – veszélyben van, főleg az északi-sarkkörtundra Kanadában, a közép-andoki száraz fennsík Chilében, Argentínában és Bolíviában, az Urál-hegység és a Dauri sztyepp Mongóliában és Oroszországban, a Terai-Duar szavanna Északkelet-Indiában, Ausztrália és a Fynbos Dél-Afrikában.

A WWF összeállította annak a 25 fejlett országnak a jegyzékét, amelyeknek mindenképpen ratifikálniuk kell az

egyezményt, hogy az biztosan életbe lépjen. Míg fejlődő országok tucatjai, valamint Csehország és Románia már ratifikálta az egyezményt, az Európai Unió 15 országának, Oroszországnak, Japánnak, Kanadának és egyes közép-európai országoknak lépniük kell, hogy ne rajtuk múljon a globális felmelegedést lassító nemzetközi erőfeszítések kudarca. Ezekben az országokban a WWF kapcsolatba lép képviselőkkel, kormányokkal és felhívja figyelmüket arra, hogy a Kiotói Jegyzőkönyv a globális felmelegedéssel kapcsolatos folyamatok megváltoztatásának alapját teremti meg, és ezért sürgeti annak ratifikálását.

A kiotói célok elérését szolgáló folyamat gazdasági elemzése kedvező, hiszen elhanyagolható költséget jelent az EU számára és pozitív gazdasági hatással van Japánra és a kelet-európai országokra is. Az egyezmény az üzleti szféra egyre növekvő támogatását is élvezi. 13 ország 150 vállalata, melyek

segítséget nyújt, ami hozzájárul a költségek csökkentéséhez. A tagság igénye volt az elfogadható mértékű részvételi díj, amit azt hiszem most sikerült elérnünk. Négy helyen lesz a szakmai bemutató, mely csillagtúrák végén a Kékesen találkozunk, ami szimbólumként is elfogadható. Jelszavunk: „Az erdő közérdek”. Azt hiszem, ennél aktuálisabb gondolat tal nem tarthatnánk meg hagyományos összejövetelünket. Az erdő közcélú szerepét hangsúlyozottan ki szeretnénk emelni, felhívva a társadalom figyelmét a közös teherviselésre.

éves forgalma 2000-ben 400 billió euró volt, követeli, hogy az egyezmény 2002-ben életbe lépjen.

1–15: Az Európai Unió 15 tagállama: Ausztria, Belgium, Dánia, Franciaország, Finnország, Németország, Görögország, Írország, Olaszország, Luxemburg, Hollandia, Portugália, Spanyolország, Svédország, Nagy-Britannia, 16. Oroszország 17. Japán, 18. Kanada, 19. Lengyelország, 20. Bulgária, **21. Magyarország**, 22. Szlovákia, 23. Svájc, 24. Észtország, 25. Norvégia.

A Kiotói Jegyzőkönyv abban az esetben lép életbe, ha a 15 EU tagállam, Japán és Oroszország mellett az alábbi országok is elfogadják:

- Kanada vagy Lengyelország,
- vagy együttesen Bulgária, Magyarország, Svédország, Észtország és Norvégia.

További információ:

Márkus Ferenc igazgatóhelyettes, WWF Magyarország

Tel.: (1)214-554, mobil: (30)311-1750, e-mail: ferenc.markus@wwf.hu

OEE Magánerdő Pártoló Tagi Tanács ülése

Az OEE szervezetében jelentős helyet szán a magánerdő-gazdálkodásnak. Ezt elsősorban a Magánerdő Tanács és tagjai képviselik Egyesületünkben.

A Magánerdő Tanács megalakulása után hasznos munkát végzett.

A közelmúlt eseményei (tiszttségviselőik lemondása és a működés hiányossága) miatt kezdeményeztük a Tanács összehívását.

A 2003. május 20-i tanácsülésen 19 jogi képviselőtag vett részt.

Az OEE Elnökséget *Cserép János* elnök, *dr. Péti Miklós* magánerdő ale-

nök, *Ormos Balázs* főtitkár képviselte. A MEGOSZ-t *Ódor József* alelnök, *Támba Miklós* és *Luzsi József* elnökségi tagok képviselték, akik egyben tagjai szervezetük képviselőjeként a Magánerdő Tanácsnak is.

A Tanács ülésén a Magánerdő Tanács szerepe, jelentősége, kapcsolata más magánerdőt képviselő szervezetekkel, továbbá aktuális egyesületi kérdésekről folyt vita és véleményegyeztetés.

Fontos és lényeges kérdésekben kialakult a közös álláspont.

A Tanácsülés kérte az Elnökséget,

hogy a 2003. évi agrártámogatás erdészeti fejezeteinek módosítása (FVM Közlemény, 2003. márc. 21.) helyesbítése ügyében járjon közre, hogy azokat az erdőgazdálkodókat (állami és magán), amelyek tisztességesen eleget tettek befizetési kötelezettségeiknek, ne érje hátrányos elbírálás, s ezzel együtt anyagi ellehetetlenülés. Az OEE és a MEGOSZ együttes fellépést határozott el.

A tanácsstagok tagdíj fizetésére határozat született: a jogi tagdíj összege saját/hasznonbérlet erdőterület után hektáronként 8 Ft, melynek befizetését a titkárság csekk kiküldésével és utólag számla kiállításával bonyolítja le.

Végül a Tanács megválasztotta új vezetőségét, melyben a titkár személye változatlan maradt.

Répászky Miklós

Magánerdő hírek

Magánerdő Szakmai Fórum

Az OEE Helyi Csoportja és a MEGOSZ régiója szervezésében, a Poplár Magán Erdészeti Kft., Eger, a Kiskörei Erdőbirtokossági Társulat, Kisköre, valamint a Vadas Jenő Erdészeti és Vadgazdálkodási Szakközépiskola anyagi támogatásával (430 eFt) sikeres Magánerdő Szakmai Fórumot tartottunk a Heves és Nógrád megyékben működő magánerdő-tulajdonosok és erdőgazdálkodók számára Mátrafüreden.

Előadások:

– FVM Erdészeti Hivatal – *Szedlák Tamás* főtanácsos: A magánerdő-gazdálkodás lehetőségei és támogatása az EU-ban. A felkészülésünk legfontosabb feladatai.

– APEH Heves m-i Igazgatósága – *Pásztorné Szerezlai Mária* oszt.vez.: Magánerdő adózása. Áfa-elszámolás az erdőtelepítések kivitelezése során, különös tekintettel a támogatásokra.

– ÁESZ Egri Igazgatóság – *Kondor István* igazgató–*Csendes József* ig.h.: A magánerdő-gazdálkodók erdészeti igazgatása, az ÁESZ-elvárások. Pályázatok és támogatások időszerű kérdései. Szakirányítás

Az előadásokhoz színvonalas és igényes írásos anyagokat adtak ki, a támogatók jóvoltából.

A Fórumon a vártnál többen vettek részt. Aktív érdeklődéssel kísérték az előadásokat, s számtalan kérdést intéztek az előadókhoz, a szervezőkhöz. Ezekre fő-

leg a Szakmai Fórum után a személyes beszélgetések során került sor.

Az OEE Elnökségből *dr. Péti Miklós* magánerdő alelnök vett részt és segítette a Fórum munkáját.

A kiosztott kérdőívekre 39 válasz érkezett vissza, 21 kérdéskörben. Összesített értékelés után jó képet kaptunk a térség magánerdő problémáiról, melyeket munkánkban a későbbiek során hasznosítunk.

A Magánerdő Fórum hasznos volt. Jól szolgálta az OEE magánerdő képviseleti szándékának megnyilvánulását.

Répászky Miklós

♦ ♦ ♦

A mátrafüredi **Vadas Jenő Erdészeti Szakközépiskolában** Szakmai Fórumot tartottak a magánerdőről.

ÁESZ Egri Igazgatósága tájékoztatót: – Magánerdő, erdészeti igazgatóság előírásai és elvárásai.

– Pályázatokról és a támogatásokról.

– Erdőtelepítési lehetőségek az EU-ban. Az FVM Erdészeti Hivatal

– A magánerdő-gazdálkodás lehetőségei az EU-ban, támogatásai.

– A felkészülés legfontosabb feladatairól adott beszámolót.

Az APEH Megyei Igazgatósága

– A magánerdő-gazdálkodás adózása az egyes erdészeti tevékenységek esetén. Áfa-elszámolás az erdőtelepítések kivitelezése során – állami támogatás figyelembevételével témákban tájékoztatót.

„Magad uram, ha szolgád nincs”

E régi, bölcs intelem a rohamos „fejlődésünk” közepette is időszerű marad.

Most egynémely erdőgazdálkodó csak annyit mond a fakitermelő vállalkozónak, hogy csinálj magadnak a vágásban utat, közelítő nyomot, olyat, amilyet tudsz, amilyet akarsz. A vállalkozó pedig a tolólapos traktorával bele-túr a hegyoldalba, és húzza rajta a szál-fát, amerre a legmeredekebb, amerre a legközelebb a rakodó. Ezt a vonalat a víz is hamar megtalálja, és folyik rajta lefelé.

Ennek a költsége külön sehol sem mutatkozik; az benne van a fakitermelés költségében.

A gazda megspórolja ezzel (látszólag) az útépités költségét, megspórolja a saját fáradozást, amellyel kiment volna egy lejtmérővel a vágásba, kijelölte volna a vágástéri utakat, közelítő nyomokat. Megspórolja azt a fejtörést, gondolkodást, hogy esetleg úgy tűzze ki az utat, hogy az ne váljék vízmosássá, valamint hogy jövőre is, netán – horribile dictu – még később is használható legyen, a következő évi vágásokat is kiszolgálja.

Csináld magad, vállalkozó a vágástéri utakat! Lám, így ötvöződik a régi bölcs ajánlás az újabb keletű „csináld magad” barkácsmozgalommal. Ráadásul a jelenség „szektorsemleges”...

Reményfy László

Telepítésünk „újra” erdőt!

Elnézegetem az Állami Erdészeti Szolgálat „Telepítsünk új erdőt!” címet viselő értékes és érdekes szórólapját, mely az új erdőtelepítési stratégiát ismerteti; s kimutatja az FVM Erdészeti Hivatala által megadott adatok alapján hazánkban 1920. évtől kezdődően, majd 1950. évtől napjainkig 10 éves ciklusokban az összes elvégzett erdőtelepítés mennyiségét.

A jól érzékelhető színes grafikus ábrákon keresztül látható a magyarországi erdőtelepítések „folyamata”. Ez a folyamat 1920 és 1950 között csak csorgogált, majd hatalmas, bár ciklusonként egyre csökkenő fejlődést vett, s az utolsó tízéves ciklusban szinte a háború előtti szintre esett vissza.

De a 2001–2010-ig terjedő ciklusban megint nagy tervek vannak az erdőtelepítések területén, felhasználva most már az EU agrár és környezetvédelmi politikai célkitűzéseit és anyagi forrás lehetőségeit.

Most tehát újra megnyílnak a nagy lehetőségek. Úgy érzem, jogom és tapasztalataim alapján kötelességem felhívni az új nemzedék figyelmét néhány elkerülhetetlenül fontos szempontra.

Előljáróban csak annyit, hogy tapasztalataim az alföldi erdőtelepítésekre vonatkoznak. Itt dolgoztam 1950–90-ig az ország akkoriban legfátlanabb megyéjében, Szolnok megyében, s 40 éves szolgálati időm alatt zajlott le az erdőtelepítések „hőskora”, s jött létre a magyarországi új erdőtelepítések 82%-a. (Ezen belül sikerült Szolnok megye erdősült-ségét hétszeresére felemelni, s elmozdítani a megyét egyúttal az utolsó helyről.)

Mindezeket nem dicsekvésből említtem meg előljáróban, mert az eredmények sok szorgalmas munkatárs, elsősorban kerületvezető erdészek, fizikai munkások megfeszített munkájának eredményeként születtek meg. Én viszont végig részt vettem az erdősítések megtervezésében és kivitelezésének ellenőrzésében. Mindezen erőfeszítések mellett döntő szempont volt az erdőtelepítések anyagi és erkölcsi támogatására irányuló kormányzati politikai AKARAT: Ez utóbbinak hiányában a nagy erdősítési terv-program eleve kudarcra van ítélve.

Aggodalmaim egy része éppen utóbbira irányul. F. év ápr. 24-én volt Szolnokon az OEE Helyi Csoportjának rendezésében egy nagyon jelentős szakmai

forum, melyen részt vettek: *Benedek Miklós*, címzetes államtitkár, aki mint a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet elnöke tájékoztatott az erdészetet is a jövőben alapjaiban érintő birtokpolitikai kérdésekről. Továbbá ott volt *Cserép János* OEE elnök, aki viszont átfogó értékelést adott a magyar erdészet jelenlegi állapotáról. Ott hangzott el, hogy jelenleg 4 milliárd forint államsegély átsegítené az erdészet gerincét képviselő állami erdészeti részvénytársaságokat a szakmailag legégetőbb problémák megoldásán. Kérdés, hozzájut-e ezen országos szinten nem túl jelentős összeghez az erdészet. (Csak tájékozódásul, ue. összeget szinte azonnal biztosította az állam az iraki békefenntartó magyar katonai kontingens számára, vagy az elégedetlenkedő sertésenyésztők rendkívüli megsegítésére.) Természetesen ezek is fontos politikai célok, de azért az ország területének 20 százalékát elfoglaló erdők fenntartásának a kérdése legalább ilyen fontos cél kellene hogy legyen.

Másik aggodalmam szakmai jellegű. Nehogy a szép erdőtelepítési tervek végrehajtásának megkönnyítésére lábra kapjanak megint olyan szakmai „ideológiák”, mint pl. a múltban már kipróbált és teljesen kudarcot valló „Liszenkő-féle fészkes magvetés” a sík vidéki erdőszyeppei klímához tartozó területek erdősítésére. Ennek a módszernek az volt a lényege, hogy lehet úgy is erdőt telepíteni, hogy nem kell talaj-előkészítést, intenzív ápolást végezni. Elég bizonyos távolságonként maroknyi tölgyemköt elvetni a füves pusztán „fészkekbe”: Miatán a fajon belül nincs harc, csak a fajok között, a kikelő tölgycsemeték majd egymást segítik, védelmezik, a gyomok elnyomó hatása ellen. Kipróbáltuk mi is ezt a természetszerűnek látszó módszert Karcag város határában, Apavárán, 8–10 hektárnyi területen. Az eredmény természetesen siralmas lett, egy-két évi próbálkozás után ki kellett az egészet szántani, és újra telepíteni a tölgyest mélyszántásba, intenzív évekig tartó teljes talajápolás mellett. Így sikerült ezen az erdő számára nem igazán kedvező gyengén szikes agyagtalajon mintegy 500 ha nagyságú összefüggő tölgyest telepíteni, ahová ma már a kormány tagjai is lejárvhatnak vadászni.

Erdőszyepp klímában az erdősítést megelőzően hónapokkal el kell végezni a mélyszántást, az ültetést vagy vetést

pedig legjobb eredménnyel ősszel lehet végrehajtani. Záródásig azután teljes talajápolást is kell a facsemeték számára biztosítani. Sőt kötött talajokon még a záródást befejezően is nagyon jó hatású az ún. őszi sorközi szántás, ameddig ez technikailag egyáltalán kivitelezhető.

Mindez pedig azért van, mert az erdő számára eleve kevés a csapadék az Alföldön; ezért gyilkos küzdelem folyik a vízellátásért a gyomok és a facsemeték között. Nemcsak a gyomok vízelészívó konkurenciáját kell megakadályozni a teljes talajműveléssel, hanem a víz elpárolgását is állandóan meg kell akadályozni a talajból, a kapilláció megszüntetésével.

Nem szabad soha elfelejteni, hogy itt a facsemete éppen olyan „kapásnövény”, mint a kukorica vagy bármely más szántóföldi kultúrnövény. Ezért kell a tuskókat is bármiféle módszerrel, de eltávolítani az erdőfelújítás során; hogy azután a teljes talaj-előkészítést, intenzív ápolást is meg tudjuk valósítani.

Az is nagy tévedés volt, és sok kárt okozott, amit kezdetben szigorú törvényszabályozás mondott ki, hogy ti. csak mezőgazdasági művelésre alkalmatlan területeket volt szabad beerdősíteni. Ez a törvény ellentétben áll itt a természeti törvényszerűséggel. A fatenyészet magasabbrendű növénytársulás, mint a fű, kalászos vagy más kultúrnövény; mélyebb talajrétegre van a gyökereknek szükséges és elsősorban több vízre. Utóbbiak még viszonylag jó terméseredményeket hozhatnak, különösen kedvező időjárás mellett ott, ahol az erdőknek már hosszabb távon semmiféle létjogosultsága nincsen. Ha a terület mély fekvésű vagy időszakosan vízjárta, emiatt szántóföldi növénytermesztés szempontjából kockázatos, de az erdő számára eléggé mély termőrétegű; igen, ezeken a területeken lehet haszonnal erdőkulturát létesíteni.

Van sok erdőtelepítési lehetőség az Alföldön, nem akarok kitérni mindenre, a téma sokkal árnyaltabb; főleg mélyebb termőrétegű homokok jó lehetőséget nyújtanak gyorsan növő akác, nyár kultúr- és energiaerdők létrehozására is.

Céлом jelen szakmai cikkemmel elsősorban a *figyelemfelkeltés* volt, s az általunk már átélt kudarcok elkerülése, az új erdőtelepítési lehetőségek minél jobb kihasználása érdekében.

Kurdy István
ny. erdőmérnök

Változik a munka törvénykönyve

Újra változik a munka törvénykönyve, azonban ezek a változások most leginkább a vállalkozóként foglalkoztatott erdészeket, vadászokat érinthetik. Az új törvény szerint bírsággal kívánják sújtani azokat a vállalatokat, melyek a dolgozóikat kényszervállalkozóként foglalkoztatják (azaz akarataik ellenére belekényszerítik őket, hogy feladataikat vállalkozóként lássák el), megspórolva ezzel sok közteher megfizetését. A július elsejével hatályba lépő törvény szerint az Országos Munkaügyi és Munkabiztonsági Főfelügyelőség és az APEH ellenőrzési és bírságolási lehetőségei megsokszorozódnak. Ezek a bírságok azonban nemcsak a vállalkozóként foglalkoztatott munkavállalók anyavállalatait érinthetik, hanem magát a munkavállalót is. Tehát érdemes lesz ezen jogszabályok áttekintése, mert súlyos bírságokra számíthatnak a rakoncátlankodók. A törvény szerinti munkaviszony jellemzői a következők:

- **A munkáltatónak korlátlan utasítási, irányítási és ellenőrzési joga van a munkavégzés tekintetében.** Magyarul ha ez nem egyenrangú szerződési jogviszony, amelyben a vállalkozó a saját érdekeit is érvényesíti.

- **Személyes munkateljesítmény és munkavégzési kötelezettség.** Tehát ez főleg az egyéni vállalkozók esetében jelentkezik, ahol a vállalkozó nem alkalmaz más munkavállalót a feladatok ellátására, hanem saját maga végzi el a feladatokat.

- **Állandóság, rendszeresség, rendelkezésre állási kötelezettség.** Leginkább ez ami gondot jelent, hiszen az erdészek be vannak jelente az erdészeti hatóságnál, a vadászok pedig a vadászati hatóságnál, és mindkettő munkakör a különböző elvégzendő feladatokon túl kiegészül őrzési és rendelkezésre állási feladatokkal. Ezt elég nehéz lesz kijátszani. Ha mégis megpróbálkozik a gazdaság vele, akkor elég nagy szabad teret kap az erdész a munkavégzésével kapcsolatban, amely hátrányosan érintheti a gazdaságot, hiszen nem kérhető számon rajta semmilyen munkaidő vagy munkaidő-beosztás.

- **A munkáltató eszközeinek, erőforrásainak és nyersanyagainak használata.** Ez csak annyit jelent, hogy a vállalatnak minden eszközt, amit a vállalkozó használ, bérbe kell adnia, vagy a vállalkozó köteles a munkavégzést saját eszközeivel elvégezni. Evvel

nőhet a papírmunka vagy az erdészeknek, vadászoknak kell az eszköztárukat kiegészíteni.

- **A munkáltató által meghatározott helyen és időben történő, munkaidő beosztás szerinti munkavégzés.** Mint már az előbb leírtam, ennek kijátszása balul üthet ki, mert a vállalkozón nem kérhető számon mikor, hol, milyen munkát végez. A munkák ütemezése a vállalkozó feladata, csak a szerződésben lefektetett időpontokhoz kell tartania magát. Ez elég neveléses lenne, ha egy szállítási feladatra vagy egy ültetési feladatra mindig külön szerződéseket gyártanának.

- **Más által meghatározott munkateljesítmény.** Tehát nem lehet havidíjhoz havi teljesítményt írni, csak bizonyos elvégzett munkák teljesítményigazolás szerinti elszámolása végezhető.

- **Alá- és fölérendeltség.** Azaz sem az erdésznek, sem a vadásznak nem főnöke a vállalat többi vezetője, hanem egyenlő szintű szerződő partnerek. Nem tudom hova vezetne ez, de akkor valószínűleg az erdészeti igazgatósági rendszert meg kell teljesen változtatni és szerződésgyárat kell létrehozni, ahol minden feladatra külön szerződést kell elkészíteni.

- **Munkaszervezeti függőség (a munkáltató szervezetébe integrált dolgozó).** Hasonlóan az előbbihez, akkor a teljes szervezetet át kell alakítani.

- **Önállótlán, más részére történő munkavégzés.**

Látható, hogy ezek az ismérvek szinte teljes mértékben igazak a vállalkozásban foglalkoztatott erdészekre és va-

dászokra. A felügyelő szervezetek szerint komoly ellenőrzések várhatók és a renitenseket komoly büntetések is érhetik. Ha az OMMF ellenőrzése szabálytalanságot tár fel, a bírságolás után riadóztatják az APEH illetékes munkatársait, akik külön eljárást folytatnak majd le. Az adóhivatal pedig megállapíthatja, hogy mekkora az az összeg, amit a vállalat a dolgozó vállalkozóval alakításával megspórolt, ezt a ki nem fizetett járulékot 5 évre visszamenőleg behajtja. A vállalkozásba kényszerített munkavállaló pedig visszakérheti az általa befizetett járulékokat, igaz mivel kevesebb jövedelemadót fizetett, ezt neki szintén 5 évre visszamenőleg meg kell fizetnie. Ja, és itt is lesz egy kis bírság, meg a kamatok, melyek szintén komoly összegeket jelentenek.

Az OMMF szerint, akik a törvény életbelépése előtt megszüntetik a szabálytalanságokat, azok mentesülnek a visszamenőleges felelősség alól, akik viszont a törvény életbe lépése után is fenntartják a hátrányos szerződéses jogviszonyt, azok komoly következményekkel számolhatnak.

Természetesen mint minden törvénynek, ennek is meg vannak a kiskapui, de ezek már sokkal nagyobb körülményt igényelnek. Azt hiszem a vállalati jogászoknak most kicsit megnövekszik a feladatuk, hogy ezeket a kiskapukat feltárják, de javasolt az erdészek, vadászok számára is, hogy a saját jogi képviselőjükkel konzultáljanak e témakörben, mert itt már saját bőrüket is viszik a vásárra.

Tesch Tamás
Prime Wood Kft.

Ezeréves tölgyfa

A Zsennye melletti Rába-ártérben áll Vas megye egyik legféltettebb természeti kincse, Magyarország talán legidősebb fája, az ezeréves tölgy.

Évek óta már csak néhány alsó, kisebb ágán ringat pár elárvult levélkét a megfáradt famatuzsálem. Vastagabb, száraz ágkarjaiból szinte minden nagyobb vihar letör néhányat. Annyi bizonyos, a tizenkilencedik században még sokkal jobb állapotban volt: egy akkori metszeten ugyanis lombkoronával ábrázolták. A vén kocsányos tölgy már csaknem fél évszázada természetvédelem alatt áll. A belseje teljesen üreges,

betonozással, vaskengyellel próbálják a további pusztulástól megmenekíteni.

Kettéágazó törzse olyan vastag, hogy csak hatan-heten érik körbe. Magassága 23–25 méter. Életkora valószínűleg kevesebb ezer évnél, csak a szájhagyomány dédelgeti így.

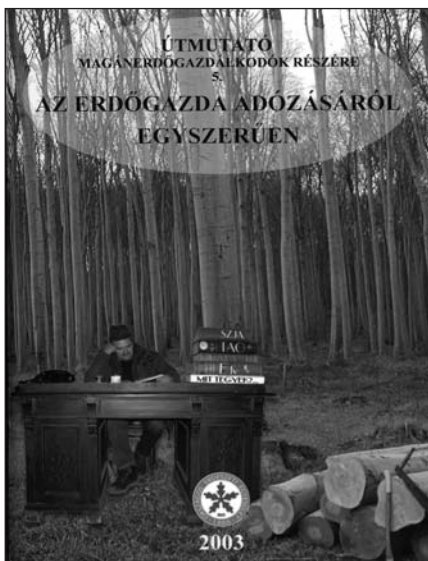
A vasi természetvédők ezért joggal kérdezik: ha ez az egy fennmaradhatott, akkor hova lett a többi? A tölgy, a fűz és a nyár valaha a rábai ártéri erdők jellegzetes fafajtai voltak. Az ember azonban lecsapolta az ártereket, az összefüggő ártéri erdők helyét pedig szántóföldként hasznosította.

(Dunaújvárosi Hírlap)

Az erdőgazda adózásáról egyszerűen

A fenti címmel megjelent útmutató megrendelhető az OEE titkárságán, az ÁESZ irodáinál, az APEH megyei igazgatóságainál, az OEE Helyi Csoportjainál és a MEGOSZ térségi integrátoroknál.

„A könyv első három fejezete általános tájékozódást és eligazítást ad a gazdálkodási módok és adózási formák között. Jelenleg, és valószínűleg még jó darabig, a magánerdő-gazdálkodásban meghatározó lesz a kis erdőbirtok, vagy a mezőgazdasági termelés kiegészítő részeként működő erdőtulajdon. Ezért a IV–V. fejezetben részletesebben ismertetjük a mezőgazdasági őstermelői tevékenységet és a családi gazdálkodást. A kis erdőgazdálkodókra, erdőtulajdonosokra – ha a jogszabályi feltételek egyébként adottak – talán ezek az adózási módok a legkedvezőbbek. A 2003-as évtől nyílt lehetőség az egyéni és társas vállalkozásokban az egyszerűsített vállalkozói adó alkalmazására. Ezért fontosnak tartottuk ennek, mint új adózási

lehetőségnek, a vázlatos bemutatását is (VI. fejezet).

Az erdőtulajdonlás és a magánerdő-gazdálkodás közgazdasági kérdéseivel elmélyültebben foglalkozó gyakorló erdőgazdáknak és erdész szakemberek-

nek szántuk a VII. fejezetet, mely a birtok és üzemnagyság, valamint a lehetséges gazdálkodási formák adózási kapcsolatrendszerét elemzi.

Az erdőgazdákat napjainkban a gazdasági kérdések közül az adózás témakörén túl – csakúgy, mint a gazdaság más szereplőit is – leginkább az Európai Unió csatlakozásából adódó változások foglalkoztatják.

Az egyébként is nagy költség- és eszüközigényű erdőgazdálkodást a jelenleg igénybe vehető hazai támogatások is nagymértékben befolyásolják. Ezért várakozással tekintenek az erdőgazdák az unió csatlakozással megnyíló támogatási lehetőségekre is. Szükségesnek tartottuk tehát röviden összefoglalni ezeket tájékoztató jelleggel könyvünk VIII. fejezetében.”

Beszerezhető: ÁESZ Központ és igazgatóságai, FVM hivatalok, APEH megyei igazgatóságai, MEGOSZ és integrátorai, OEE Helyi Csoportok, illetékes szakosztályok, OEE Központ.

A cserebogárpajor és pocok elleni védekezésről

Lapunkból kitűnik, hogy a pajor elleni védekezés továbbra is nagy gondot okoz.

41 éves munkálkodásom alatt a legeredményesebb védekezés a szénkéneggel való védekezés volt.

Előnye: az eddig ismert szerekhez viszonyítva egészségre, környezetre kevésbé ártalmas. Nagy teljesítmény érhető el gyorsan, hatékonyan, *eredményesen*.

Hátránya: robbanás- és tűzveszélyes. A tárolás közelében és munka közben dohányozni tilos. Sziklás, köves talajon nem alkalmazható.

A szénkénegezőt házilag is el lehet készíteni, melyet könnyen be lehet szűrni a talajba a taposó segítségével. A fertőzés mértékétől függően kell a szúrásokat elvégezni. Általában 3-4 leszúrás elegendő m²-enként. 1 ha területre 1 db 200 l-es hordó anyag általában elegendő. A munkát 2 fő végezze. 1 fő kezeli a szénkénegezőt, 1 fő a lyukakat azonnal betapossa vagy egy suháng vastagságú fával betömi a nyílást, hogy a szénkénege ne tudjon elpárologni.

Pocok ellen is alkalmazható a szénkénege, ezenkívül tapasztalatom szerint a „*Politalon*” tableta volt a legeredményesebb. Járatonként 1 tableta elegendő, melyet azonnal be kell taposni, tömni, mivel a talajba jutáskor gáz fejlődik, amitől elpusztul a rágcsáló. *Előnye* hasonló az előzőéhez. *Hátránya:* tűzveszélyes, nyílt terepen *víz hatására lángolva ég*. Esős időben túl nedves talajon nem alkalmazható.

Petz Ádám

ny. ker. vez. erdész

A duglászfenyő és a rovarvilág

A németországi Nienburgban az ott dolgozó kutatók egy összehasonlító vizsgálatban arra kerestek választ, miként hat a rovarvilágra a duglászfenyő jelenléte az elegyes bükkös állományokban. Megfigyelték egy duglászfenyő és egy erdei fenyő elegyes bükkösben a bogárfajokat és jelentős különbséget az egyes állományok bogárpopulációiban

nem tapasztaltak. Csak kevés fajhoz kötődő bogárfajt sikerült a kutatóknak találni, a különbségek igazi oka a kutatók szerint az erdei termőhely egyes elemeiben rejlik.

Ref.: **Kovács Richárd**

(Forst und Holz 2003. január)

Tavaszi dal

Tavasz van,
Ki-ki a szabadban.
Éneklő madarak,
Repdeső bogarak.

Minden bokor kihajt,
Élvezi a gyermekzsivajt.
Labda gurul ide-oda,
A jókedvem, hú de csuda!

A sok fa virágzik,
A jókedv hullámozik.
Nevetés és kacagás,
A mi kedvünk jaj, de más!

Kék ibolya illata,
Erdőnek madárdala.
Fiókák a fészekben,
Szép a világ egészben!

Györök Márk, 2. osztály

A mezsgye túloldalán

Interjú Partos Kálmán kerületvezető erdőszel

Partos Kálmán fiaival. Jobbján Péter, balján ifj. Kálmán

Az interjúk sorrendjét – mint ismeretes – a számítógéppel készített sorsolási lista határozza meg. Persze, a program, a szerkesztés emberi, és talán a kezdőknek „köszönbetű”, hogy két szomszéd bemutatására kerül sor rövid időn belül.

A Sásdi Erdészet Meződi kerületének vezetője, Partos Kálmán előzetesen elmondta, hogy a kerületét némi szántó és a megyebátár választja el az áprilisban bemutatott Varga János (Sefag Rt.) kerületétől. Eddig személyesen még nem találkoztak, íme tehát az alkalom az ismerkedésre.

– Szevasz, kezdjük talán a kerület bemutatásával!

– A kerületem az erdőszakkeleti részén található, Somogy-Tolna-Baranya hármashatárának szegletében, tehát a zselici táj része. Öt község, Meződ, Sásd, Jágónak, Palé és Mindszentgodisa 604 hektár erdeje tartozik ide, amelyek egymástól távol eső kisebb erdőtümbökből állnak. É-D irányú kiterjedése 8 km. A felszín dombvidéki jellegű, legmagasabb a Paléi-tető, 225 m. A legfőbb állományalkotó fafajok a Ktt, Kst, B (együtt közel 50 %), Cs (22 %) és Gy-Ekl-Ell (30%). Korosztály szerint jó 10-10 % az öreg és a fiatal erdő, az érett és idős korosztály mintegy 40 %, és a középkorú nagyjából a fennmaradó rész. Meghatározóak tehát a törzskiválasztó és a növedékfokozó gyérítés ko-

rú állományok. A klíma és a fafajok kedvezőek a változatos elegyesség kialakulásához, fenntartásához.

– Nem jelent apró megtorpanást a kedvező elegyesség alakításában, ha az ideai erdőnevelés normatív támogatásában korlátozást kell érvényesíteni?

– Egyszeri alkalommal nem jelenthet érezhető gondot az ápolás, a tisztítás halasztása, nálam meg már el is készült az ideai kvóta befejezett ápolásból, legfeljebb a támogatás hibádzik.

– Néhány bemutatkozó adatot légy szíves mondani magadról is!

– 53 éves, családos vagyok, 30 éve dolgozom a pályán. Talán nem túlzás, ha dinasztiairól beszéllek a családommal, hivatásommal kapcsolatban: a Meződi kerületben több, mint 100 éve dolgozunk folyamatosan, előbb a nagyapám, Papp Kálmán, őt követte az édesapám, id. Partos Péter, jelenleg pedig én. Idősebbik fiam és a menyem is erdőmérnök, a kisebbik fiam pedig szintén kerületvezető a Sásdi Erdészetnél.

– Igazán irigylve és tisztelettel hallgatom a szavaidat. Miközben a lehetőség továbbra is adott a dinasztia korosbodására, az atyai közelség nem zavarja a legifjabb erdész fiadat?

– Úgy érzem, hogy nem. A felmerülő napi gondokat megbeszéljük, igyekszem a tapasztalataimmal segíteni őt is.

– Az ideai kevés mesterséges erdődősítéstől gondolom, hogy inkább a természetes felújítás jellemzi az erdőművelést a kerületében.

– Így igaz, a sarj cseres-tölgyesek átalakítása jár csak több mesterséges erdődősítéssel. A legtöbb ápolat befejezett erdődősítés elegyes tölgyes, bükk, hárs, gyertyán, cser és sok vadgyümölcs elegy fafajjal.

– Az erdők kedvező elegyessége a növényevők közösségének is kedvez. Sikerül-e optimális szinten tartani az ottani vadállományt?

– A dámon és a muflonon kívül a hazai nagyvad-félék élnek a kerületben. Vadásztársaság gyakorolja a vadászati jogot. Rendszeres, jó kapcsolat tartására törekszem a társasággal. Eddig sikerült a vadkár mértékét elviselhető szinten tartani az erdőfelújításokban.

– A most folyó munkákról mit tartasz fontosnak elmondani?

– Jelenleg a Sásd 1/A erdőrészletben folyik növedékfokozó gyérítés, 700 m³ tervezett fatömeeggel. Hátra van még egy tkgy, illetve év végén 2500 m³-es bontóvágás. A mostani gyérítésben rövidfás, kéméletes, ún. Kárászi egységirakatos módszerrel dolgozik a vállalkozó, felső felkészítő helyre. Jól képzett csapatról van szó, az erdőápolókhoz hasonlóan környékbeliek.

– A választékolás, bossztolás milyen módon történik?

– Ha az ISO-ra gondolsz (arra is! – a szerk.), kalibrált eszközökkel dolgozunk (hossztolóléc, átlaló, mérőszalag).

– Hogyan alakul a jövő évi besorolás, ami a kerületedet illeti?

– Tar- és felújító vágás 8 hektárral, nfyg 30, tkgy 10 és ti 20 ha-ral érint. A jelölési besorolási munkát most kezdem, elegyes tkgy-nél idősebb állományokban és vágásokban törzsenkénti felvétellel, elegyetlen vagy gyengébb minőségűeknél próbateresen.

– A szakmai munkád mellett hadd kérdezzek az egyesületi tagságodról is.

– 1972 óta egyesületi tag vagyok, rendszeresen kapom a Lapokat. A helyben szervezett programokon tudok részt venni, másra nem tudok elutazni. A Lapok tartalmi és küllemi fejlődését eredetinek tartom. A gyakorlatban hasznosítható kutatási eredmények ismertetését jónak tartanám. Örülök ennek a sorozatnak is, a társak jobb megismerését segíti.

– Köszönöm a beszélgetést és a biztató véleményt. Jó egészséget kívánok!

Apatóczy István

Miről írtunk 100 éve, 50 éve?

Erdészeti Lapok 1903. évfolyama

Június

Huttya Pál okl. erdész: *Egy-más erdészetünk személyi ügyeiről (541 – 560. p.)*

„Az egyes állami erdőhatóságok egyre-másra panaszkodnak, hogy műszaki segédszemélyzet hiányában nem tudják teendőiket a kellő időre elvégezni és kiegészítő személyzetnek beosztását kéri... Az a panasz, hogy kevés a magyar erdész, majdnem hihetetlennek látszik, mikor még csak kevés esztendővel ezelőtt alig mehetett az ember városról-városra, hogy egy-egy műszaki díjnokra, vagy még ennyire sem vitt állásnélküli végzett akadémikusra ne akadt volna.”

Egyesületi Közlemények. (566 – 567.p.)

„Az Országos Erdészeti Egyesület „Bedő Albert alapítványá”-ból pályázatot hirdet két egyenkint 600 koronás ösztöndíjra.

Az ösztöndíj az Országos Erdészeti Egyesület tagsági kötelékében álló magyar erdőösztöndíj és erdészeti altisztek olyan szegény sorsú, szorgalmas és jó előmenetelű fiai számára alapított, kik az erdészeti pályára készülnek s szaktanulmányukat a selmeczi m. kir. Erdőakadémián szándékoznak végezni.”

Pályázati hirdetés

„A szabadalmazott osztrák-magyar állam vasúttársaságnak Krassó-Szőrény megyében fekvő uradalmain szakiskolák végett több erdőör véteket fel.

Kezdő fizetés napi 2.40 korona. Teljes megfelelés és a szakvizsgának jó eredménnyel való letétele esetén körülbelül egy év múlva fog a megfelelő-

en jobb fizetéssel és nyugdíjigénnyel összekötött végleges kinevezés megtörténni.

Csak olyan pályázók adják be sajátkezőleg írt bélyegtelen folyamodványukat, kik erőteljes testalkatúak, jól látnak és a szakiskolát legalább is jó eredménnyel végezték, azonkívül jól rajzolnak és szépen írnak.”

Az Erdő 1953. évfolyama

1. szám, március

Babos Imre a mezőgazdasági tudományok kandidátusa: *Hullámtéri tapasztalatok (3 – 18. p.)*

Az 1950-es évek elején az erdészet fontos feladata volt a gyorsan növényfajok telepítése. Ez különösen erősen jelentkezett a hullámtéri fásítások tekintetében. Babos Imre szakmánk nagy tudósa így írt erről:

„A hullámtéri fásítás sikerét lényegében az irányító szakemberek hozzáértése dönti el. A megfelelő – elsősorban fiatal – mérnökök, technikusok, erdészek kiválogatása, szaktudásuk állandó növelése elengedhetetlen. ... Elengedhetetlen, hogy 1953-ban továbbfolytasuk a hullámtereken fásító szakemberek képzését. ... Elsősorban talajtani ismereteiket kell bővíteni, de nem feledkezhetünk el a hidrológiai és erdőművelési szempontok ismertetéséről sem.”

Arany Sándor a mezőgazdasági tudományok kandidátusa: *Adatok a tiszai hullámtérek talajviszonyainak megismeréséhez (19 – 41. p.)*

A cikkíró kifejti, hogy milyen terület-részt hogyan és milyen fafajjal lehet hasznosítani a hullámtereken. Megállapítja, hogy a hullámtérek fásításának

elemi és alapvető része a talajterkép elkészítése. Ennek adataira kell felépíteni a fásítási, vagy erdőtelepítési térképet.

A minisztérium (ÁGEM) az Erdészeti Tudományos Intézet javaslata alapján a hullámtéri talajvizsgálatokkal kapcsolatban a Tisza és mellékfolyóinak hullámtérre tervezett 7 főállománytípusból 6-nak a talajkiválmait megadta.

2. szám, június

Jablánczy Sándor: *A biológiai követelemények érvényesítése az erdőgazdasági munkák tervezésének alapja (122 – 128. p.)*

„A modern erdőművelő tudja, hogy neki a műszaki adottságokkal, mint a terület, a fatömeg, a növedék, a záródás, a darabszám stb. foglalkoznia kell. Mert ha csupán a biológiai elvekkel törődik, de nem lép a számadatok reális talajára, akkor mindig távol marad tőle a tervezés lényege. A múlt erdőművelője a természet bonyolult jelenségeit kifejezhetetlennek, megtervezhetetlennek tartotta, és ehelyett idealizált sablonokat alkotott. Ma ebből a felfogásból ki kell emelkednünk. Kötelez erre a tervgazdálkodás és lehetővé teszi ezt a biológia rohamos fejlődése. Közel van az az idő, amikor az erdőgazdasági műszaki tevékenység legfontosabb területe az erdőművelés korszerű megtervezése lesz.”

Egyesületi hírek

• *A Magyar Szovjet Barátság Hónapja*

„A Magyar Szovjet Barátság Hónapja keretében nagy sikerű előadást tartott az egyesület debreceni csoportjánál Marton Tibor: A sztahanov-complex mozgalom és a diszpečser-szolgálat az erdőgazdaság felemelkedésének útja címmel.”

• *Jobb minőségért*

Egyesületünk a műszaki tudományos bizottság javaslata alapján a termelés minőségének javítása érdekében felkérte vidéki csoportjait, hogy vegyék különös gondjaikba:

„1. *a csemetenevelés minőségi javításának támogatását, mégpedig az ERTI részéről erre vonatkozólag Partos Gyula vezetése alatt megindított kísérletek előmozdításával, illetőleg az azokban való széles körű részvétellel és*

2. *A fülledekeny bükköröknöknek április 30-ig történő kiszállítását.*”

A kordokumentumokat kifűrkészte, válogatta és lejegyezte:

Riedl Gyula és dr. Sárvári János

A „behurcolt akác”

Ilyen névvel illetve egy erdész szakember a hazánkban elterjedt és közkedvelt fát. (Duna TV, május 16. 18³⁰, EU Kalendárium)

Emlékezetem szerint a „behurcolt” jelzőt nem éppen lehet hízelgőnek nevezni. Szokás beszélni behurcolt betegségről, baktériumról, kártevőről, amiket tehát általában véletlenül, akaratunktól függetlenül „hurcoltunk be” valamely idegen földről, kontinensről. Vagy ha szándékosan, akkor nem számítottunk a későbbi káros következményekre. De még sohasem hallottam behurcolt paradicsomról, krumpliról, selyemhernyóról stb. Ezeket inkább honosítottak vagy egzotáknak nevezzük.

Lehetséges, hogy valaki nem kedveli az akácfát, mert – mondjuk – gyerekkorában megszurta a kezét a tüskéje. De emiatt nem illendő ezt a növényt e becsúszó jelzővel illetni.

Reményfy László

Vezérigazgató-helyettesi találkozó

Kocsis Mihály (balról) és Magas László vezérigazgató tájékoztatják a megjelenteket

Ezúttal a Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. rendezte a szakmai összejövetelt. A Rábaközi Erdészet göbösi vadászházában Magas László vezérigazgató megnyitója után meghívott előadók tájékoztatták a jelenlévőket.

A térséget Kocsis Mihály vezérigazgató-helyettes mutatta be, melynek keretében látogatás volt a fertői Eszterházy kastélyban és a Délhansági Erdészet területén.

Előadások:

- „Állami erdők a Nemzeti Földalaponál” – Halász Gábor alelnök, Nemzeti Földalap Kezelő Szervezet
- „Természetvédelem és erdőgazdálkodás a KAEG Rt. területén” – Dr. Kárpáti László igazgató, Fertő-Hanság Nemzeti Park
- „Az állami erdőkben folyó gazdálkodás hatósági vonatkozásai”, Balsay Antal osztályvezető főtanácsos, FVM

Dr. Kárpáthy László, a Fertő-Hanság Nemzeti Park igazgatója Pro Natura kitüntetést kapott. További sikeres munkát kívánunk.

Erdészeti Hivatal Erdészeti Igazgatási és Erdővédelmi Osztály

- „Nemzeti erdőstratégia és erdőprogram” – konzultáció és vita – vitavezető: Dr. Mészáros Károly egyetemi tanár, NYME Erdővagyongazdálkodási Intézet.

Pápai Gábor

Védetlen erdők az EU-ban

Az Európai Unió miniszterei Bécsben az erdők védelméről tanácskoztak.

Nem javult az erdők védelme az EU-ban az utóbbi két évben – derül ki a Környezetvédelmi Világalap (WWF) Az erdők védelmének helyzete Európában című tanulmányából. A tizenhat országban elvégzett felmérés alapján elmondható, hogy a kormányok nem elkötelezettek az erdőterületek védelme iránt, és sokszor a létező rendelkezések megvalósítása sem elég hatékony. Európa számtalan természetvédelmi területe azonban a valóságban nem védett – csupán papíron. „Sok országban nem rendelkeznek megfelelő ismeretekkel arról, hogy mely erdőket és miként kell védeni a biológiai sokféleség megőrzésének érdekében – hívta fel a figyelmet – a Greenfo internetes újság tájékoztatása szerint – Duncan Pollard, a WWF európai erdővédelmi programjának vezetője a problémára.

A WWF-felmérés szerint a tizenhat,

2003-ban vizsgált ország átlagosan 47 százalékban felelt meg a hatékony erdővédelem elvárásainak, és ez az arány csak jelentéktelen emelkedést mutat a 2000. évi 45 százalékhoz képest. Csupán két országban fejlődött jelentősen az erdők védelme: az Egyesült Királyságban és Lettorságban.

A WWF szerint az európai erdők védelmével foglalkozó miniszteri konferenciákon 1990 óta lassan eltolódott a figyelem az erdők védelmének különleges kívánalmairól: ma már az összes erdészeti cél – köztük a természetvédelmi – megvalósítását egyre inkább csak a fenntartható erdőgazdálkodásban látják. A fenntartható erdőgazdálkodás csupán az egyik pillér az erdők magas ökológiai értékének megőrzésében, megfelelő végrehajtás, finanszírozás és ellenőrzés mellett – hangsúlyozta Duncan Pollard. Hozáffűzte: az erdőterületek védelme iránt vállalt kötelezettségek megfelelő megvalósí-

tása, valamint a monitoring és a folyamatos értékelés biztosítása nélkül a konferenciák nem fogják eredeti feladatukat el látni, vagyis az erdők védelmét szolgálni.

Gulyás Levente, a WWF Magyarország igazgatóhelyettese arról számolt be, hogy hazánk természetvédelmi oltalom alatt álló erdeiben is sokat kell javítani a kezelés hatékonyságán, és meg kell szüntetni a gazdálkodók és a természetvédelmi szervek közötti érdekellentéteket.

(Magyar Nemzet)

Egy sikeres magánerdész

Virág Jánost évtizedekkel ezelőtt a mikebudai csemetekertben ismerem meg. A csemetekertet vezette. Hogy jól, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az akkortájt végzett vegetatív akácshaporítás egyik alapkertjének számított a mikebudai. Feltűnő lelkesedéssel magyarázta ez újszerű nagyüzemi szaporítási mód tennivalóit. Az ezirányú csemetenevelés ugyan mára minimálisra csökkent, de Virág János még ma is együttműködik az OMMI Erdészeti Osztályával, mint magán-erdő tulajdonos-vállalkozó.

Csemői lakásán beszélgettünk, miután körbeautóztuk erdei birtalmának a térségben lévő erdőrészeit.

– 1992. év végén huszonöt év munkája után abba a helyzetbe kerültem, hogy el kellett döntenem, hogy maradok-e a NEFAG Rt.-nél, vagy belevágok a vállalkozói élet akkor még cseppet sem biztonságos világába. Ugyanis akkor a cégnél maradás feltétele az volt, hogy hagyjam abba a magánkertben végzett csemetenevelést. A magánutat választottuk a családi kupaktanács után. Pedig fájdalmas volt a döntés, hiszen huszonöt év a kollégákkal... azt bizony nem lehet csak úgy otthagyni. Mert nagyon sokat köszönhetek a NEFAG-nak. Szakmailag, emberileg egyaránt.

Különösen dr. Szodfridt István professzor úrra gondolok szeretettel. Ő emberségre is tanított, ami most a kapitalista jellegű magánéletben bizony nem árt.

Egyszerűen 1992-ben mint két munkanélküli, a feleségemmel belekezdünk a vállalkozásba.

– *Munkanélküli segíten voltatok?*

– Fel sem merült a gondolata. Bizonyítani akartam, hogy meg tudok élni

adomány nélkül is. 1993-ban a gépvásárlással összefüggésben lehetett pályázni. Többen összeültünk, és úgy döntöttünk, hogy beadunk egy húszmilliósi pályázatot. Egy teherautót és két erőgépet tudtunk venni. Egy 215 lóerős Berger alapgépet és egy MTZ-t, melynek az erdőtelepítések során igencsak jó hasznát vettük.

Volt tehát eszközünk a talaj-előkészítéshez, melyet a munkagépekkel egészítettünk ki. Beszereztünk egy „Populus” nevű ragódugványos telepítéset végzettük. A beruházás négy évig tartott, és így 1996-ra lettünk abban a helyzetben, hogy lényegében önellátóak voltunk erő- és munkagépekkel egy-

aránt. Folyamatosan fejlesztünk, beruházunk, mert nem lehet leállni. Jelenleg hat erőgépünk van.

– *Teljesen családi a vállalkozás?*

– A család három tagja végzi a szakmai és irányító munkát. A feleségem, a fiam – aki erdészeti szakközépiskolát

végzett – és én. Mivel kényesen ügyelünk az elvégzett munka minőségére, elmondhatom, hogy a környék elismert vállalkozói lettünk. A nyereséget visszaforgatjuk, és ha alkalom adódik, szántó-, rét- vagy erdőterületet vásárolunk. Ez a vállalkozás természete. De nem vagyunk teljes rabszolgái a munkánknak, mert most már megengedhetjük, hogy elmenjünk néhány napra pihenni. Olyankor a fiam intézi a tennivalókat.

– *Hány fővel dolgoztok?*

– Az alkalmazotti létszám jelenleg 20 fő, és elmondhatom, hogy nem tartozunk a környék rosszul fizető vállalkozói közé. Ez az üzleti magatartás növeli a bizalmat, hiszen a területek meglehetősen szétszórtak, és nem tudsz ott állni minden egyes munkásod mögött. De nincs is rá szükség, hiszen közösek az érdekeink.

– *A térség erdészeti integrátora is vagy egyben.*

– Valóban, ezt a feladatot is felvállaltuk. A „Virág Bt.” 3450 hektár területet szakirányít, mondhatom a legnagyobb megelégedésére az erdőtulajdonosoknak. Nagyjából ötven kilométeres körzetben tevékenykedünk. Hatszáz hektár még Bács megyében is van.

– *Garanciát vállaltok a munkásokra?*

– Mi csak úgy vállalunk el erdősitést, ha azt az elejétől a végéig mi csináljuk. Kezdve a talaj-előkészítéssel, majd a szaporítóanyag „beszerzéssel”, aminek 95 százaléka a saját csemetekertünkben termelődik meg. Így nem fordulhat elő, hogy a kiemelésből az ültetésig ne tud-

jük, hogy mi történt a csemetével. Természetesen csak így tudjuk a felelősséget vállalni. De vonatkozik ez az évközi ápolásokra, nyesésekre, egyéb erdőművelési részmunkákra. És ez így is van rendjén. A megbízók ezt elfogadják, és eddig még nem volt panasz.

– *Mit vártok a jövőtől?*

– Azt hiszem, nem lesz könnyebb az EU-csatlakozás után sem, de valószínűleg kiszámíthatóbb, és főleg gyorsabb lesz az elvégzett munkák utáni kifizetés. Mert most bizony gyakran vagyunk bajban az ígért pénzek elmaradásával. Befektetünk, és van úgy, hogy

csak a következő évben kapjuk meg a dotációt. Lelkiismeretesebben kellene a vállalkozók gondjával, bajával törődni. No és itt van a földtulajdon körüli sokat emlegetett rendezetlenség, az ügyintézés bonyolultsága.

Volt, hogy az elkezdett erdőszítés közben kerestek érvet, hogy el lehessen utasítani a kifizetést. Hát ez így nem hiszem, hogy hosszú távon menni fog. Az lenne az igazi, ha a költségvetés több évre előre elfogadható biztonságot teremtene.

– *A vadászattal hogy állsz?*

– Nem vagyok szenvedélyes vadász,

de ennek ellenére alakítottunk egy vadászárságot. Inkább a baráti összejövetelek kedvéért. Csemő közigazgatási területén, mintegy ezer hektáron. Hivatásos vadászt kell alkalmaznunk, így természetesen gazdálkodnunk. Huszonöt tagunk van, akiknek emberileg sokat jelent ez a félig-meddig szakmán alapuló barátság. Természetesen, ha mondjuk bakot akarunk lőni, akkor azt meg kell fizetni a tagoknak is. És azt hiszem, hogy ezzel a döntésünkkel elkerülhetjük, hogy pénzügyi téren lőjünk bakot.

Pápai Gábor

Erdésziskola a Dráva mellett

Jubileumi esztendő a barcsi erdésztechnikus-képzés történetében

1960 óta folyó erdészeti oktatásának történetében a technikusképzés 25 éves évfordulóját ünnepli 2003-ban a barcsi székhelyű Dráva Völgye Középiskola. Az eltelt idő alatt több mint 2000 középfokú szakembert adott a magyar erdészetnek ez a dél-dunántúli intézmény. Jelen írás visszaemlékezés és bemutatkozás, mely a kezdetektől 2003-ig tartó utunkat fogja át. A jubileumi év alapongodlatául a somogyi táj jeles ismerőjének és fiának: Fekete Istvánnak a sorait választottuk.

Nyír- és fenyőfákkal szegett keskeny aszfaltút visz be a kaposvári főútról az erdőn át az egykori aranyosi Széchényi-kastélyhoz. Egy szelíd balkanyar után előttünk áll a piros manzardtetős épület, mely az 1920-as évek derekán, Széchényi Ferenc megbízásából épült. Parkját angol ízlés szerint fenyes, nyíres, tölgyes blokkokra tagolta kialakítója. Körülötte a cseresznye erdők ölelésében patak, tó, nádas. A belső-somogyi táj sajátos világa. Ezüstperjés buckák forró nyári homokja, tündérfátylas lapperdők párás levegője. Szarvasbögés, szalonkahúzás, récehápgóság. A réti sas magas hangú kiáltása. Égeresek, tölgyesek, fenyvesek, nyíres-borókások.

Aranyos – vagy ahogy ma ismerjük: Középrigóc – 1960 szeptemberétől az erdészeti oktatást szolgálja. Majd két emberöltőnyi idő telt el a középrigóci erdészeti szakmunkásképző alapítása óta, s 25 esztendő, egy emberöltő a barcsi erdésztechnikus-képzés története. Rigóc és Barcs. Erdészszakmunkások indultak életük útjára az Alma Mater falai közül.

Az erdészeti oktatás az intézmény történetében mindvégig meghatározó szereppel bírt. Ma az iskola diákságának közel 40 %-a tanul az erdész tagozaton.

Erdészeti szakmunkásképzés

1960. jeles esztendő a dél-dunántúli erdészsképzés történetében. A régióban elsőként nyílik meg erdészeti szakembereket képző intézmény: a Középrigóci Szakmunkásképző Iskola. Az elméleti képzés Középrigócon, a gyakorlati oktatás először erdőgazdaságok bázisain folyik. 1961-1970 között megtörténik Rigócon az elméleti és gyakorlati oktatás összevonása. Iskolai tanműhelyek készülnek, megteremtődik a gép- és eszközpark. A kastély mellett tantermek, szolgálati lakások, ebédlő, sportpályák, strandmedence épül. Igényes szakoktatói gárda készíti fel a diákokat, akik országos szakmunkásversenyeken kiemelkedően szerepelnek.

1978. szeptember 1-jével az intézményt összevonják a barcsi középiskolával, a szakmunkásképzés az új keretek között 1989-ig folyik tovább. A létrejött új intézmény az Erdészeti, Vízépítési és Vizgazdálkodási Szakközépiskola, Erdészeti Szakmunkásképző Iskola és Kollégium, mely 1994-ben felveszi a Dráva Völgye Középiskola nevet.

Erdésztechnikus-képzés

A „rég-új” intézményben az iskolaegyesítés évében, 1978-ban indul az első technikus évfolyam. A hagyományos rendszerű erdészeti oktatás mellett 1990-től német tagozatos osztályaink, ill. csoportjaink is vannak. Az itt tanulók emelt óraszámú és szintű nyelvi

képzést kapnak. Célja a középfokú állami nyelvvizsga-bizonyítvány megszerzése, a német erdészeti, vadászati szaknyelv elsajátítása, s ezzel is diákjaink munkaerő-piaci pozícióinak erősítése.

1992-től erdésztechnikus kimenetű osztályok indításával részt vettünk a „Piacorientált Szakképzés Fiataloknak” elnevezésű világbanki agrárképzési programban. E modell korszerű, előremutató voltát az is bizonyítja, hogy a 2000-tól a középfokú erdészsképzés számára országosan irányadó kerettanterv a világbankival szinte teljesen azonos szakmai struktúrájú, tartalmú és idejű lett.

Az elméleti képzés helye Barcs, a szakmai gyakorlati oktatás bázisa Középrigóc, mely a 80-as évek végétől tovább bővül. Felépül a vadbiológia komplexum, majd a lőterek. Sor kerül 80 ha saját kezelésben és közel 800 ha SEFAG Rt. kezelésében lévő elsődlegesen tudományos kutatás, oktatás rendeltetésű, tanulmányi célt szolgáló erdőterület kialakítására. 1996-ban Barcon korszerű sportcsarnok épül. 1998-ban elkészül a rigóci műhelysor felújítása, gyakorlati tantermek és talajvizsgáló labor kialakítása. A világbanki projektben való részvétel folyamatosan jelentős eszközfejlesztést tesz lehetővé, melyvel az európai színvonalú szakemberképzés feltételei teremthetők meg. 2002-ben a középrigóci iskolaterület nagyarányú fejlesztési terve kerül kidolgozásra, a kivitelezés I üteme elkezdődik.

A fejlesztések megvalósulásában jelentős szerepet játszanak a pályázati és szakképzési támogatások, mellyel az FVM, MM, OM, az ERTI, az ÁESZ, az iskolát támogató Erdészeti Rt.-k, a kis- és középvállalatok, magángazdálkodók, a fenntartó Somogy megyei Közgyűlés, Barcs város Önkormányzata segítik a barcsi erdészsképzés ügyét. S az anyagi szerepvállalás mellett, mint szakmai oktató és tehetséggondozó munkánk további támogatóinak, az előbbi sort folytatva kell köszönetet mondanunk az FVM Képzési és Szaktanácsadási Intézet, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, az OEE Kaposvári HCS, a Somogy megyei Múzeumok Igazgatósága munkatársainak elkötelezett, önzetlen segítségéért.

Versenyeredmények, tehetséggondozás

Az OM 2002. évi kimutatásai alapján iskolánk valamennyi hazai szakközépiskola és gimnázium rangsorában az Országos Szakmai Tanulmányi Versenyeken (OSZTV) elért eredményeket tekintve az országos 23-24. helyen, egyéb középiskolai versenyeredmények országos listáján a 31. helyen áll. (Utóbbi „helyezésnek” külön értéke, hogy az előttünk álló 30 intézményből 27 gimnázium.). Erdészeti országos versenyeken elért eredményeinket táblázatban foglaljuk össze.

Környezeti nevelés, Erdei Iskola

2000-ben bekapcsolódunk az Erdei Iskola programba, Barcs kb. 100 km-es körzetéből vesznek részt diákcsoportok témanapi és bentlakásos foglalkozásokon, akcióprogramjainkon.

Jubileumi rendezvények

A 25 éves évforduló jegyében többféle programot – versenyt, vetélkedőt, kiállítást, szakmai konferenciát – szervez az iskola. Ezek rövid összefoglalása az alábbi:

- 2003. április
  - Fekete István-vetélkedő
  - Erdésztanulók Országos Szakmai Versenye : Dráva Völgye Kupa
- 2003. május
  - Tudományos Diákkonferencia
- 2003. szeptember
  - Országos Ifjúsági Vadászvetélkedő
  - Természetismereti verseny általános iskolásoknak
- 2003. október
  - Jubileumi ünnepség, kiállítás és konferencia

Szeretnénk kérni az Erdészeti Lapok nyilvánosságát is felhasználva iskolánk minden volt tanárát és diákját, hogy az őszi ünnepi programok, osztálytalálkozók szervezésével kapcsolatosan keresse a kapcsolatot az Alma Materrel. A vonatkozó aktuális információkat májustól honlapunkon (<http://www.dravavolgye.sulinet.hu.>) közzétesszük.

*„Kerestem az utat, a patakot, a nádat, a cserszagú erdőt
...s közben megtaláltam
Hazámat.”*

(Fekete István)

Dráva Völgye Kupa

Ismét összemérték elméleti és gyakorlati tudásukat a hazai erdésztanulók válogottjai. Most Középrigőcon, a Dráva Völ-

gye Középpiskola Erdészeti Gyakorlati Oktató Bázisán és a környékbeli erdőben.

Az összetett írásbeli után a terepen bizonyíthaták a felkészültségüket komplex felismerésből, motorfűrészszerelés, beállítás és darabolásból, választékolás és számbavételből, lövészetből, határozatosításból, gyéritésjelölésből és fakészlet-meghatározásból.

Mint ahogy az minden vetélkedőn lenni szokott, senkinek semmi nem kerülte el a figyelmét, így hosszan elemezte a versenybizottság, élén *Kökény István* erdészeti igazgatóval, az egyes versenyszámokat. Végül is a mindenképpen hasznos versenynek az alábbi eredménye született. Az Egyesület értékes könyvjutalmakkal jutalmazta a helyezetteket.

Fenyősiné dr. Hartner Anna

A „Dráva Völgye Kupa” jubileumi verseny végeredménye

Név	Iskola	Összes elért pontszám	Helyezés
Kovács Róbert	NYME Roth Gyula	630	VI.
Ábrahám István	Gyakorló Szakközépiskola	758	I.
Belső Csaba	és Kollégium, Sopron	625	VII.
Tóth Péter		603	IX.
Bógér István	Kiss Ferenc	592	X.
Kenéz Árpád	Erdészeti Szakközépiskola,	540	XIII.
Kovács András	Szeged	546	XII.
Szegedi Sándor		607	VIII.
Turbok Gábor	Dráva Völgye Középiskola,	686	III.
Gyurkovics Csaba	Barcs	759	I.
Béndek Gábor		657	IV.
Zám Péter		641	V.
Gór Lajos	Vadas J. Erdészeti és	534	XIV.
Kiss Gábor	Vadgazdálkodási	552	XI.
Marton Péter	Szakképző Iskola és	441	XVI.
Oroszi Gábor	Kollégium, Mátrafüred	526	XV.

Az I. helyezést megosztva ítélte oda a versenybizottság.

Magyar–szlovák tudományos együttműködési megállapodás

Fűrér Ernő (balról) és Ján Havský

Részvevő felek megállapodtak a közös érdeklődési körbe tartozó erdészeti kutatások és az ezzel összefüggő tevékenységek területein történő együttműködés folytatásáról (lásd az 1997. évi együttműködési megállapodást).

Részvevő felek szakértői kölcsönösen kicserélik aktuális ismereteiket a megoldásra váró problémákban elért eredményeikről.

Részvevő felek keresik a kétoldalú közös munka további lehetőségeit a tudományos-technikai projektek megoldásában. A nemzetközi pályázatokról kölcsönösen informálják egymást.

A résztvevő felek megállapodtak az együttműködési témákban dolgozó kutatók cseréjéről. A kutatócserék száma és időpontja a feladatoknak megfelelően kerül meghatározásra. A szerződő felek a kutatócserék lebonyolítása során a szállást a társintézménynek térítésmentesen biztosítják.

Részvevő felek megállapodtak a kölcsönös, ingyenes, periodikus és nem periodikus irodalom cseréjében – 1 példányszámban – minden kiadvány kiadása esetén.

Részvevő felek megállapodtak, hogy saját kiadványaikban kölcsönös publikálási lehetőséget biztosítanak angol nyelven.

A szerződő felek által szervezett konferenciákon a társintézmények kutatóinak részvétele ingyenes.

Az itt nem részletezett kérdésekben

az 1977. május hóban aláírt együttműködési megállapodás angol nyelvű változata az irányadó.

Az okmányt a szlovák fél részéről doc. Ing. Ján Havský, CSc. igazgató, magyar részről dr. Fűrér Ernő CSc. főigazgató írták alá.

A ceremóniát követően kérdeztem a szlovák kutatót.

– Szlovákia mintegy kétmillió hektár erdővel rendelkezik, melynek 40%-a van állami tulajdonban, a többi önkormányzati, egyházi és magántulajdonú. 52%-a lombos, főleg bükkből áll, míg a többi a magashegységeket jellemző lucfenyőből.

Legnagyobb problémánk, hogy még nincs elfogadott erdészeti stratégiánk, erdészeti politikánk, és az ebből kiinduló törvényalkotással is le vagyunk maradva. Jelenleg az 1977-es törvény alapján dolgozunk, amely ugyan itt-ott ki lett toldozva, foltozva, de igencsak el van maradva a rendszerváltozás óta bekövetkezett jogi és gyakorlati közegtől.

– *Őnök is EU-tagok lesznek.*

– Igen és éppen ezért kellene olyan nemzeti erdőstratégiát kidolgoznunk, amely követi az európai törekvéseket, még akkor is, ha az Uniónak nincs elvárása a közös erdészeti politika tekintetében. Legnagyobb problémánk, a természetvédelem és a feldolgozó faipar elvárásainak teljesítése, ami sokszor politikai felhangokkal terhelt. A faipar azt mondja, hogy termeljünk, és lehetőleg

ittthon dolgozzuk fel a nyersanyagot, mert mindez munkahelyet teremt.

A privatizálással gomba módra szaporodtak a kisebb-nagyobb fűrészüzemek, amelyek elavult technológiával dolgoznak, és előbb-utóbb tönkretűnnek menni.

A természetvédelem is erősen hallatja a hangját, hiszen a kétmillió hektár erdőből 42% védett. Ez igen magas százalék, és alaposan megköti az erdőgazdálkodó kezét. Noha öt fontosságú kategóriába sorolják a védettséget, de ez sem könnyít az erdészeknek. Nekünk nincs kifogásunk a magashegységi területek védettségét illetően, de az alacsonyabb régió gazdasági érdeit védeni sokszor túlzásnak tartjuk. Mint ahogy a jelenleg ezerre becsült medvéállományból is elegendő lenne hatszáz.

– *Magyarországi helyzetet érzek szlovákiából.*

– Nyugvópontra kellene jutnunk minél előbb a faipar, a zöldek, a társadalom és az erdészek szándékait illetően. Az alkotmányunk alapján az elmaradt hasznot, illetve a gazdálkodás akadályoztatásából származó veszteséget ki kellene az erdészeknek fizetni, de az érvényben lévő törvények ezt nem teszik lehetővé.

Így az erdészek maradnak a faipar és a természetvédelem öröklökvei között – mondotta Ján Havský igazgató.

– *Köszönöm a tájékoztatást!*

Pápai Gábor

Roller Kálmán 90 éves

A „KAPOCS” teljes számot szentel Roller Kálmán 90. születésnapjának. Tanártársai, diákjai, barátai köszöntik a Soproni Divisio vezéregyéniségét. A kiadvány eredeti felvételeket és hajdani emlékeket közöl az idős professzorról, aki „a kanadai magyarság érdekében, a magyar mérnökök szakmai hírnevének öregbítésében végzett tevékenysége elismeréseként” *Mádl Ferenc* köztársasági elnöktől átvehette a „Magyar Köztársaság Érdemrend Tisztikeresztje” kitüntetését.

Isten éltesen Kálmán Bácsi!!!

A „Szakma kiváló tanulója” országos verseny végeredménye

Erdészeti szakmunkások országos versenye

Az FVM Képzési és Szakoktatási Intézet felkérésére 2003. április 28-30-a között a miskolci Debreceni Márton Szakképző Iskola és az ÉSZAKERDŐ Rt. rendezte meg az Erdészeti Szakmunkások Szakma Kiváló Tanulója Országos Versenyét.

A versenyen három iskola, négy csapata 16 tanulóval képviseltette magát.

Ásotthalom két csapattal, Szőcsénypuszta és Miskolc egy-egy csapattal.

A versenyzőknek elméleti (írásbeli, szóbeli) és gyakorlati feladatokból (döntés, közelítés, motorfűrész-szerelés, lánckímélő darabolás, kombinált darabolás és tisztítás) kellett bizonyítani szakmai felkészültségüket.

A háromnapos verseny eredményeként a 16 versenyzőből 13 tanuló érte el azt a ponthatárt, hogy szakmunkás bizonyítványt kaphasson.

A versenybizottság értékelése alapján a tanulók színvonalas versenyt vív-

tak, amelynek sorrendiségét az elméleti tudás döntötte el.

A csapatok gyakorlati felkészültségének azonos színvonalát mutatja, hogy az első és negyedik helyezett között mindössze 28 pont a különbség.

A szponzoroknak köszönhetően a csapatok és az egyéni helyezettek értékes tárgyjutalmakat vehettek át a versenybizottság elnökétől.

Ezúton is köszönjük valamennyi támogatónak a verseny megrendezéséhez és a díjazottak jutalmazásához nyújtott anyagi segítséget.

Összesített végeredmény:

I. helyezett: Ásotthalom I. csapata 1430 pont, II. helyezett: Ásotthalom II.

csapata 1386,5 pont, III. helyezett: Szőcsénypuszta csapata 1352 pont, IV. helyezett: Miskolc csapata 1188,5 pont

Rusz Béla

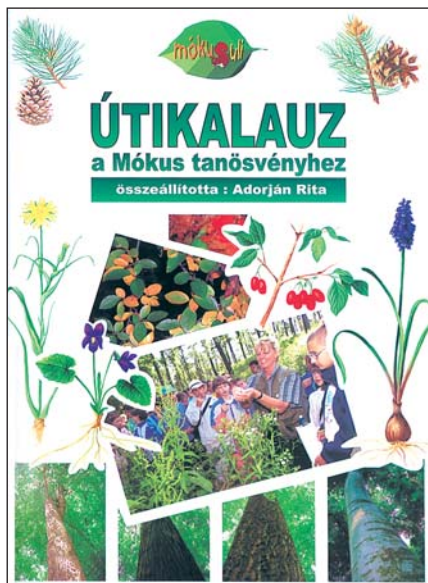
Tanösvényavató

„Egy nap a hegyekben,
egy hegynyi könyvvel ér fel.”

(John Muir)

A Mecseki Erdészeti Rt. az Árpádtetői tanösvény avatásakor mutatta be a kapcsolódó Útikalauzt, melyet Adorján Rita erdei iskolavezető szerkesztett, a kiadó a Mecseki Erdészeti Rt.

A félszáz oldalas ismertető alapos eligazítást nyújt az erdei ösvényeken nyitott szemmel barangolóknak. „Kirándulásod során csak a lábnyomodat hagyd az erdőben, és csak az emlékeidet vidd magaddal”, írja Adorján Rita. A színes ábrákkal illusztrált kiadvány rajzait Molnár Lénárd Éva készítette, az útikalauz összeállításában részt vettek: Merczi Katalin, Ripszám István és Várady József.

A Föld napja Sellyén

A vigántpetendi fafaragó táborban ismerem meg évekkkel ezelőtt a két sellyei pedagógus hölgyet, Kabai Gyöngyit és Pálné Gáspár Emiliát. Egy csokorralaló kisiskolással voltak ott jutalomtáborban. Természetes anyagokból gyártottak mindenféle használati tárgyat és játékszett. Most ők hívták meg az Erdészeti Lapokat a déli végken lévő kisvárosba, ahol az általános iskola apraja-nagyja ünnepelte a Föld napját.

Kabai Gyöngyi fáradhatatlanul jött, ment, szervezkedett. A tanári kar aktív közreműködésével végül is egy játékos délelőttön ismerkedtek a kamaszkor elején lévő tanulók a természettel, a sportos időtöltéssel.

Szakmai füzetek

Nemrégem került a kezembe az ásotthalmi Bedő Albert Szakiskolához tartozó erdők vadjainak élőhelyét bemutató kis füzetecske. A Zsíros Attila által írt kiadvány a szakiskola hallgatóinak segít az elméleti és a gyakorlati ismeretek elsajátításában, az erdőnek mint élőhelynek alaposabb megismerésében. Minden bizonnyal e hatodik füzetet követi a többi.

A „Szolnoki Modell”

(Erdőpedagógiai szeminárium Szolnokon)

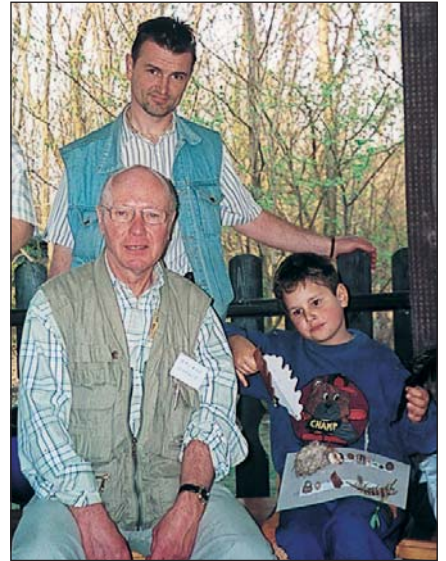
A szeminárium résztvevői

A VIII. Erdőpedagógiai Szemináriumnak a NEFAG Rt. Erdői Művelődési Háza adott otthont Szolnokon. A szeminárium célja az volt, hogy betekintést adjon a természetvédelmi oktatás-nevelés „Szolnoki Modell”-jéről.

Már az első napon *Dégy Zoltán* erdőszigetigazgató bemutatta a NEFAG Rt. Szolnoki Erdészetét – szembesültünk a „Szolnoki Modell” gyakorlati részével egy erdőjáráson, a Föld napján. A tanácskozáson részt vettek a II. sz. Óvodai Igazgatóság Kacska úti Óvoda nagycsoportosai és szülei, a Mátyás király Általános és Alapfokú Művészeti Iskola 3.b osztályának tanulói és szülei, és a NEFAG Rt. természetkutató szakkörének tagjai. Nagy rutinnal összeállított feladatok és megfigyelési szempontok segítettek bennünket abban a felismerésben, hogy az ilyen típusú munkának immár társadalomszervező ereje van.

A második napon Jász-Nagykunszolnok megye természeti és épített környezetével ismerkedtünk. Vezetőnk a neves ökológus, *dr. Tóth Albert* tanészékvezető főiskolai tanár volt. Tudóskalauzunk színes egyéniségével és ismereteinek kimeríthetetlen tárházával bebizonyította, hogy a természet jelen állapotát, a reményeink szerinti jövőt és a természetvédelem időszerű feladatait csak a történelmi és társadalmi változások, a hagyományok és a tudományos ismeretek komplexitásában lehet megérteni.

A harmadik napon *Horváth Ernő* a művelődési ház vezetője mutatta be a „Szolnoki Modell” mozaikjait. Beszámolója élénk eszmecserebe torkollott azzal a tanulsággal, hogy az erdőpedagógia nélkülözhetetlen része a természetvédelmi oktatásnak. Az Erdői Művelődési Háznak élő kapcsolata van Szol-

Előtérben a támogató Roland Migende

nok oktatási intézményeivel. Ezt bizonyította a Herman Ottó Általános Iskolában tett látogatásunk, valamint találkozásunk a városi kollégium Arany János tehetséggondozó programjának tanulóival. Ezen az estén a Hozam Klubban a tiszteletünkre rendezett fogadáson *Roland Migende és felesége* vendégei voltunk.

Roland Migende, az erdőpedagógiai szemináriumok szellemi atyja, a Deutsche Waldjugend Észak-Rajna-vesztfáliai Országos Egyesület képviselője, tartományi erdőszeti tanácsos értékelte a VIII. Erdőpedagógiai Szeminárium munkáját, nem titkolva örömeit, amelyet a „Szolnoki Modell” megismérése okozott. Nagyszerűnek ítélte a szolnoki tanácskozás szerves illeszkedését az eddigi erdőpedagógiai szemináriumok sorába.

A két meglepetés közül az első

Németné Valkai Mária csatáljai pedagógus beszámolója volt iskolai szakkörének munkájáról. Ráébresztett bennünket, hogy mai életformánknak szinte nincs olyan mozzanata, amelynek ne lennének természeti következményei. A másik meglepetést egy középiskolás fiatalember szerezte, aki a lakóhelye környezetében élő harkályokat mutatta be. *Ónódi Gábor*, a Varga Katalin Gimnázium tanulója, a NEFAG Rt. Művelődési Házának szakköröse ezzel az előadásával nyerte meg a városi középiskolai versenyt, amit Szolnokon a Föld napja alkalmából rendeztek. Előadása szívet-lelket-szellemet gyönyörködtető volt, mintegy bizonyítékául annak, hogy a „Szolnoki Modell” jó úton halad.

A rendező NEFAG Rt. kitűnő házigazdának bizonyult. A rendezvény sikere elsősorban a nagyszerű szervezésnek volt köszönhető, amelyet Horváth Ernő és munkatársai bonyolítottak. Ugyanakkor nem elhanyagolható segítséget nyújtott a már tavaszi pompájában megmutatkozó környezet. A szeminárium minden mozzanatából kitűnt a NEFAG Rt. Művelődési Házában folyó munka rendkívül pozitív szellemisége, amely főleg abban jelent meg, hogy itt az erdészet, az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó érdek, és az iskolai természetvédelmi nevelés – a mai gyakorlatban nagyon kevés példától eltekintve – kézenfogva jár. A „Szolnoki Modell”-ből kitűnt az is, hogy az intézmény ez irányú törekvése szemléletünkben korparancs. Szinte jelképes az is, hogy az intézmény ilyen irányú tevékenységét *Dósa Gyula* erdőmérnök alapozta meg, és az ő munkája bizonyult olyan „fundamentumnak”, amelyre a megye ter-

mészetvédelmi oktatás-nevelésében már negyed évszázada frontemberként érdemeket szerző Horváth Ernő biológia tanár minden korszerű igénynek megfelelő szellemiségű „épületet” rakhatott. Az ilyen típusú erdész-pedagógus együttműködés lehet garancia egy reménytelibb környezetszemlélet és környezetkultúra kialakítására.

A „Szolnoki Modell” azt sugallja, hogy a határozott cselekvésre ösztönző környezet- és természetvédelmi nevelés szükségessége nem lehet kérdés. Sőt, ebben tovább is megy: sokat tesz azért, hogy a gyermekek szemléletalkalításán keresztül hatással legyen a szülőkre, a felnőttekre. A „Szolnoki Modell”-nek ugyancsak nagy erénye, hogy a gyermekek korcsoportjai között nem

válogat. Ugyanúgy feladatot ad az óvodásnak, mint ahogy segít a szakdolgozatát író főiskolásnak is.

Bár az intézménynek gyönyörű bemutató-előadó terme van, és az eszköz-felszereltsége is 21. századi, mégis a lehető legtöbb foglalkozást a természetbe visznek. A gyermekek nemcsak „szöveget” kapnak történetesen az erdőről, hanem az erdőt járják, tapintják, szagolják, hallgatják is. Számos foglalkozásra, rendezvényre a gyerekek magukkal hozzák szüleiket, nagyobb testvéreiket, pedagógusaikat. Közösen szerzett ismereteiken, élményeiken keresztül győződnek meg arról, hogy a Világ jövője egy új, a lehető legtöbb tudást megszerző, de a természeti környezetét alázattal szolgáló embertípust igényel.

A „Szolnoki Modell” igen figyelemre méltó értéke az is, hogy bár a háttérintézményt egy erdészet hozta létre, és működteti, mégis „kitekint” az erdőből. Ügyesen kihasználja a közeli vizek nyújtotta számos lehetőséget, de nem mond le arról sem, hogy a szomszédos lakótelepen élőkre a lehető legnagyobb vonzó hatással legyen.

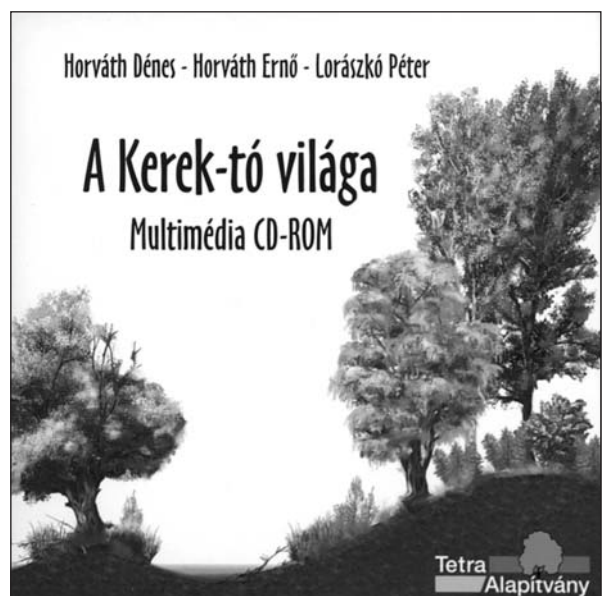
Összegzősképpen elmondhatjuk, hogy a szeminárium – középpontjában a „Szolnoki Modell” bemutatásával – egy jelentős, előremutató rendezvénye volt az erdőpedagógiának.

Őszinte köszönet és elismerés a rendezvény sikeréért sokat cselekvő, és azt anyagilag is támogató Roland Migende erdészeti tanácsos úrnak és feleségének.

Kép és szöveg: **Pacsay Norbert, Roland Migende, Horváth Ernő**

A Kerek-tó világa

CD jelent meg a vizes élőhelyekről. A film elkészítésének motorja *Horváth Ernő*, aki a szolnoki erdészetnél működő Erdei Iskola irányítója. Az alsó tagozatosoknak is világosan érthető dramaturgiával felépített ismertető legfőbb érdeme, hogy élőhelyben gondolkodik, a minden mindennel összefügg logikájára épít. A pedagógusoknak egy dolga van, beszerezni ezt a ragyogó alkotást, majd levétetni a gyerekeknek, s máris lehet feleltetni a Kerek-tó világából.

A hegyi juhar (*Acer pseudoplatanus*) fájának ipari felhasználása

A faipari hasznosítás szempontjából a hegyi juhart tekinthetjük Európa legfontosabb juharfájának. A finom szöveti szerkezetű, esztétikus és jó műszaki tulajdonságokkal rendelkező faanyagot biztosító hegyi juhar erdőgazdasági szerepét feltétlenül fokozni kellene. Ezt igazolják az alábbiakban bemutatott faanyag jellemzői és hasznosítási lehetőségei.

A törzs

Zárt állásban egyenes, hengeres törzset fejleszt. Magassága elérheti a 25-30 m-t. Az idősebb fáknál (pl. bakonybéli templomkert) előfordulnak 1,0-1,5 m átmérőjű egyedek is. A fakitermeléskor (70-80 év) általában az ágtszta törzsszakasz 8-10 m, a mellmagassági átmérő 0,4 m körüli. Szabad állásban rövidebb törzset és óriási koronát fejleszt, ezért igen kedvelt parkfa. A barnásszürke kérge idősebb korban a platánhoz hasonlóan cserepesen válik le (25-30 évig sima). A törzspalástján lévő dudorokról lehet következtetni az esztétikailag igen értékes csomoroságra, hullámosságra.

A fatest makroszkópos jellemzői

A hegyi juhar az egyik legvilágosabb színű fafajunk. A fája csaknem fehér (színes geszt nélküli). Idősebb korban a fatest sárgás színárnyalatú, előfordulnak a bélközeli részeken feketés-barnás csíkok is. A faanyag selymes fényű, finom szövetű.

Szörtlikacsú fafaj, az évgyűrűhatár egy vékony sötétebb vonal formájában jól látható. Az edények szabad szemmel nem láthatók, a sűrűn elhelyezkedő széles bélsugarak igen, a sugár metszeten rövid fénylő szalagok formájában. Ennek köszönheti a fatest a selymes fényét. A hegyi juhar értékes jellegzetessége a hullámos növekedés és a csomoroság („madárszemű jávor”). Idősebb egyedeknél sötét színű álgeszt is előfordul.

Mikroszkópos jellemzők

Az egyenletesen szórt elrendezésű edények gyakran sugárirányú sorokba rendezettek. Átmérőjük átlag 50 µm, mennyiségi részarányuk 6,9%. Az edé-

nyekben előfordul vöröses színű mézgaanyag. A homogén szerkezetű bélsugarak lehetnek keskenyek (egysejt-sorosak) és szabad szemmel is jól látható szélesek (átlag 5 sejt sor szélességűek). Mennyiségi részarányuk 17,2%. A farostok (libriformrostok, rostracheidák) mennyisége 75,9%. Viszonylag rövid (átl. 0,88 mm) és vastag falúak (7,5 µm). A hosszparenchimák csekély mennyiségűek, az évgyűrűhatáron és apotracheálisan a farostok között helyezkednek el.

Fahibák, károsodások, tartósság

A színes geszt nélküli hegyi juharfát az erdőben számos gomba- és rovarfaj megtámadhatja. A gombafertőzések általában a mechanikai sérüléseken keresztül hatolnak be a fatestbe. Így a juharokat a bükkapló (*Fomes fomentarius*), a vékony rozsdapló (*Inonotus cuticularis*), a kétalakú csertapló (*Inonotus nidus-pici*), a parázstapló (*Pbellinus ignarius*) és egyéb gombafajok is megtámadhatják. A gombabontás minden esetben a gesztben hatalmasodik el. A hegyi juhar idősebb egyedeinél gyakran figyelhető meg, hogy a fatest belső része már teljesen elkorhadt és kívülről még szinte semmi sem vehető észre. A gombafertőzés kezdetben barnás, a későbbiek során sárgásfehér színváltozást (fehérkorhadás) okoz. Az ilyen anyag már puha, porhanyós.

A kitermelt hegyi juharfa főleg a magas keményítőtartalom miatt könnyen fülled. Ügyelni kell a gyors feldolgozásra, ill. a fűrészáru azonnali hézaglécezésére. Az értékes juhar fűrészárut célszerű tető alatt tárolni, mert a külső klimatikus hatások (pl. napsugárzás, eső stb.) kedvezőtlenül elszíneződéseket okozhatnak.

A fahibák közül a színváltozás a kékkestől a zöldesig terjed, a göcsösség a csavarodott növény, a görbeség, a barna álgesztesedés és a bélkorhadás jelentős. A gyökérfő (tuskórész) különösen szép hullámos rajzollal rendelkezik. Kár, hogy a legtöbb esetben nem fordítanak erre figyelmet.

A beépített faanyagot (pl. parketta) több gombafaj támadhatja, különösen nedvességi hatások esetén. Így pl. a

pincegomba (*Coniophora cerebella*), vagy a könnyező házigomba (*Serpula lacrimans*).

Fizikai tulajdonságok

Sűrűség:

abszolút szárazon: 480-590-750 kg/m³
légszárazon (u=12%): 530-630- 790 kg/m³

frissen termelve (élőnedvesen): 830-970-1040 kg/m³

Fűtőérték: 16224 kJ/kg

Pórustérfogat: 61 %

Zsugorodás:

- húr irányban 8,0 %
- sugár irányban 3,0 %
- rost irányban 0,5 %
- térfogati 11,5 %

Elterjedt vélemény, hogy a hegyi juhar igen alaktartó, mert viszonylag kicsi a zsugorodási értéke. Itt arra hívjuk fel a figyelmet, hogy a juharoknak igen nagy a zsugorodási anizotrópiája (a húr és a sugárirányú hányados 2,66). Tehát szárításkor a fűrészáru hajlamos a „teknősödésre”, vetemedésre.

Mechanikai tulajdonságok

Statikus szilárdsági értékek (a rostokkal párbuzamosan):

- nyomó 29-49-72 MPa
- húzó 82 MPa
- hajlító 50-95-140 MPa
- nyíró 9-15 MPa
- csavaró 18,9-26,1-30,5 MPa
- hasító: sugár irányú 1,0 MPa
- húr irányú: 1,6 MPa

Statikus hajlító rugalmassági modulusz: 6400-9400-15 200 MPa

Űtő-hajlító szilárdság: 6,5 J/cm²

Keményesség (Brinell):

- bütü : 53-62-70 MPa
- oldal: 19-27-35 MPa

Kopásállóság: Juhar : Bükk = 1 : 0,34 (tehát kevésbé kopásálló, mint a bükk)

Kémiai tulajdonságok

Elemi összetétel: Szén 49,8 %; Hidrogén 6,3 %; Oxigén 43,5 %; Egyéb 0,4 %.

Kémiai összetétel:

- Extrakt anyagok (alkohol – benzo-los kivonás): 2,5 %
- Cellulóz: 38,3 %
- Hemicellulóz: 30,3-34,5 %
- Lignin: 25,3 %

- Hamu: 0,3 %
- Egyéb (keményítő): 3-7 %

pH-érték: 5,3 (enyhén savas)

A hegyi juhar fáját külső térben nem javasolt felhasználni, mivel a biotikus és abiotikus károsítókkal szemben egyaránt kevés ellenállást mutat.

Különböző kitétségek esetén várható tartóssága a következő:

- szabadban (vegyszer védelem nélkül): 2-5-8 év
- tető alatt : 5-15-20 év
- víz alatt: 30-50-70 év
- állandó szárazsági állapotban (belső térben): 400-800 év

Erdei választékok

- szálfa (az értékes hegyi juhart sok esetben egy hosszban értékesítik)
  - rönk (furnér- és fűrészipari)
  - egyéb fűrészipari alapanyag (fagyártmányfa, kivágás)
  - rostfa (forgácsfa, papírfa)
  - tűzifa (Sajnálatos, hogy a fakitermeléseknél a csekély mennyiségű hegyi juhart sok esetben egyszerűen feldarabolják tűzifává, mivel nem akarnak néhány rönk, fagyártmányfa elkülönített kezelésével foglalkozni.)

Megmunkálási sajátosságok

A hegyi juharból furnért és fűrészárut egyaránt készítenek. Viszonylag jól és könnyen lehet fűrészelni, marni, gyalulni, esztergályozni. Szállkiszakadások a szabálytalan rostlefutás miatt előfordulhatnak. A mechanikai megmunkáláskor a fafelület gyakran „pörkölődik”. A fűrészáru szárítása a nagy zsugorodási anizotrópia és az elszíneződés veszélye miatt körültekintést igényel. Célszerű min. fél évig természetesen előszárítani (a hegedűkészítéshez 4 évig), majd lassú menetrendekkel (alacsony hőmérsékleten) kamrás szárítóban végezni a végszárítást.

A hegyi juhar problémamentesen ragsztható, jól pácolható. Felületkezelésnél azonban védeni kell a sárgulástól (UV abszorbensek, fehér pigmentek alkalmazása alapozáskor). A fehérséget hidrogénperoxidos kezeléssel lehet fokozni. Felhívjuk a figyelmet a helyes lakk kiválasztásra, pl. a nitrolakkok igen könnyen sárgulnak, a vizes lakkok kevésbé. Matt és magasfényű felületek egyaránt jól előállíthatók. A dekoratív rajzolatú, esztétikus hegyi juhart újában világos, divatos színű (pl. zöldes) pácokkal is kezelik a modern bútorkészítéskor.

A hegyi juhar viszonylag könnyen faragható, jól szegezhető, csavarozható, hajlítható.

Felhasználás

A bútoripar a hegyi juhart furnérként (a frontfelületekre) és tömörfaként egyaránt felhasználja. Készítenek belőle értékes stílbútorokat (pl. cseresznyével kombinálva), normál és hajlított székeket, tömörfa asztaltetőket egyaránt. A belsőépítészetben értékes parketták, falburkolatok, pultok stb. készülnek hegyi juharból.

A fajták gyártásánál előnyös világos színe, homogén szerkezete, kopásállósága.

A hegyi juhar egyik legfontosabb fel-

használási területe a hangszergyártás. A hegedűk hátlapja és nyakrésze készül belőle (hullámos vagy csomoros faanyagból). 1 m³ „szemesjávor”-ból átlag 150 hegedű vagy 60 csellóhátlap készíthető. Göcsmentes hegyi juharból készítenek fuvolat, és felhasználják a juhart fagott, szájharmonika és orgona készítéshez is.

A hegyi juhar értékes faanyag a faszobrászatban és a fatömegcikk-gyártásban (dobozok, sakktábla, tányérok, gyertyatartók, fakanalak, faedények stb.) (korábban fontos fafaj volt az öntőminta készítésében is).

Köszönjük Peták István!

Befejeződött a Szent István-vándorlás az Országos Kék-túra mentén TV-sorozat. Akik a televízióban figyelemmel kísérték a filmet, örömmel állapíthatják meg, hogy a szerkesztő nem fukarkodott a túra nyomvonalán lépten-nyomon bemutatni az erdészek tevékenységét, magát az erdészt. „Erdészeknek, természetvédelmi öröknek kell köszönetet mondanom, akik kézzel-kézzel adták pár fős forgatócsoportunkat” – írja Peták István a túráról megjelenő könyvének első kötetében.

Nagyszerű szolgálatot tett szakmánknak, hiszen a nézők milliói ismerhették meg szakmai tevékenységünket, gyengítve az olykor erdőellenességgel vádolók hangját. A film jó arányérzékkel mutatta be az adott táj kultúr- és természeti

értékeit, visszafogottsággal növelve az erdészek jó hírét.

Peták István könyve felvezetőjében írja: „Unokámnak, Csengének ajánlom e kalauzt, mert nagyon kívánom, hogy otthon érezze magát e hazában, e világban.”

***

A Duna Televízió kétszer is műsorára tűzte az „Erdő és az ember” filmsorozat ötödik részét, amely „Üzenet a jövőnek” címmel az erdészeti hagyományokat mutatja be Selmecbányától Ópusztaszerig.

***

A Záróra című éjszakai beszélgetős műsorban a magyar erdőgazdálkodás, az erdőstratégia volt a téma. A laikus „éjszakai baglyok” részletes eligazítást hallhattak az ágazat jelen helyzetéről.

Az erdő szeretete

Úttörő szerepet vállalt hét éve a Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kara. Egy olyan mintaprogramra vállalkozott, amelyeknek az lehetne a mottója: szereted meg az erdőt.

Hétfőtől csütörtökig az erdő szeretetét tanulmányozták a Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Főiskolai Kar pedagógiai tanárszékének tanárai Írországból, Németországból, Csehországból, Lengyelországból és Ausztriából érkezett kollégáik társaságában. Mindezt az erdőpedagógia, környezeti nevelés témájában. A foglalkozásokat a Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. ravazdi erdei iskolai oktatóközpontjában tartották. A négynapos kurzust kiértékelve tegnap tájékoztatót tartottak az újszerű projekt-

ről. A főiskola félévénként két-három ezer általános iskolás kisdíákot fogad, szervez számukra erdei tanulmányutakat, ugyanígy a régió pedagógusai számára is. A sajtótájékoztatón dr. Szakács Imre, a megyei közgyűlés elnöke és dr. Magas László, az erdőgazdasági társaság vezérigazgatója egybehangzóan hangoztatta: gyerekkorban kell az emberbe plántálni az erdő, a természeti környezet értékeinek szeretetét. A külföldről érkezett vendégek dicsérték a házigazdákat, a ravazdi vendégszeretetet, dr. Cseh Sándor főigazgató a Főiskolai Kar tanácskezelőjének, Kovátsné dr. Németh Mária-nak és tanártársainak a nemzetközi továbbképzésben végzett munkáját köszönte meg.

(Kisalföld)

Erdőgazdálkodás vagy erdőkezelés a harmadik évezred küszöbén?

„A fa elkísér a bölcsőtől a koporsóig” – tartja a régi közmondás.

Szebben, egyértelműbben nem lehet megfogalmazni a fa, az erdő, mint faközösség jelentőségét és fontos szerepét az emberiség életében.

Ez a szerep az évszázadok folyamán folyamatosan változott, a jelentősége pedig egyre nőtt.

Az erdők jelentőségét történelmi időken keresztül – döntően még napjainkban is – a mindennapi használati értékükkel mérték/mérik.

Most itt, az új évezredek felé indulva változik, változtatni kell ezen a szemléleten és az erdőt elsősorban természeti környezetünk egyik fontos életközösségének kell tekinteni, amely emberi létünk szempontjából nélkülözhetetlen, amely nélkül minőségi életet élni nem lehet.

Az erdőkkel kapcsolatos tevékenység hosszú időn keresztül spontán formában jelentkezett. Akinek szüksége volt fára vagy valamilyen erdei termékre, az a szükségletének megfelelő mértékben nyúlt az erdőhöz.

A tulajdon, a tulajdoni formák megjelenése már bizonyos keretek közé szorította az erdők használatát, de ebben még szabályozott elemek nem voltak.

Az utóbbi két évszázadban folyamatosan alakultak ki az erdők használatának szabályai, lassan kerültek törvényes keretek közé a használatnak, a kezelésnek, a gazdálkodásnak formái, módjai, rendje.

Az utolsó háromnegyed évszázadban az emberiség lélekszáma – már-már ijesztő tempóban – nőtt. Hasonló tempóban fordult az érdeklődés az erdők, elsősorban materiális értékeinek kihasználása felé. Az erdőben folyó értéktermeléshez, értéktermeléshez kapcsolódó tevékenységek összessége kapta az „erdőgazdálkodás” fogalmat.

Az erdőgazdálkodás irányítására képezték ki az erdészeket, erdőmérnököket.

A második világháborút megelőző és az azt követő évtizedekben az erdész szakemberek sokrétű képzés keretében, jelentős műszaki képesítést is szereztek. Ez érthető volt, hisz az erdővel kapcsolatos munkák

legtöbbször a lakott területektől távol folytak. Itt kellett utakat, kisvasutakat építeni, az építéshez bányát nyitni és üzemeltetni. Itt kellett ideiglenes vagy állandó szállásokat létrehozni, a faházakhoz gerendát, deszkát fűrészelni, kutat fűrni, szekereket gyártani és javítani, patakot, folyót szabályozni, facsúszdát, hidat építeni és lehetne sorolni vég nélkül a többi apró tevékenységet.

A múlt század második felében a világ fejlettebb országaiban erőteljes szakosodás indult meg, az ügynevezett munkamegosztás világméreteket öltött. Ez az erdészszakma szakosodását is elindította, és ezzel párhuzamosan a polihisztor erdész jelentősége elhalványult.

A háború után Magyarországon az erdők többsége állami kézbe került, az erdővel kapcsolatos tevékenységeket állami erdőgazdaságok – ma már részvénytársaságok – látják/látják el.

A 80-as és a rendszerváltást követő években az erdőkkel kapcsolatos tevékenységeknél egyre nagyobb jelentőséget kapott a gazdálkodás. Egy gazdálkodásra létrehozott egységnek vagy szervezetnek természetesen eredményesen, pontosabban nyereségesen kell működni. Az állami erdőgazdaságok vezetése, eredményes munkája megítélésében egyre nagyobb, majd döntő szerepet kapott az egység által évente produkált nyereség.

A nyereség megkövetelése, az erdőgazdaság vezetőit arra ösztökölte, hogy az erdőből maximális értéket vegyenek ki. Ebben gátat csak – a különböző szinten meglévő – szakmai becsületük és persze az erdőfelügyeletnek állítottak.

Ha a gátak miatt, pusztán az erdőből

nem lehetett nyereséget elérni, akkor különböző vállalkozásokat indítottak. Fafeldolgozó üzemek, gépjavító műhelyek, autókereskedések, út- és magasépítő kapacitások, ló- és marhatenyésztő telepek, halnevelő tavak, intenzív vadnevelő keretek stb. jöttek létre.

A tevékenységi kör kikényszerített bővülésével az erdőgazdaságok vezetésének figyelme – magától értetődően – megoszlott és könnyen feltételezhető, hogy a figyelem gyakran elterelődött a legfontosabbra, az erdőről.

A 80-as évek második felében elkezdődött a gazdaság lassú „piacosodása”. A rendszerváltás után pedig kíméletlen tempóban „nyakunkba szakadt” a piacgazdaság. Könnyű elképzelni, hogy a sokféle tevékenység piacképessé tétele, majd piaci körülmények közt a folyamatos nyereség biztosítása mekkora – sok esetben megoldhatatlan – problémát jelentett az erdőgazdaságoknak, az állami tulajdonú részvénytársaságoknak.

A sokfajta tevékenység között persze mindig akadt néhány kedvenc, amelyeket rendszerint az első számú vezető választott ki és gyakran a többi tevékenység kárára.

Tételezzük fel, hogy ha például az egyik kedvenc faipari ágazat nem hozott megfelelő nyereséget, akkor ezt az „erdő kárára” lehetett korrigálni. A sokféle tevékenység összefonódása még azok számára is nehezítette a tisztánlátást, akik szereték volna a hozamokat pontosan megállapítani. Aki viszont szándékosan manipulálni akart a sokféle tevékenység adta lehetőséggel, annak munkáját és az egyes tevékenységek eredményét ellenőrizni, megnyugtatóan megítélni szinte lehetetlen volt.

Mindezek mellett a fa-gazdaságot – az összes melléktevékenységével együtt – minden évben terhelte az infláció, amelynek csak töredékét lehetett beépíteni végtermékeinek árába. Az ellentétes tendenciák forráshiányt, vagyonvesztést, folyamatos nyereségsökkenést okoztak.

Részben a fentiek miatt, az erdőgazdaságok többsége az elmúlt 10 évben többször kapott tőkeinjekciót, azonban annak felhasználá-

sát nem kötötték olyan feltételekhez, amelyek az erdőgazdálkodás általános struktúrájának, tevékenységének egyszerűsítését, a megmaradó tevékenységek hatékonyságát kényszerítette volna ki, ezért az injekció csak tüneti kezelést adott.

A magyar fagazdaság így érkezett az ezredfordulóra. Az új évezred első két éve aztán olyan negatív meglepetéseket hozott – folyamatos, kíméletlen aszály, a fapiac teljes összeomlása, eladhatatlan készletek felhalmozódása, az árak mélyrepülése és a negatív hatásokat továbbgerjesztő forint erősödése –, amelyek a tönk szélére állítottak sok erdőgazdaságot, fafeldolgozó üzemet és a kapcsolódó tevékenységeit.

Hogyan tovább, itt az új évezred küszöbén? A HM Veszprémi Erdőgazdaság Rt. a 90-es évek második felére felismerte, hogy a hirtelen kialakult és egyre keményedő piaci viszonyok között, állami tulajdonban működő, szerteágazó tevékenységeket lehetetlen hosszú távon nyereségesen működtetni. Ezért profiltisztítást hajtott végre. Tevékenységi köréből fokozatosan kiiktatta a fafeldolgozást, a gépjavításokat, gépfelújításokat, az intenzív vadgazdálkodást, a magasépítő tevékenységet, majd pedig az összes erdővel kapcsolatos munkát vállalkozásba adta.

Ezzel párhuzamosan rendkívül leegyszerűsített irányítási struktúrát alakított ki, amelynek fókuszába az erdő magas szintű szakmai kezelését helyezte.

Egyetlen más jellegű tevékenységet hagyott csak meg az Rt. keretében, a bányászatot, amelynek rendkívüli magas eredményeit arra használta, hogy a – számára nem biztosított – tőkeinjekciók okozta nehézségeket, ideig-óráig, ezzel a plusz eredménnyel kezelje.

Az említett, legsúlyosabb negatív tényezők természetesen a VERGA Rt. gazdálkodását is terhelik és a korszerű struktúra ellenére arra kell számítani, hogy néhány év múlva a mostani pozitív eredmény lassan elkopik.

Talán kevesen vannak tisztában azzal, hogy az erdők jelentős része, termőhelyi adottságai miatt, nyereséges fatermesztésre nem alkalmas. Ezeknek az erdőknek az aránya a Veszprémi Erdőgazdaságnál 40–45%. A jobb minőségű erdők hozama is ki van téve a fapiac egyre és igen szangvinikusán változó értékítéletének. Ugyanakkor a gazdálkodás költségei folyamatosan emelkednek.

Ilyen adottságok mellett tartósan pozitív eredményt elvárni az erdőgazdálkodóktól nem lehet. Márpedig egy gazdálkodásra létrehozott szervezettel szemben alapvető elvárás a nyereséges működés,

ahogy már említettem. A mindenáron nyereségre törekvő előbb-utóbb az erdők kárát okozhatja.

Elérkezett tehát az a pillanat, amikor ki kell mondani, hogy az erdőkkel, annak értékeivel nem gazdálkodni kell, hanem az erdőket kezelni kell! A magas szintű szakmai kezelést az államnak pedig meg kell finanszírozni. Természetesen meg kell teremteni a kezelés új struktúráját, ezzel párhuzamosan végre kell hajtani a teljes profiltisztítást. Komolyan kell venni a természetszerű, természetközeli erdőkezelést, amelynek lényege, hogy az erdők létének folyamatos biztosítása végett csak a legszükségesebb, elkerülhetetlen beavatkozásokat kell előírni az erdők kezelőjének.

A társadalom szempontjából komoly értéket képviselő famennyiséget ki kell termelni, a felújítások biztosítása mellett. A rossz minőségű termőhelyeknek – ahol komoly faértéket termelni nem lehet – más hasznosítási formát kell keresni. Ott, ahol nincs más értéktermelésre lehetőség, csak az erdő léte maga az érték, ott azt ővni kell és örülni ennek a páratlan természetes életközösségnek.

Megjelent

Borhidi Attila: Gaia zöld ruhája

(Bpest 2002, MTA 1–331. o.)

Mi a csuda az a Gaia? – kérdezhetjük bevezetőként. A görög mitológia szerint a Föld istenasszonya. Ha pedig a könyv szerzője a hazai botanika tudományának egyik vezéregyénisége, akkor már a „zöld ruhát” is könnyen megfajthatjuk. Növényekről, a Föld növénytakarójáról, erdőövezeteiről van szó. Az író hosszabb ideig dolgozott kutatóként Kubában, Kelet-Afrika trópusi tájain és más, tőlünk távolos vidékeken. Könyve ezért útikönyv. Csak nem műemlékekre, művészeti alkotások lelőhelyére irányítja lépteinket, hanem Földünk növénytakarójára a pólusoktól az Egyenlítőig és a magas hegyek lábától fel, egészen a gerincig. Mert növények mindenhol élnek. Még a Grönland kietlen világában és a Szahara terméketlen sivatagján is. Meglep ez bennünket? Ha a könyvet végigolvassuk, egyáltalán nem tűnik olyan rendkívüli dolognak. Számtalan ok létezik, amivel magyarázhatjuk ilyen szélsőségekben is a növényvilág képviselőinek jelentkezését.

Mindezt nem száraz tudományosság, hanem lebilincselően szép és érdekes le-

Az erdők kezelésének állami finanszírozása a fejlettebb országokban elfogadott gyakorlat. (Érdeemes itt megemlíteni, hogy az EU-ban például a 17 aranykorona alatti földterületek kezelésére 150 ezer forint/hektár körüli támogatást biztosítanak, ha a területet természetközeli formában kezelik. A többször említett, rossz termőhelyi adottságú magyarországi erdőterületek – szakzsargonnal: „küszöb alatti” területek – aranykorona értéke jóval a jelölt szint alatt van.)

Boldogan adnánk kiváló hozamú bányáinkat az államnak értékesítésre, ha az évezred kezdetére létrehozott legkorszerűbb erdőkezelési struktúránk költségeit az állami költségvetés megfinanszírozná.

Most itt, új évezredek felé indulva felül kell vizsgálni, meg kell hát változtatni az erdők jelentőségével, kezelési költségeivel kapcsolatos felfogásunkat és meg kell teremteni egy olyan erdőkezelés lehetőségét, amely nem a pillanatnyi, minél magasabb nyereségprodukción, hanem az értelmes, hosszú távú értékteremtést és érték megőrzést garantálja.

Rakk Tamás

írás tárja elénk. Nekünk nincs lehetőségünk távoli utakra indulni, de a szerző végigutaztat a Föld érdekesebbnél érdekesebb tájain, rányitja szemünket arra a csodára, amit a természet világa elénk tár. Ritka gyönyörűség ilyen könnyvel elidőzni! A képzelet szárnyán repülünk távoli messzeségekbe, ismerkedünk azzal a páratlan leleménnyel, hogyan alkalmazkodnak növények mostoha körülményekhez, milyen építőkövekből alakulnak erdők eltérő klímaviszonyok között és ezek hogyan működnek, mi teszi lehetővé kopár sziklákon és sarkkörön túl is a virágok tarka színpompáját és színesítik ezt az ember által igencsak elhasznált világot.

Az elmondottakhoz a klímajellemzéshez használatos Walter-diagramokat találunk és színes fotók hozzák közvetlenül szemünk elé az írott szövegben említett sokféleséget.

Hazánk növényvilága, erdőveinek sorozata is megelevenedik a könyv lapjain. Talán egy kicsit elnagyolt formában, már ami a növények ökológiai hátterét illeti. Így is gondolatébresztő és összefüggések keresésére indító, és ez az, ami miatt a gyakorló erdész is méríthet a leírtakból. Ezért ajánljuk a könyvet mindazok kezébe, akik az erdőben nemcsak fát, hanem az élővilág változatosságát is ismerni kívánják úgy, ahogy ezt a természet a maga célszerűségével megalkotta.

Dr. Szodfridt István

Emlékezés – hála – köszönet

175 éve, 1828. június 1-jén született Selmechányán Divald Adolf. Erdőmérnöki oklevele megszerzése után erdészeti szolgálatát Coburg hercegnél kezdte, ahonnan állami szolgálatba lépett. 1862-ben Selmechányán, kincstári erdőmesteri minőségében Wagner Károllyal együtt megalapította az Erdészeti Lapokat. 1867-től, a Kiegyezés után a Pénzügyminisztériumban a kincstári erdészeti ügyosztály élén miniszteri tanácsos, 1872-től a szlovéniai kincstári erdészet vezérigazgatója, majd az erdészet felosztása után az Eszterházy hercegi uradalmak igazgatója; a Magyar Erdész Egyletnek 1864-től tagja; az Országos Erdészeti Egyesületnek 1867-től választmányi tagja, majd alelnöke.

Mindennapjaink zajló életében egy gondolatnyi időre arra a férfúra emlékezünk, aki 1862-ben a teljesen hiányzó magyar erdészeti irodalom úttörője, egyik alapítója és főmunkatársa az Erdészeti Lapoknak. Arra, aki a Magyar Erdész Egylet 1866. december 9-én Pesten tartott rendkívüli közgyűlésén a magát 15 év óta magyarnak nevezett erdészegylet Alapszabály-ellenes tevékenységét bírálta; nézeteit, véleményét kifejtette többek között és nevezetesen arról, miszerint ez az egylet a német ajkú erdésziskolák alapítását támogatta, a magyar erdészeti irodalom előmozdítására pénztárából egy garast sem juttatott, a magyar erdőgazdaság védelme és előmozdítása érdekében semmi érdemlegest nem tett. Arra a hazafiúi lelkiülettel telített férfira, aki az Alapszabályok módosítására kidolgozott javaslatát – mintegy névadóan – az Országos Erdészeti Egyesület Alapszabályaiként a közgyűléstől elfogadni kérte. Arra, aki a magyar erdészeti érdekek szolgálatában a legelső egyikeként fáradozott, aki tolla és kitartó munkássága révén hazánk erdőgazdasági ügyeinek akkor tett elévülhetetlen érdemeket, amikor a legyőzhetetlennek jelentkező nehézségekkel kellett megküzdenie. Arra, aki kiemelkedő ügybuzgalommal és meggyőző érvekkel küzdött azért, hogy legyen magyar erdészet. Arra, aki fáradhatatlan, alapvető munkát végzett az erdészeti szaknyelv magyarosítása érdekében, közreműködően egy Magyar-német és Német-magyar erdészeti műszótár kidolgozásában. Emlékezünk Divald Adolfra úgy is, mint akit a magyar erdészeti szakirodalom megindításáért és jelentős műveieit az MTA leve-

lező tagjává választotta, a királytól pedig „berencsi” előnévvel magyar nemességet kapott. De emlékezzünk úgy is Reá, mint akit a magyarságért, a nemzeti-hazafiúi érzelmeiért a német nyelvű és érzelmű hivatalos körök ellenséges magatartásnak minősítve 1872-ben kiléptették az állami szolgálatból.

Divald Adolf mint az önálló magyar erdészeti szakirodalom alapítója (Wagner Károllyal) annak élesztéséért rendkívül sokat kockáztatott; eszközöket védett ki, amelyeket visszariasztására, elnémítására használtak fel. Ő azonban a haza érdekében áldozatot is hozva hű és kitartó maradt.

A sors különös fordulata, hogy a már említett rendkívüli közgyűlésen az Alapszabályokat módosító előterjesztése indokolásában az egyesület székhelyének Pozsonyból Pestre történő áthelyezését létkérdéssé tette.

Ugyanakkor halála után földi maradványait 1891. november 15-én Pozsonyban, a Szt. András temetőben helyezték örök nyugalomra. Magunkénak vallva őt, alkalomadtán, akár egyénileg, akár csoportosan, ha Pozsonyba látogatunk, adózzunk kegyelettel sírja előtt.

Szálljon emlékezésünk születése e jeles évfordulóján a mélységes hála és köszönet széles útján Felé! Hajtsunk fejét személyében Egyesületünk történelme legnagyobbjai egyike előtt. Merítsünk erőt példamutató magatartásából, hazafiságából, a magyar erdészet iránti elkötelezettségéből, tenni akarásából. Érezzük át az Országos Erdészeti Egyesület első magyar Alapszabályai eszköztárából a kitűzött cél magasztosságát, amely mindannyiunkat átmelegít és tettekre lelkesít.

Riedl Gyula

Bemutatták a Mikológia című könyvet

Szerkesztette: *Jakucs Erzsébet-Vajna László* (képünkön). A/4 méretű, 478 oldal, 151 színes fotó és 235 fekete-fehér ábra.

Kiadói ára: 8200 Ft + postaköltség

Egy nagyszabású, új vállalkozás eredményét veheti kezébe az érdeklődő olvasó. Magyar nyelven a mikológia ilyen széles területét felölelő szakkönyv első alkalommal jelenik meg.

Létrejött a gombákról szerzett ismeretek gyökeres változása, a mikológiaának mint önálló tudományágnak a

kibontakozása és lendületes fejlődése tette szükségessé.

A húsz szerzőből álló rangos szerzői gárda arra vállalkozott, hogy áttekinthe a mikológia elméleti és alkalmazott tudományterületeit.

Megrendelhető az AGROINFORM Kiadóban, 1096 Budapest, Sobieski J. u. 17. Telefon: 215-9187

A bükk növekedése és egyes ökológiai tényezők

Európa-szerte 36 kiválasztott bükkösben kísérelték meg lemérni a címben jelzett kapcsolatot. Az évgyűrűk vastagodását találták erre a célra alkalmas eszköznek. Eszerint 1950 óta Közép-Európában az alacsonyabb térszintekben elhelyezkedő állományokban erősödött a növekedés, míg a magas fekvések bükköseiben gyenge csökkenést észleltek. A jelenséget a troposzféra ózonkoncentrációjának növekedésével magyarázzák. Ez hat erősen a bükkösök ökológiai tényezőkkel kapcsolatos állóképességére.

Ref. **dr. Szodfridt István**
(*Forest EMgmt.*, 2003. 63–78. o.)

Néhány szó egy szellemi aranybányáról

A 61 éves Bartha Gyula

Erdész, ki komolyan vetted hivatásodat, nem teheted meg, hogy ne olvasd el Bartha Gyula tavaly megjelent életművét az Erdészüdv, vadászüdv közel ezeroldalas kötetét. Valóságos szellemi csemegében lesz részed, hiszen olyasvalaki életébe pillanthatasz be, aki Selmechánya

akadémiai padjait, utcaköveit és csap-székeinek székeit koptatta. A napló alapján készült kötet születésénél egész csapat bábáskodott. *Oroszi Sándor*, a szerkesztő, *dr. Baráth László*, *dr. Bartha Dénes*, *dr. Kárpáti László*, *Szakács László* lektorok és *Barátossy Gábor*, az FVM Erdészeti Hivatalának elnöke, aki hivatalból támogatta a kiadványt.

A selmeci éveket olvasva azt gondolná az ember, hogy a hallgatónak más dolga nem lévén, puskával a kezében járta a környék erdeit, és lövöldözött mindenfelét, ami elébe került. Mert a szerző lőjegyékén a verébtől kezdve a karvalyt, ölyvet is találjuk.

Fény derül arra is, hogy a szabad idejük jó részét kocsmákban töltött ifjúság miért hagyhatott hátra kötetnyi diáknótát, s hogyan születhetett a szakestély hagyománya. Mert nem az alkoholos mámor miatt kocsmáztak derék elődeink, sokkal inkább az üres gyomor és az albrétek jéghideg szobái miatt.

Olvasva a könyvet, kellő természetismerettel rendelkezőknek csak egy kis

fantázia kell még és kalandozhatnak régen letűnt erdőrengetegben. Ízelítőt kaphatunk nyelvi csemegéből is. „Ostég ha eső után az őzlábgombák ki fognak puffanni a földből.”

Megtudhatjuk, hogy Inkey báró 4018 szalonkát lőtt életében. Hogy a vadnyúlőr annak idején kelendő portéka volt. Eszünkbe juttatja a faluhelyen handlázók elnyújtott kiáltásait .....nyulbőőőőőrt.....kecskebőőőőőrt.....

Bizony igaz különösen a mai zaklatott idegbajos világban, hogy „Ünnap az maga is, ha a napot nyugodtan az erdőn tölthetjük”. Egy magyarázatnak tűnő gondolat a vadászlelektanhoz: A vad általában hangtalanul szokta a sebzéssel járó fájdalmat elviselni. Vagy – pereg visszafelé a film – „Az volt Kanizsa környékén a helyzet, hogy a szép ősi bükkösök nagyjából elfogytak, és helyükre az akácok léptek.”

El kell olvasni a könyvet. Szép lassan oldalról oldalra, ízlelgetve minden sorát, mondatát, mert hasonlót nem találunk erdészettörténetünkben.

“Nem más vitt rá, mint a megérzés, a szenvedély kölcsönössége. A belőlem kiáramló szenvedélyesség titokzatos, de forraló sugaraival átjárta a derék embert is, a zöldgallérost, a hivatásbéli társat, a sorsközösségben barátot, az erdészt.”

Pápai Gábor

Biomasszaprogram: terepszemle az erdőben

Pécsvárad. Terepszemlével egybekötött tájékoztatót tartott a tervezett biomassza erőművi program gyakorlati ismereteiről a PANNONPOWER Rt., a Mecseki Erdészeti Rt. és a Somogyi Erdészeti és Faipari Rt. vezetése a programban valamilyen formában érintett hatóságok, társadalmi szervezetek képviselői számára.

A különleges program keretében a résztvevők betekintést nyerhettek a Kárászai Erdészeti tervszerű erdőgazdálkodásába, amely területről más erdőkhoz hasonlóan tüzelőanyagot szállítanak majd a biomassza erőművi program ellátására.

A tájékoztató keretében *Somosi László*, a PANNONPOWER Rt. elnöke-vezérigazgatója elmondta, hogy alig több mint egy év múlva a pécsi erőműben megkezdheti működését Közép-Kelet-Európa legnagyobb megújulóenergia-termelő blokkja. A cégvezető *Barkóczi Istvánhoz* és *Káldy Józsefhez*, a két erdészeti vállalat vezetőjéhez hasonlóan kihangsúlyozta, hogy a zöld áramot előállító projekt térségi együttműködés keretében valósulhat meg.

Mint lapunkban korábban megírtuk, az energetikai társaság mintegy 8 milliárd forintot fordít a hazai pilótaprojekt beruházásának megvalósítására. A kivitelezés során 60 százalékban magyar, azon belül helyi vállalkozásokra számítanak.

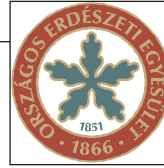
A baranyai és somogyi erdőkből származó – elsődleges ipari hasznosításra már nem alkalmas – hulladék fából készül majd a biomassza tüzelőanyag. Az erdészeti szakemberek kiemelték, hogy az új értékesítési lehetőség éppen ezért nem érinti kedvezőtlenül sem a szakipari, sem pedig a lakossági vásárlókat.

(Dunántúli Napló)

Telepítsünk, de hogyan?

A különböző európai és állami szervezetek a mezőgazdasági területek beerdősítésén fáradoznak, ám ez gyakran ütközik a tulajdonosi érdekekkel. A földhasználat átrendezésénél az állami törekvéseket csak a magántulajdonosokkal közösen lehet megoldani úgy, hogy a Kormány támogatás nyújtásával érdekeltté teszi a gazdákat is. Németországban már voltak sikeres megállapodások, és a jövőben a mezőgazdasági területek egy részén új erdőtelepítésekre lehet számítani.

Ref.: **Kovács Richárd**
(Forst und Holz 2003. január)

Az erdészeti erdei iskolák és a nemzeti parkok erdei iskolái közötti együttműködés

Gyulán a DALERD Rt. Tájékoztatói Központjában tartotta kihelyezett kétnapos ülését az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály. A cél a nemzeti parkok erdei iskoláival való együttműködés hivatalos megindítása, az OEE és a KvVM TH között megkötött együttműködés keretében. A rendezvény során a résztvevők megismerkedhettek a Körös-völgy erdeiben elkészült ökológiai vízpótlás eredményeivel, az erdészeti erdei iskola létesítményeivel. A konferencián előadások hangzottak el az erdészeti erdei iskolák programjaival, módszereivel kapcsolatosan. A rendezvényt megtisztelte és előadásával segítette *Vass Sándor*, a DALERD Rt. vezérigazgatója, *Tirják László*, a Körös-Maros NP igazgatója. *Haraszthy László* helyettes államtitkár levélben köszöntötte a rendezvény résztvevőit és támogatásáról biztosította a közös törekvések megvalósítását. *Puskás Lajos* a DALERD Rt. Tájékoztatói Központjának igazgatója és munkatársai nagyszerűen szervezték meg a kétnapos programot, és bízunk benne, hogy segíti közös erdészeti erdei iskola törekvéseink további fejlődését.

A jelenlévők a kétnapos szakmai munka eredményeként ÁLLÁSFOGLALÁS-t fogadtak el.

Ormos Balázs
szakosztály vezető

Az Országos Erdészeti Egyesület és a Nemzeti Parkok erdei iskoláinak együttműködése Gyula, 2003. április 10-11.

ÁLLÁSFOGLALÁS

A konferenciát az OEE és a KvVM TH között megkötött együttműködés, 2003. évi munkaterve írja elő. A rendezvény helye a DALERD Rt. Gyula Városerdei Tájékoztatói Központja. Résztvevők az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály

tagjai és a nemzeti parkok erdei iskolával foglalkozó munkatársai.

A találkozón jelen lévők az alábbi állásfoglalást fogalmazták meg:

Kinyilvánítjuk szándékunkat az együttműködésre és arra, hogy kölcsönösen meghívjuk egymást az erdőgazdaságoknál, illetve a nemzeti parkoknál rendezendő programokra.

Az erdőgazdálkodás és a természetvédelem területén egyaránt törekszünk arra, hogy megkeressük a közös pontokat, a közös irányvonalat a környezeti nevelés és a társadalmi kommunikáció területén.

Az OEE az Erdészeti Lapokban továbbra is felajánlja a közös megjelenést,

A lapot Magyarország legnagyobb médiafigyelője, az

» OBSERVER «

OBSERVER BUDAPEST
MÉDIAFIGYELŐ KFT.

1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738

rendszeresen szemlézi

OEE Titkárság
tel.: 201-6293, Fax: 212-7518
e-mail: oee@mtesz.hu
Internet cím: www.oee.hu

a Nemzeti Parkokkal kapcsolatos hírek, cikkek megjelenésének helyét ad az újság.

Az „Erdők Hete” országos rendezvényt sorozaton felajánlja az OEE a közös programok szervezését.

Kérjük a KvVM-től, hogy az „Erdők Hete” rendezvényt sorozatot vegyék fel a nevezetes napok listájára (október első hete).

Erdei iskola programjainkba bevonjuk mind a természetvédelem területén dolgozó munkatársakat, mind az erdész szakembereket.

Javasoljuk, hogy az Alföld folyóit érintő új átfogó vízrendezési koncepció

kialakításakor vegyék igénybe az erdészek, természetvédők és vízügyi dolgozók által tervezett és a gyakorlatban a Fekete-Körös menti ártéri erdőkben megvalósított „Ökológiai vízpótlás” tapasztalatait, eredményeit.

Az OEE és a KvVM TH között aláírt 2003. évi munkatervet és a jelen Állásfoglalást megküldjük az érintett szervezeteknek.

Gyula, 2003. április 11.

**Nemzeti Parkok Erdei Iskolái
OEE Erdészeti Erdei Iskola
Szakosztály**

ELISMERŐ OKLEVÉL:

Szakosztályi javaslatok alapján

Bagaméry Gáspár (6 i 0 n 0 t)

Fónagypál Géza (6 i 0 n 0 t)

Solymosi József (6 i 0 n 0 t)

Elnökség saját jogán

Molnár István (6 i 0 n 0 t)

Ruepp-Vargay Mária (6 i 0 n 0 t)

Szente László (6 i 0 n 0 t)

Az elnökség Kádár Zsombor Marosvásárhelyen élő erdőmérnököt, emléktárggyal tünteti ki, elismerve magyar erdészeti szakmai, erdészettörténeti írói és szótáriró tevékenységét.

7/2003.(ápr. 17.) sz. határozat:

Az elnökség tagsági javaslat alapján támogatja az Informatikai Szakosztály megalakítását. (A jelenlévő hat elnökségi tag a határozatot elfogadta.)

Az elnök megköszönte a résztvevőknek a munkát és bezárta az ülést.

kmf.

Ormos Balázs

jegyzőkönyvvezető

Cserép János

elnök

Hitelesítők: **Firbás Nándor**

Csiha Imre

JEGYZŐKÖNYV

készült az Országos Erdészeti Egyesület Elnökségi üléséről.

OEE Klubterem, Budapest, Fő u. 68.

2003. április 17., 10 óra

Cserép János elnök köszöntötte a megjelenteket, az elnökség tagjait és a meghívottakat. (Megjelentek: *dr. Péti Miklós* magánerdőért felelős alelnök, *Firbás Nándor*, *Csiha Imre*, *Pallagi László* régióképviselek, *dr. Szikra Dezső* Erdészeti Lapok SZB elnök; kimentését kérte: *Duska József* alelnök, *Apatóczy István* technikus alelnök, *Puskás Lajos*, *dr. Markovics Tibor*, *Molnár György* régióképviselek, *Kolozsvári Ákos* FB elnök; a meghívottak közül megjelentek: *Merkel Gábor* FB tag, *Riedl Gyula* könyvtárvezető, *dr. Sárvári János* könyvtári munkatárs, *Ormos Balázs* főtitkár, *Pápai Gábor* főszerkesztő, *Mester Gézáné* titkárságvezető). Az elnökség hat fővel határozatképes.

Cserép János elnök köszöntötte a megjelenteket, megállapította, hogy az elnökség határozatképes, bejelentette a napirendi pontokat, melyekkel az elnökség egyetértett.

Egyesületünk 2002. évi közhasznúsági jelentésének és 2003. évi tervének megvitatása.

Ormos Balázs főtitkár kiegészítést tett az írásban kiadott jelentéshez és a következő évi tervhez. Az elnökségi tagok megvitták az anyagokat, *Merkel Gábor* az FB észrevételeit tolmácsolta. Elhangzott, hogy nehéz év vár anyagi szempontból az Egyesületre. Szükséges részletesen megindokolni a költségeket és lépéseket kell tenni a szponzorok felkutatására. A tagdíjakat indokolt áttekinteni. Az Erdészeti Lapok költségvetése terv szerint került jóváhagyásra. Szükségesnek ítélte az elnökség a pénzügyi tervteljesítés félvív áttekintését, értékelését.

4/2003. (ápr. 17.) sz. határozat:

Az elnökség a 2002. évi közhasz-

núsági jelentést a kiegészítésekkel együtt elfogadta és a Küldöttközgyűlés elé terjeszti jóváhagyásra. (A jelenlévő hat elnökségi tag a határozatot megszavazta.)

5/2003. (ápr. 17.) sz. határozat:

Az elnökség a 2003. évi tervet a kiegészítésekkel együtt elfogadta és a Küldöttközgyűlés elé terjeszti jóváhagyásra. (A jelenlévő hat elnökségi tag a határozatot elfogadta.)

Az elnökség hatáskörébe tartozó kiegészítési javaslatok elfogadása

6/2001. (ápr.17.) sz. határozat:

Az elnökség vita után a következő tagtársakat javasolja kiegészítésre a Küldöttközgyűlésnek: (a szavazás rövidítései: i=igen, n=nem, t=tartózkodott)

TISZTELETBELI TAGSÁGI DÍSZOKLEVÉL: Hobbey Albert (6 i 0 n 0 t)

BEDŐ ALBERT EMLÉKÉREM:

Szakosztályi javaslatok alapján

Bolla Sándor (6 i 0 n 0 t)

Dr. Kosztka Miklós (4 i 2 n 0 t)

Mészáros Gyula (4 i 2 n 0 t)

Elnökség saját jogán

Dr. Oroszi Sándor (5 i 1 n 0 t)

Dr. Tóth József (4 i 2 n 0 t)

KAÁN KÁROLY EMLÉKÉREM:

Szakosztályi javaslatok alapján

Kató Sándor (6 i 0 n 0 t)

Dr. Vancsura Rudolf (6 i 0 n 0 t)

Dr. Lenár György (6 i 0 n 0 t)

Elnökség saját jogán

Dr. Csöre Pál (5 i 1 n 0 t)

Ivány István (6 i 0 n 0 t)

Duska József alelnök ezek után a küldöttközgyűlést megnyitotta.

Első napirendi pontként a 2003. évi egyesületi kitüntetések előterjesztése, megvitatása és jóváhagyása következett. A javaslatokat dr. Bondor Antal, a Díjbizottság elnöke terjesztette elő, majd a küldöttek szövegeket a kitüntetésre javasolt személyek mellett, melyet a titkos szavazás követett. A szavazatok számlálása idejére Duska József alelnök felkérte Ormos Balázs főtitkárt a **második napirendi pont előterjesztésére, az Egyesület 2002. évi közhasznúsági jelentéséről és pénzügyi befektetéséről, valamint a 2003. évi pénzügyi tervéről és befektetési tervéről készült írásbeli előterjesztés kiegészítésére.** A főtitkár kiegészítésében kitért arra, hogy az Egyesület gazdálkodásának célja a szervezet működésének fenntartása és a tagság által igényelt programok pénzügyi fedezetének előteremtése, de nem a nyereség, eredmény előtérbe állítása. Természetesen a pénzügyi stabilitás nélkül nem lehet jól működni. Az előző években volt pozitív és negatív előjelű maradvány az év végi elszámolásnál, ez évben negatív 658 ezer Ft pénzügyi mérleg alakult. Ennek ellenére a pénzügyi helyzet stabil volt egész évben, de igen nagy erőfeszítések árán lehetett csak megoldani a jelentkezett gondokat. A pénzügyi terv és tény közötti jelentős eltérés a tervezhetetlen tanulmányutak és a költségvetési támogatások miatt alakult ki. A kormányzati pénzügyi források bizonytalan volta miatt más források bevonása is szükséges. A tagság számára világossá kell tenni, hogy az Egyesület érdekképviselő, melynek érdemessé kell válnia arra, hogy megfelelő pénzügyi támogatás esetén az anyagilag is független érdekképviselő eredményesebben tudja képviselni az erdészeti érdekeket, ezzel közvetve a gazdálkodás feltételein tudjon javítani. Az Erdészeti Lapok kiemelt költséget jelent, a működési költség fele hozzá kötődik. Tudatosítani szükséges a tagságban, hogy nincs automatizmus és jogosultság arra, hogy a beadott cikkek változatlan terjedelemben jelenjenek meg, sőt arra sem, hogy megjelenjenek. A lap kiadása 15 385 eFt-ba került, ami terv szintű. A tagdíjak nem fedezik a kiadás költségeit, ezért más forrásokat is fel kell kutatni, hogy az elvárt színvonalon jelenhessen meg a lap. Tehát a lapok kiadásánál, mind a terjedelembel, mind a színes képekkel, ezzel együtt a tartalommal gondosan kell gazdálkodni, hogy a betervezett pénzügyösszeg elegendő legyen. A befektetések pénzügyösszege segíti az Egyesület gazdálkodásának folyamatosságát. Az előírások,

tervek betartásra kerültek, de a pénzügyösszeg évközi felhasználására a továbbiakban szükség lesz, hiszen a költségvetési támogatások nagyságrendje és kifizetésük időpontja a jövőben is kiszámíthatatlan. Az Ellenőrző Bizottság előzetesen megtárgyalta az előterjesztett beszámolókat és terveket, melyekben kiegészítéseket, javításokat kért. Az észrevételek módosításra kerültek. A főtitkár megemlítette, hogy az ágazat komoly feladatok előtt áll és igen nehéz pénzügyi helyzetben van, melyből csak közös összefogás árán lehet kijutni. Az Egyesület minden, a programjában megfogalmazott feladat megoldásán folyamatosan munkálkodik, hogy segítse az ágazat kilábalását. Duska József alelnök kérte, hogy *Kolozsvári Ákos*, az EB elnöke írásban adja meg értékelését.

Duska József alelnök megköszönte a főtitkári kiegészítést. A jelen lévő küldöttek részéről kérdés, hozzászólás nem történt, ezért a határozat tervezetek ismertetésére és szavazásra került sor.

1/2003. (máj.27.) sz. határozat:

A Küldöttközgyűlés a 2002. évi közhasznúsági beszámolót, a 2002. évi pénzügyi terv teljesítését 16 470 eFt mérlegfőösszeggel, 65 940 eFt árbevétellel, 66 598 eFt összes ráfordítással, -658 eFt adózás előtti eredménnyel fogadja el. (Jelen volt 41 fő küldött, a határozatot egyhangúan elfogadták.)

2/2003. (máj.27.) sz. határozat:

A Küldöttközgyűlés a 2002. évi befektetésekről szóló beszámolót elfogadja. (Jelen volt 41 fő küldött, a határozatot egyhangúan elfogadták.)

3/2003. (máj. 27.) sz. határozat:

A Küldöttközgyűlés a 2003. évi szöveges tervet és a pénzügyi tervet 58 100 eFt bevételi és kiadási összeggel, 0 Ft maradvánnyal fogadja el. (Jelen volt 41 fő küldött, a határozatot egyhangúan elfogadták.)

4/2003. (máj. 27.) sz. határozat:

A Küldöttközgyűlés a 2003. évi befektetési tervet 13 604 500 Ft. árfolyamértékkel, fogadja el. (Jelen volt 41 fő küldött, a határozatot egyhangúan elfogadták.)

Közben az EB elnöke egyéb, váratlan elfoglaltsága után az ülésen megjelent és szóban értékelte az írásban megküldött, az előzőekben tárgyalt beszámolókat és terveket. *Kolozsvári Ákos* elmondta, hogy a terv feszes, a feladato-

kat rangsorolni kell, ami a tervekben szerepel is. Az EB az írásbeli anyagokat átvizsgálta és a szükséges javítások után, melyek megtörténtek, elfogadásra javasolta a Küldöttközgyűlésnek, ami tudomása szerint megtörtént.

A következőkben az egyesületi kitüntetések előterjesztése, megvitatása és jóváhagyása következett.

A szavazás előtt több küldött méltatta a régiójuk által jelölt személy alkalmasságát, majd a szavazás következett.

Duska József alelnök ismertette az elnökség határozatát, mely szerint **dr. Madas András tiszteletbeli tagtársunknak, több évtizedes kimagasló szakmai és egyesületi tevékenységét, a „Tiszteletbeli örökös elnök” cím használatával ismeri el**, mely a 2003. évi Vándorgyűlés alkalmával kerül kihirdetésre. A Küldöttközgyűlés egyhangúan támogatta az elnökség határozatát.

A következőkben *Tibanyi Gyula*, a szavazatszedő bizottság elnöke ismertette, táblára felírta az egyesületi kitüntetésekre leadott szavazatok első fordulójának eredményét, a Bedő és Kaán díjazottakra, a hat legtöbb szavazatot kapott személy nevét. A szavazás addig folytatódott, míg a jelölt személy a jelenlévők 50%+1 fő szavazatát nem érte el. A többfordulós szavazás eredménye (50%+ 1 fő szavazatot elért személy neve és szavazati aránya *dölnen* írva):

5/2003. (máj. 27.) sz. határozat:

A Küldöttközgyűlés a következő egyesületi kitüntetések adományozza, illetve hagyja jóvá, melyek a mátrai Küldöttközgyűlésen, 2003. július 5-én kerülnek átadásra.

Tiszteletbeli örökös elnök cím:

Dr. Madas András 37 szavazat (nem kitüntetés)

Tiszteletbeli Tagsági Díszoklevél:

Hibbey Albert 37 szavazat

Elismerő Oklevél: Bagaméry Gáspár, Bálint László, Cseke István, Dvorszki József, Fehér István, Fónagypál Géza, Fúják József, Kókai László, Molnár István, Ruepp-Vargay Mária, Sashalmi Miklós, Solymosi József, Szélessy György, Szmétana Mihály, Szolnoki István, Tóth János, Vadasdy Kálmán. (mind 41 szavazattal)

Duska József alelnök gratulált a kitüntetetteknek.

Az egyebek napirendi pont alatt, *Schmotzer András*, az idei Vándorgyűlés

Bedő Albert Emlékérem:

	1.	2.	3.	szavazási forduló
<i>Bús Mária</i>	34	37		szavazat
<i>Dr. Kosztka Miklós</i>	25	20	23	szavazat
Mészáros Gyula	22	19	20	szavazat
Nádas József	21	14	9	szavazat
<i>Dr. Oroszi Sándor</i>	23	19	22	szavazat
Dr. Tóth József	23	12	8	szavazat

Kaán Károly Emlékérem:

	1.	2.	3.	4.	szavazási forduló
<i>Dr. Bartucz Ferenc</i>	18	7	3	0	szavazat
<i>Diósi Gyula</i>	18	10	4	0	szavazat
<i>Horváth Ferenc</i>	21	17	15	14	szavazat
<i>Ivády István</i>	31	32			szavazat
<i>Szente László</i>	21	17	18	23	szavazat
<i>Dr. Vancsura Rudolf</i>	34	37			szavazat

lés szervezője ismertette a legfontosabb tudnivalókat és tájékoztatást adott a szervezés állásáról.

A következőkben *dr. Balázs István* küldött ismételte meg, pontosította a felvetését az erdésztechnikus tagok kiténtetése és a Vándorgyűlést szervező erdőgazdaság kiténtetettjeit érintő módosítást illetően. Többen támogatólag, illetve új javaslatok felvetésével szólaltak fel. Javaslatként hangzott el, hogy

legyen új kiténtetés a technikus számára, a jelölési eljárásban külön célszerű kezelni a technikusokat, nem lehet bővíteni a díjak számát, jobban oda kell figyelni a jelölésre. Végül *Duska József* alelnök szavazásra tette fel a *dr. Balázs István* küldött által felvetett javaslatot.

6/2003. (máj. 27.) sz. határozat:
Az elnökség a kiténtetésekkel kapcsolatos 2/2003. (márc. 13.) sz. hatá-

rozatát a Küldöttközgyűlésen elhangzottakat figyelembe véve módosítsa, dogozzon ki változatokat és napirendi pontként terjessze a következő Küldöttközgyűlés elé jóváhagyásra. (A jelenlévő 41 fő küldött; igen 40, nem 1, tart 0 szavazati aránnyal a határozatot jóváhagyta.)

Dr. Bondor Antal, a Díjbizottság elnöke kért szót, aki bejelentette, hogy korára és a tagság fiatalabb kora miatti ismerethiánya következtében, kérte felmentését tisztsége alól. Megköszönte az eddigi bizalmat. A Küldöttközgyűlés tapssal fejezte ki elismerését a több cikluson keresztül végzett lelkiismeretes bizottsági munkájáért.

Duska József alelnök megköszönte a küldöttek munkáját és bezárta a Küldöttközgyűlést.

Kmf.

Mester Gézáné

jegyzőkönyvvezető

Duska József

az ülés elnöke.

Bak Julianna

hitelesítő

Dr. Marosi György

hitelesítő

Szakosztályi hírek

Az *Erdészeti Vízgazdálkodási Szakosztály* március 21-én tartotta legutóbbi rendezvényét. Az ülés elején *Kalicz Péter* mondta el gondolatait a *Víz Világnapja* alkalmából. Felidézte azokat az előzményeket, okokat és célokat, amelyek tíz évvel ezelőtt március 22-e világnappá nyilvánításához vezettek. A víz jelentősége és a vizekkel kapcsolatos globális aggodalom napjainkban abban is kifejezésre jut, hogy az ENSZ Közgyűlése a 2003. évet az Édesvíz Nemzetközi Évének nevezte.

A szakosztályülés fő témája az „*Erdészeti hidrometeorológiai mérések és adatgyűjtések régen és ma*” címmel került előzetesen meghirdetésre. A témakör jelentősége az erdészeti gyakorlat és kutatás vonatkozásában is vitathatatlan. Története mégis szakaszos, amelyet rövid felvirágzások és tartós hanyatlások sora jellemez. Az elmúlt években azonban több, egymástól független kezdeményezésről, törekvésről szerezhetünk tudomást, amelyek különböző erdőterületek klimatikus és hidrológiai sajátosságainak jobb megismerését, s egyszersmind ezen ismeretek erdészeti célú felhasználását célozzák.

Az erdészeti hidrometeorológiával kapcsolatos gondolatait öt felkért előadó fejtekte ki:

Tasnády Péter (ÁESZ) a pápasalamoni erdőtomb csapadékviszonyainak változásait elemezte egy helyi mérőhely adatai alapján, arra a kérdésre keresve a választ, hogy a változások mennyiben módosíthatják a termőhelyi adottságokat, s mennyiben kell, vagy lehet azt figyelembe venni az erdőtervezés során.

Kamis Gábor (Ipolyerdő Rt.) arról szólt, hogy a Börzsönyben és térségében múltja és jövője is van az erdészeti meteorológiai adatgyűjtésnek. A hagyományokat a Királyréti Erdészet udvarán lévő mérőhely képviseli, a jövőt pedig egy olyan terv, amely szerint az Ipolyerdő Rt. minden erdészete területén legyen egy-egy komolyabb mérőállomás.

Dr. Pál Miklós (ÁESZ) látványosan illusztrált átfogó előadásában a termőhelyi adottságok ismeretének fontosságát hangsúlyozta, az erdészeti mérőhelyek, sőt mérőhálózat fenntartásának szükségességéről beszélt, részletesen taglalva az indokokat is, s mindezt külföldi példák is színesítve. Elmondta, hogy a zalai térségben az erdőgazdasági tájakat is figyelembe véve vannak elképzelések, amelyek részleges megvalósulásaként, két korszerű, elektronikus adatgyűjtővel felszerelt mérőállomás már működik.

Manninger Miklós (ERTI) az erdővédelmi hálózathoz kapcsolódó meteorológiai mérések rendszerét, az állomások elhelyezkedését és felszereltségét ismertette, amelyhez sokszorosított írásos tájékoztató anyagot is mellékelte. Az Erdészeti Tudományos Intézet számos korszerű mérőállomást és hagyományos mérőhelyet tart fenn, különböző kutatásaihoz kötődően.

Puskás Lajos (Délalföldi Erdészeti Rt.) a Körösök menti erdők kapcsán Mátyás Vilmos munkásságáról beszélt, s arról, hogy a sík vidéken is mennyire fontos a klimatikus és hidrológiai viszonyok mozaikosságának érzékelése és felhasználása az erdészeti tevékenység során. Erre erdészeti mérőhelyek adatai adhatnak lehetőséget.

A kiselőadásokat követő hozzászólások révén élénk, s egyben konstruktív eszmecsere alakult ki, amelynek eredményeként a jelenlévők egyetértettek abban, hogy a témakör jelentőségére tekintettel fogalmazódjék meg egy „Állásfoglalás”, amelyet a Szakosztály juttasson el az erdészeti felső vezetéshez, intézkedéseket javasolva. Az Erdészeti Vízgazdálkodási Szakosztály természetesen vállalja, hogy egyetértő támogatás esetén részt vesz az erdészeti hidrometeorológiai mérő-

hálózat és adatbank megszervezésének, illetve létrehozásának részletes kidolgozásában.

Dr. Kucsara Mihály

Állásfoglalás az erdészeti hidrometeorológiai mérőhálózat és adatbank létrehozásáról

- Az erdők élettere, termőhelye a talajtani, a klimatikus és a hidrológiai viszonyok együttesével jellemezhető, amely összetevők közül az utóbbi kettő nemcsak térben, de időben is meglehetősen változatos megjelenésű.

- Az erdészeti gyakorlat és kutatás számára egyaránt fontos a klimatikus és hidrológiai viszonyok erdészeti szempontú tér- és időbeli jellemzőinek folyamatos megfigyelése, számszerűsítése, gyűjtése és értékelése.

- Az elmúlt években az ország több pontján, különböző erdőterületekhez köztudóan merült fel és erősödött az erdészeti meteorológiai és a hidrológiai adatok iránti igény, s egymástól függetlenül fogalmazódnak meg ezzel kapcsolatos törekvések.

- A termőhelyi változatosságot és mozaikosságot egy erdészeti hidrometeorológiai mérőhálózat és adatbank létrehozásával és működtetésével lehet megfelelően érzékeltetni, s azt az erdőtervezésnél, -telepítésnél, -művelésnél és -védelemnél figyelembe venni.

- Az erdészeti mérőhálózatot azok az állomások és mérőhelyek alkotják, – amelyek egykor erdészeti mérőhelyként jöttek létre, de időközben más szervezet kezelésébe kerültek,

- amelyeket jelenleg is az erdészeti ágazat működtet,

- amelyek a jövőben létesülnek.

- Az erdészeti hidrometeorológiai mérőhálózatban az automatizált klímaállomások és a hagyományos csapadékmérő és talajvíz-megfigyelő helyek szerepe egyaránt fontos.

- Az erdészeti mérőhálózatban szorgalmazni kell a metodikai alapelvek olyan mértékű egységesítését, hogy az adatok helyi, eseti elemzésén túlmenően lehetőség legyen a térségi és országos hatáskörű feldolgozásra is, de a hálózatban résztvevő mérőhelyek a működést tekintve maradjanak autonómok.

- A hálózatszerű, tartós működés feltétele egy országos hatáskörű koordináló szervezet, amelyre úmínd jogilag, mind szervezetiileg az Állami Erdészeti Szolgálat látszik alkalmasnak.

- Az aktuális és folyamatos adatgyűjtés és tárolás mellett az adatbank feladata

legyen minden korábban keletkezett hidrometeorológiai adat befogadása és megőrzése is.

- Az erdészeti hidrometeorológiai adatbank meghatározott keretek között legyen nyilvános, amelyet az internetes hozzáférés lehetősége biztosítson.

- Az erdészeti hidrometeorológiai mérőhálózat és adatbázis tényszerű alapot, illetve háttérrel nyújthat a különféle szakmai tevékenységekhez (pl. az Erdővédelmi Hálózat munkájához), valamint az erdészeti ágazaton belüli, illetve az erdészeti és más ágazatok (vízügy, természetvédelem) közötti nézetkülönbségek és viták feloldásához.

Budapest, 2003. március 21.

Erdészeti Vizsgadalkodási Szakosztály

◆◆◆

Az *OEE Gépesítési Szakosztálya* 2003. április 3-án az AXIÁL Kft. székesfehérvári telephelyén tartott ülést.

Az ülés résztvevőit köszöntötte *Beck András*, a kft. képviselője, aki ezt követően tájékoztatást adott a vállalkozásról. Az AXIÁL Kft. magántulajdonú vállalkozás, tulajdonosa *Harsányi Zolt* gépészmérnök és *felesége*. A kft. tevékenységében három terület fonódik össze: a mezőgazdasági (erdőgazdasági) gépeladás, az alkatrészellátás és a szervizszolgáltatás. Éves árbevételük kb. 24 milliárd Ft, melylyel a magyar mezőgépi piac kb. 15%-át uralják. Számos – főleg külföldi (Class, Fendt, Landini, Sulky, Manitou, Berthoud, Monosem stb.) – gyártó gépeit forgalmazzák, de az utóbbi időben egyre jelentősebb a használt gép forgalmuk is. Az általuk forgalmazott gépek közül erdészeti szempontból a Manitou rakodógépek, valamint a Landini és a Fendt traktorok a jelentősebbek.

Az ülés következő részében *Beck András* a Manitou rakodógépeket, *Török Ferenc* a Landini traktorokat, *Nagy Róbert* pedig a Fendt traktorokat mutatta be, szemléletes előadásokon keresztül. Az előadók részletezték a gépcsaládok felépítését, illetve tájékoztatást adtak azok fontosabb műszaki és üzemeltetési jellemzőiről.

Az egyéb szakosztályügyek között a résztvevők új tagfelvételekkel és a 2003. évi külföldi tanulmányút (Austrofoma) előkészítésével foglalkoztak.

A napirendi pontok vitájában *Fejér Lajos*, *dr. Horváth Béla*, *Majtényi László*, *dr. Mátrabérczi Sándor* és *dr. Tóth József* vett részt.

A tanácskozás után gépbemutatóra került sor, melyen a kft. által forgalmazott termékek egy részével ismerkedtek a

résztvevők, kiknek lehetősége volt a Manitou rakodógépek, a Landini és a Fendt traktorok több típusának a kipróbálására is.

A jól sikerült rendezvényen – melyért köszönet illeti az AXIÁL Kft.-t – 19 fő vett részt.

Dr. Horváth Béla
szakosztályelnök

◆◆◆

Az *Oktatási Szakosztály* 2003. március 4-én tartotta ez évi első rendezvényét, amelyen a szakképző intézmények jelenlegi helyzetét elemezték. *Sári Lajos* szakképzési helyettes államtitkár (Oktatási Minisztérium) előadásában elhangzottakból:

A munkaerő-piaci nehézségeket nem az iskolarendszerű szakképzésnek kell megoldani. Az iskolarendszerű szakképzés ugyanakkor a szakmunkásigény trendjeire kell, hogy megoldást adjon.

A szakképző intézménynek kell tudni váltani. Ezt az oktatási kormányzat egy, a szakképzési hozzájárulásból elkülönítendő keretből kívánja segíteni. A támogatás „szakmaváltó alap” néven egyszer lesz igénybe vehető.

A tanulóknak csak 25 %-a jelentkezik szakiskolába. Többségük gyenge képességű, hátrányos helyzetű: a szakiskola leértékelődött. A tanulók 75 %-a az érettségit célozza meg.

Fontos, hogy a tanulók megtanuljanak tanulni, mert életük során várhatóan 4-6 szakmaváltásra lesz szükségük.

Szakiskolák vonatkozásában:

Cél a szakképzést visszavinni a 9-10. évfolyamra. Felül kell vizsgálni a tananyagot, növelni kell a szakmai képzés arányát. Ehhez növelni kell a normatívákat.

Át kell vizsgálni az OKJ-t a gyakorlati képzés arányainak és a képzési idő szempontjából.

A gazdaság erősödésével várható, hogy a szakmai képzést egyre inkább az üzemek fogják végezni.

A szakiskolai képzés fejlesztését a Szakiskolai Fejlesztési Program szolgálja. Ennek végrehajtása a szakképzési törvény módosítását is magával hozza.

A szakközépiskolák vonatkozásában:

Szakmák szerint differenciált normatívák kialakítását tervezik a középfokú szakképzésben.

A szakmai alapozó tárgyak súlyának növelését tervezik. Lehesse ezekből érettségi vizsgát tenni.

Szükség van a kétszintű érettségire. Nem a felsőoktatás miatt, hanem azért, hogy legyen lehetősége a tanulóknak magasabb szintre jutni az érdeklődési körük szerint. Legyen lehetőségük emelt-szintű érettségit tenni szakmai alapozó

tárgyakból, legyen ez egyben szakirányú felvételi.

Mindkét képzési szinten kérdésként merül fel, hogy szükség van-e orientációra. Jobb lenne a gyakorlati képzés alapozását megcélózni, erősíteni a munkához való viszonyt és az eszközhasználatot.

A magyar szakképzés rendszere jó, az EU élvonalában van. Javításokat, fejlesztést igényel, de gyökeres változásokat nem.

Dr. Mészáros Károly dékán (NYME, Erdőmérnöki Kar) tájékoztatóját 3 fő kérdésben adta elő:

Ismertette az Erdőmérnöki Kar jelenlegi képzési struktúráját. Elmondta, hogy a nyitás, az új szakok indítása szükséges volt. Ismertette a jelenlegi szakokat, a képzési szerkezetet, a hallgatói létszámokat és a tárgyi feltételeket.

A szakirányú szakközépiskolákból érkező tanulók túljelentkezés miatt hátrasorolódnak. Ezt a tendenciát a képzés első szakaszában erősítik az alapozó tárgyak. E nehézségek ellenére ezek a hallgatók a szakmai képzés későbbi szakaszában jól megállják a helyüket és a Karon végzetek jelentős hányadát adják.

A képzés szintjei között, a hagyományos egyetemi szintű képzés és a doktori iskola mellett két új lépcsőfok megjelenése lehetséges:

Akkreditált felsőfokú képzés

A képzés felsőfokú szakképesítést ad erdőhasználati és csemetetermesztési szakterületeken. A képzés programja elkészült, mindkét szakmában. A munkaerő-piaci viszonyok, illetve a

képzés iránti igény nem meggyőző, ezért a bevezetésük egyelőre nem indokolt.

Főiskolai szintű erdőgazdaképzés

A bolognai egyezmény által a Karra rótt több szintű képzés iránti elvárás, a középfokú szakképzés átszerveződése és a munkaerő-piaci helyzet együttesen felvetik a gondolatát egy főiskolai szintű képzésnek, amely *erdőgazda* néven adna szakképesítést. A képzési program, ökológiai és gazdasági területekre terjedne ki, mérnöki ismereteket nem adna.

A végzett erdőgazdák a magánerdőgazdálkodásban, az államerdészetben a kerületvezetői és műszaki vezetői beosztásokban, illetve az ÁESZ-nál egyes munkakörökben vállalhatnák munkát.

A képzés beszámítható ismeretekkel kapcsolódhatna a jelenlegi erdőszaktikus-képzéshez.

A program kidolgozása és a munkaerő-piaci igény felmérése folyamatban van, megvalósítása ezek eredményétől függ.

A 6 éves erdőszaktikus-képzés Mátrafüreden a Vadas Jenő Erdészeti és Vadgazdálkodási Szakképző Iskolában már 1998-ban megkezdődött. Az akkori elsősök most 5. évfolyamra járnak. Az Iskola eddigi tapasztalatait *Simon László* igazgató és *Kristó László* igazgatóhelyettes ismertette:

A 6 éves képzés nevelési problémákat is felvet. Érettségiig kiskorúak a tanulók, a szakképzési ciklusban nagykorúak. Az ebből fakadó eltérő igényeket több területen is kezelni kell, legfontosabb azonban, hogy minden korban le tudjuk kötni

a tanulókat tartalmas, számukra érdekes elfoglaltsággal.

Nagy a szórás a tanulók képességeiben. Nagy kihívás a tanároknak, hogy mindenkit eljuttassanak a számára elérhető tudásszintre. A képzési idő növekedése férőhelyigény-növekedést is hoz magával (tanterem, kollégium) ami nehézségeket okozhat iskolának fenntartónak egyaránt.

Az Egyetem által tervezett erdőgazdaképzés jó továbbhaladási lehetőséget kínál a nálunk végzett erdőszaktikusoknak, fontos lenne megvalósulása.

Az érettségi letétele után a tanulók kiléphetnek a képzésből, és ezt továbbtanulási céllal többen meg is tették és várhatóan később is meg fogják tenni. Megcéloztuk, hogy a kilépők helyére érettségizett tanulókat vegyünk fel. A felvételt áprilisi jelentkezési határidővel hirdettük meg. A jelentkezők részletes írásos tájékoztatást kaptak a bekapcsolódás feltételeiről, az ehhez szükséges különbözeti vizsgáról, és a különbözeti vizsga tananyagáról. A különbözeti vizsgát az augusztusi javító vizsgákkal együtt szerveztük. Előtte 4 napos felkészítést segítő konzultációra adtunk lehetőséget, ahol elsősorban a gyakorlati ismeretek elsajátításában segítünk.

Összesen 9 fő szüntette meg a tanulói jogviszonyát az érettségi után. Helyettük 24 fő jelentkezett, akik közül 13 fő vállalta a különbözeti vizsgát – tehát többen, mint ahányan kiléptek(!). A jelentkezők többségben kettes, hármas osztályzatokkal jöttek

Dr. Folcz Tóbiás
szakosztályelnök

Wass Albert és a Kossuth-díj

„Egy összekuszált világ emberiségének lelkiismerete vagyok.” Így fogalmazta meg élethivatását Wass Albert, kinek első munkái már 20–21 éves korában napvilágot láttak. Kétszer kapta meg a Baumgarten-díjat: 1935-ben és 1940-ben. A második és első osztályú Vaskezeszt kitüntettetje. Az Észak-Kárpátokban végzett *erdőmérnöki munkájáért a Magyar Tudományos Akadémia tagja lett*. Tagja volt a Nemzetközi PEN Klubnak. Amerikai emigrációjában is a Trianon szabdalta magyarság ügyét képviselte. Tizenkét könyvet jelentetett meg erről. 1946-ban Romániában halálra ítélték. Erdélyországba vissza nem térhetett, miként Magyarországra sem tudott hazajönni. 1993-ban megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend ezüstkeresztjét, de sem életében, sem halálá-

ban nem jutott számára Kossuth-díj. Március 14. napjáig, amikor is az Alternatív Kossuth-díj Bizottság átadta fiának, Wass Endrének az édesapjának odaítélt posztumusz alternatív Kossuth-díjat.

Véreim! Véreim, országutak népe!

Sok száz éves Nagypéteknak sohasem lesz vége.

Egyik napon Tamás vagyunk,

másik napon Júdás vagyunk.

Kakasszónál Péter vagyunk.

Átokverte szerencsétlen nagypétekes

nemzet vagyunk.

Golgotáról Golgotára hurcoljuk a keresztfákat.

Mindig kettőt, sose hármat.

Egyet felállítunk balról,

Egyet felállítunk jobbról,

s amiként a világ halad,

egyszer jobbról, egyszer balról
fölhúzzuk rá a latrokat.

Hogy az idő telik, mint ki dolgát jól végezte,

Nagypétektől nagypétekeig

térdelünk a kereszt alatt

Húsvéti csodára lesve.

Egyszer a jobbszélső alatt,

Másszor a balszélső alatt,

Éppen csak hogy a középső,

az igazi üres marad.

Elmegyek, elmegyek,

Hosszú útra megyek,

Hosszú út porából,

Köppönyeg veszek.

Búval és bánattal,

Kizsinórozatom,

Sűrű könnyeimmel

Kigomboztattatom.

(Részlet Wass Albert Nagypéteki sírató című verséből.)

(Magyar Rádió Rt. műsormagazin)

Borsányi László (1938–2002)

Elmentél hát Te is tizedikként az 1957-ben Szegeden végzett IV/A 24 tanulójból.

1954-ben jöttél az akkor éppen Pallagpusztán székelő Erdészeti Technikumba.

Erős felépítésű, jó tanuló, jó sportoló, komoly fiatalembert ismertünk meg benned.

A technikum elvégzése után a Keletbükki Állami Erdőgazdaságnál beosztott erdész, majd kerületvezető erdészként tevékenykedtél, voltál tsz ágazatvezető, de pályafutásodat a Bánvölgye tsz Erdőgazdálkodási és Fafeldolgozási Társulatnál erdészként fejezted be.

Az elmúlt évben Sopronban, amikor egy-egy kávé mellett beszélgettünk, azt mondtad: „Egyre kevesebben leszünk, figyeljünk, vigyázzunk egymásra, azokat a kedves emlékeket, amelyeket fiatal emberként együtt átéltünk, minél többen és minél tovább vigyük, ne adjuk meg magunkat az elmúlásnak.”

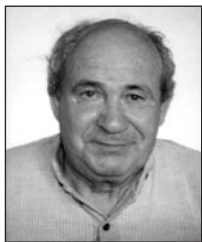
Kedves Laci barátom, családdal, osztálytársaidal, volt munkatársaidal öröklék emlékezünk Rád. Nyugodjál békében.

Vajda Pál

Kovács Béla (1926–2002)

„Egy nap leszál a kőd
és szültre fogja szembatár-köröd.
S egy éj is jön, mely csillagfényt sem ad,
S évmilliókig nem lesz sugarad.”

Áprily Lajos

Kovács Béla 1926. október 26. született Szatmárnémetiben. A Református Főgimnáziumban érettségizett szülővárosában, melyre mindig nagy szeretettel emlékezett. Kapcsolatát a szülőfölddel és a családdal haláláig ápolta.

1946-ban a Soproni Erdészeti Akadémiára került és 1950-ben erdőmérnöki diplomát szerzett.

1950. október 6-án bevonult katonának, és mint mérnököt a hadtápuszti iskola tanfolyamára vezényelték. A tanfolyamot elvégezve a hadsereg állományában maradt, mint ezredes ment nyugdíjba 1981-ben.

Akik közelebről ismerték tudták, hogy nem ízig-vérig katona. Becsülettel viselte az egyenruhát, teljesítette feladatát, de lélekben sokkal humánusabb volt, mint ami a katonai szolgálathoz kellett.

Tiszté avatása után a Soroksári úti Elhelyezési Szolgálathoz került, előbb az 1.sz. Építési Felügyelőséghez, majd 1955 novemberében az 5. Elhelyezési Felügyelőséghez parancsnok helyettesnek. 1965. december 1-jén lett az 5. EFÜ parancsnoka és az átszervezőkor átalakuló szervezetek igazgatója.

Mint parancsnok kiváló nevelő volt, sok fiatal került számai alá és onnan felelős beosztásba.

Erdőmérnökként a faanyagvédelemre szakosodott, ebből adódóan évtizedeken keresztül bújta a poros padlásokat, mint faanyagvédelmi szakértő. A Műemlékvédelmi Hivataltól kezdve a magánlakások épületszerkezetéig sok – 1300-nál több – szakvéleményt készített el, köztük olyanokat, mint a Keleti Pályaudvar épület-együttese.

Kedves munkahelye volt a Soroksári úti telep, melynek parkosítását az ő irányítása alatt végezték el.

Ugyanezt tette a Csorna utcai lakóházak környezetének kialakításával is. Kedvenc fáját, a mamutfenyőt itt is elültette.

1950-ben megnősült, s közel öt évtizeden keresztül élt boldog házasságban. Leánya, Annamária 1951-ben született.

Az Erdők a Közjóért Szakosztálynak 1978 óta aktív tagja.

Mindannyian úgy emlékezünk rá, mint mindig vidám, nyitott érdeklődésű és egyenes gondolkodású kollégára, segíteni kész, szeretetreméltó barátra.

Barátai, kollégái

Vidács Attila (1964–2003)

Kecskeméten, 1964. november 30-án született. Középiskolai tanulmányaidat 1979-ben a szegedi Kiss Ferenc Erdészeti és Faipari Szakközépiskolában kezdted. 1983-ban érettségi vizsgád évében felvételt nyertél Sopronba. Az Erdészeti és Faipari Egyetem erdőmérnök hallgatója lettél.

Az egyetemen eltöltött évek alatt szakmai ismereteid elmélyítése mellett megismerhetted a selmebányai hagyományokat, amelyeket mindig szívesen ápolnál.

Még egyetemi hallgató voltál, amikor megnősültél és megszületett első fiad, Gergely.

Alföldi emberként kötődöttél a Kiskunsághoz, ezért biztos volt, hogy munkásságodat a Duna-Tisza közén, a hajdan volt Kiskunsági Erdő és Fafeldolgozó Gazdaságnál kezdted el. Így kerültél 1990. július 1-vel első és egyben egyetlen munkahelyedre, a gazdaság Kelebiai Erdészetéhez erdőmérnök-gyakornok munkakörbe. Mindössze 8 hónap szakmai tapasztalatszerzés után 1991. március 1-vel az erdészeti erdőművelési műszaki vezetőjévé nevezték ki.

1993. júniusában mezőgazdasági környezetvédelmi szakmérnök oklevelet szereztél.

1994. év februárjában második kisfiadnak, Andrásnak örülhetél.

Sokszor szabadidődet feláldozva, hivatásod fontos részének tekintetted, hogy gyakran és lelkesen vidd a környék óvodásait, iskolásait a közeli erdőbe. A terület növényzetének és állatvilágának bemutatásán keresztül sokunkat oltottad be az erdő iránti vonzalommal, tisztelettel.

Közös rendezvényeinken a selmeci hagyományok ápolásában meghatározó társként vettél részt. Jókedvű lényed a jó hangulat megalapozója volt.

Az utóbbi évek felgyorsult világában, a homokpuszta kíméletlen klímája kikezdte egészségedet. A család jelentette számodra a menedéket, harmadik kisfiad Balázs Bence megszületése ismét büszkeséggel töltött el.

Megdöbbenő gyorsasággal vitt el a sors közülünk, anélkül, hogy elköszönhetünk volna egymástól.

Jó szerencsét! Üdv az erdésznek!

Nyugodj békében.

Tóth Attila

Szabó Róbert (1942–2003)

A kegyetlen betegség 1986-ban támadott először. Akkor még senki nem gondolt arra, hogy egy életvidám, szakmai teljesítménye csúcán lévő, melegsívű kolléga és kiváló barát akár áldoztát

is válhat.

Nem, mert Szabó Róbert erdésztechnikus körül izzott a levegő, ha alkotni kellett, ugyanakkor kedves egyénisége békét és szeretetet sugárzott.

Igen, kedves Barátom, többször elhagytál bennünket, hogy a csodával határos módon újra visszatérj. Többször álltunk tehetetlenül betegágyad mellett búcsúimat mondva, hogy aztán ismét ránk tekints és érdeklődj a kollégák, a munka felől. Az utolsó hetekben már csak a lelked élt, a tested elhagyott. Majd a lélek is megtört.

1957-ben vajszlói erdészgyakornokként találkoztál először az erdővel, amelynek örök szolgálója lettél. Szerencsés voltál Robi, mert egész szakmai pályafutásod során azt tehetted, amit szeretsz.

Tetted ezt бүккháti, majd árpádtetői kerületvezetőként 1965-1981 között, műszaki vezetőként ugyanitt 1984-ig.

Erdőművelési előadóként 1994-ig, hogy mag- és csemetetermelési főmunkatársként dolgozz halálodig, mert a jó Isten nem engedte meg, hogy nyugdíjasként élvezd hátralévő életet.

Pedig megérdemeltél volna néhány nyugodt évet, hiszen szakmai kitüntetéseid jelezték, hogy elfáradhattál az állandó hőfokú tevékenységben. Ezt próbálta kifejezni három Kiváló Dolgozó cím mellett 1974-ben az Erdészeti Kiváló Dolgozója, valamint 1981 és 1984-ben a Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetés.

Maradandót alkottál kedves Barátom életed fő művével a Pécsi Hőerőmű zagykazettáinak biológiai rekultivációjával. Ez az Európában mind a mai napig páratlan méretű alkotás köt örökre össze Téged és kollégáidat, amikor naponta elhaladunk mellette.

Kedves Robi! A jó Isten nyugtasson békében. Üdv erdész lelkednek!

Dr. Papp Tivadar

VIVAT ACADEMIA

A NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM LAPJA
2003. május 1/1. Ára: 200Ft

Megjelenik várhatóan évente tíz alkalommal. Az újság bemutatja az egyetem hét karának oktatási és nevelő munkáját, az egyetem életét.

Kárpát-medencei magyar erdészdíák találkozó

2003. április 6. és 13. között a Szombathelyi Erdőgazdasági Rt., valamint a Somogyi Erdészeti és Faipari Rt. területén rendezték meg a 10. Kárpát-medencei Magyar Erdészdíák Találkozót. Az idei program szervezője Dénes Margit, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara, Hallgatói Önkormányzatának általános alnöke:

– 1998-ban a braszói magyar erdőmérnök-hallgatók keresték meg az akkori Soproni Egyetem Hallgatói Önkormányzatát egy találkozó ötletével. A Brassó – Sopron Erdészdíák Találkozón eleinte még csak két-három vendégünk volt. A későbbiekben már nyaranta 12-15 erdélyi diák jött hozzánk, majd a következő tavaszokon soproniak mentek Erdélybe. Ebben a rendszerben azóta sikerül évente két alkalommal találkozunk.

Később támadt az az ötlet, hogy bővítsük a résztvevők körét – ekkor kapta a rendezvény a mostani nevét. Zólyomban, Szabadkán, Zentán és Zágrábban található még olyan egyetemek, ahol erdészeti fakultás létezik, és ezeken az egyetemeken kezdtük felkutatni a magyar diákokat. Felvidékről egy fiút ismerünk, aki Zólyomban jár egyetemre, Újvidékről pedig ketten jeleztek vissza. Ők a mostani rendezvényre egyébként időpont

egyeztetési gondok miatt nem tudtak eljönni.

– *Melyek voltak a korábbi magyarországi találkozók helyszínei?*

– Elődeink jártak már a Nyírségben, az Északi-középhegységben, a Pilisben, a Bakonyban, tavalý Zalában és a Balaton-felvidéken vendégeskedtünk. Jó lenne a jövőben Tolnába, Baranyába vagy az Alföldre is eljutni. Ezek a vidékek nekünk is, de főleg az erdélyieknek sok érdekességet tudnának nyújtani.

– *Nem volt szerencsájük idén az időjárással, hiszen április ellenére a hét első felében szinte télies idő volt.*

– Ez igaz, de igyekeztünk túltenni magunkat a nehézségeken. A hivatalos program előtti napon, az erdélyiek fogadásához a Velemi Alkotóházban kaptunk szállást. Érkezésük után még aznap, vasárnap felgyalogoltunk a Szent Vid kápolnához. A boldog áprilisi szél vízszintesen hordta a havat, de azért nagyon jó bemelegítő kaland volt. Az első napokban vendéglátóink a hideg idő miatt alkalmanként a programokat le is rövidítették, de a hét közepétől már nem panaszkodhattunk az időjárásra.

– *Milyen szakmai programokra került sor?*

– Vendéglátóink valamennyi helyszínen, nagyon tartalmas programokat állítottak össze. Igyekeztek a helyi erdőgazdálkodás gyakorlatából minél többet bemutatni. Kőszeg környékén lucos, illetve bükkös természetes felújításokkal ismerkedtünk, a sárvári és a Vasvári Igazgatóság közös programján szintén egy bükkös természetes felújítást, valamint egy szlávön tölgyest néztünk meg. Különleges dolognak számított az Őrségben a kisparaszti szálalóerdőkkel való ismerkedés, a módszer jó és rossz tulajdonságai az erdőgazdálkodó és a természetvédő szemszögéből. Jártunk a Jeli arborétumban is, ahol néhány korai rododendron már kezdett nyílni. Csatunk nagy-

részt másodévesekből áll, akik idén tanultak dendrológiát és itt kipróbálhattuk a frissen tanultakat. Minden elének kerülő hajtást és rügyet nagy szakértelemmel nézegettünk.

Bőséges kiegészítő – kulturális, turisztikai – programokban is részünk volt. Meglátogattuk az Óház kilátót, a Hétforrást, a rótfalvai magyarok emlékeresztjét a határon. Az Őrségben bemutatták az úgynevezett Aradi erdőt is, mely arról nevezetes, hogy az aradi vértanúk emlékére ültetett tizenhárom tölgy makktermését vetették erre az erdőrésztetre. Megnéztük Szalafőn a pityersert, illetve az őriszentpéteri román kori templomot.

A Stájer-házi Erdészeti Múzeum és az erdei iskola az erdélyiek számára bizony eléggé új dolog volt. Erdei iskolából azonban megismerhettünk egy egészen másmilyent is Somogyban. A nagyon szép, hangulatos környezetben levő Sziágyi Erdei Iskolában volt a szállásunk, melynek különlegességét az adja, hogy kilométerekre lakott helyektől, az erdő mélyén közvetlenül a természetben van.

– *Milyen programok várták a csapatot Somogyban?*

– Hasonlóan változatos programokkal fogadtak somogyi vendéglátóink is. Mesztegnyőn, a SEFAG RT. erdei vasútjának végállomásán találkoztunk. A vasút által feltárt területen megnéztünk több erdőrésztetet: a homoki tölgyesek problémáiról, az égeresekről hallottunk. A romantikus kisvasút erdők, halastavak között kanyargott. Az ebédet is egy tóparti hangulatos pavilonban fogyasztottuk el. Délután a mesztegnyői Faluházban egy különleges gyűjteményt láttunk, ahol népművészeti értékek mellett rengeteg egyéb tárgyi emlék is színesíti a látnivalók sorát.

Jártunk a Zselicben is. Meglepő volt, hogy a bükkösök milyen könnyen újul-

nak, és milyen szép állományok vannak belőlük, helyenként az ezüsthárral alkotva társulást. Különös élmény volt a tömegesen nyíló májvirág, ami a társaság nagy részének újdonság volt, mivel eddig csak könyvből ismertük. A kiegészítő programok során meglátogattuk a bőszenfai szarvasfarmot, de vendégeskedtünk Horváth Béres János faszobrász műtermében is.

Még az utolsó nap is hozott meglepetést. Sokan úgy tudtuk, hogy a Dráva határfolyó, ezért meglepetésnek számított, mikor a folyó déli partján levő magyar területre hajóztunk. Nagyrészt fiatal telepített erdőket láttunk. Ezekről, az ártéri erdőgazdálkodásról, és a vándorló folyómeder által kialakított talajok változatosságairól hallottunk.

Valamennyiünk nevében mondhatom, rengeteget tanultunk, sok érdekes dolgot hallottunk, tapasztaltunk a hét során, amit biztos, hogy tudunk majd hasznosítani. Nagyon-nagyon szíves és kedves vendéglátásban részesültünk mindenhol. Ez nekünk új volt, hiszen másodévesként eddig még nem vettünk részt hasonló tanulmányutakon. Az erdélyieknek még nagyobb öröm volt tapasztalni a vendégszeretetet, nekik még az utazási problémáikba is besegítettek az erdészetek.

– *Erdélyből idén tizenketten érkeztek, a csoport vezetője Hadnagy Lebel.*

– A Brassói Egyetem Erdőmérnöki Kar másodéves hallgatója vagyok. Engem ért a megráztatás, hogy a Brassói Erdészeti, Vadászati Szakosztály elnökeként az erdélyi csoportot vezethetem.

– *Ez az egyetemen működő szakosztály?*

– Az egyetemen sajnos nekünk, magyaroknak nem biztosítanak olyan helyiséget, ahol össze tudjunk ülni. Szakosztályunk a Brassói Magyar Diákszövetség keretén belül működik. Ennek a szervezetnek van székhelye, ahol be-

tünk, hozunk össze, ahova az erdőmérnök-hallgatók eljárhatnak.

– *Milyen basznak van ezeknek a találkozónak?*

– Nálunk nagy probléma, hogy mivel román nyelven folyik a tanítás, a magyar szakkifejezéseket nem ismerjük. Érdekes megfigyelés, ha otthon két magyar anyanyelvű erdőmérnök-hallgató beszélget egymással, csak az összekötőszöveget, a kötőszavakat mondják magyarul. Ezen próbálunk mi változtatni. Úgy érzem, hogy ez megfelelő módja annak, hogy anyanyelven is megismerjük a szakkifejezéseket, a magyar erdészeti kultúrát.

Sok olyan szakmai jellegű probléma van – mint például a környezetvédelem és az erdészet kapcsolata –, amelyek nálunk még nem olyan jelentősek. Azonban mire Románia is arra kezd tendálni – ami a várható EU-csatlakozás miatt mindenképpen bekövetkezik – legalább lesz már rálátásunk, és nem fog bennünket úgy érinteni, mint derült égből a villámcsapás.

Másik pozitívuma ezeknek a találkozóknak, hogy olyan barátságok alakultak ki és –talán ez a legfontosabb – miután elvégezzük az egyetemet, továbbiakban is tartjuk a kapcsolatot. Ha valakinek valami gondja van, megkérdezheti, hogy ez nálatok hogy megy végbe.

– *Hogyan folytatódnak a jövőben a találkozók?*

– Amint innen hazautazunk, elkezdjük szervezni a következőt, amelyet Székelyföldön fogunk megtartani. Továbbra is szeretnénk bevonni más egyetemekről magyar hallgatókat: Kárpátaljáról, Felvidékről, Délvidékről. Sajnos eddigi próbálkozásaink nem sok sikerrel jártak.

Detrich Miklós

